

Ukrepi za gospodarsko odličnost

8

12 **Okrepiti moramo srednji razred, da bomo vsi lepše živeli**
Intervju s Sonjo Šmuc

34 **Približujemo se zgodovinski meji milijon TEU**
Intervju z Dimitrijem Zadelom

57 **Trg dela dviguje rast zasebne potrošnje**
GG plus

**Zagotovili Vam bomo
najbolj ugodno in
profesionalno uslugo.**

Interservice d.o.o. Koper je logistično podjetje z več kot 25 letnimi izkušnjami in se ponaša z AEO Certifikatom, AAA bonitetnim certifikatom odličnosti in organskim certifikatom za uvoz BIO izdelkov. Sedež podjetja je v Kopru, kjer imajo dve poslovalnici, tretjo poslovalnico pa imajo na letališču Jožeta Pučnika Ljubljana, Brnik.

Ukvarjamo se z vsemi vrstami prevozov:

- ladijskim (kontejnerski),
- letalskim (manjše pošiljke) in
- z organizacijo kopenskega transporta

Smo strokovna ekipa z bogatimi izkušnjami na področju

- uvoza/izvoza,
- carinjenja blaga,
- davčnega zastopanja,
- pretovora vseh vrst blaga,
- izdaje potrebnih dokumentov pri carinskem posredovanju,
- urejanju transporta in
- ostalih spremljajočih špediterskih dejavnosti.

ZAUPAJTE
SVOJ TOVOR
STROKOVNJAKOM

PRAVA POT DO CILJA

ADRIA KOMBI d.o.o.

Nacionalna družba za kombinirani promet

Tivolska c. 50, 1000 Ljubljana, Slovenija

T: 01/ 2345 280, F: 01/ 2345 290

infor@adriakombi.si

INTERNATIONAL UNION
FOR ROAD-RAIL
COMBINED TRANSPORT

- prevozi zabojnikov, zamenljivih tovarišč, polprikolic, tovornjakov po železnici
- storitve na ključ
- od vrat do vrat

Izdajatelj:

Gospodarska zbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

Odgovorni urednik:

Samo Hribar Milič

Izvršna urednica:

Barbara Perko

Oblikovanje:

Samo Grčman

Uredniški odbor:

Grit Ackermann, Ariana Grobelnik,
Bojan Ivanc, Igor Knez,
Tomaž Kordiš, Janja Leban,
Ante Milevoj, Tajda Pelicon,
Petra Prebil Bašin, Igor Zorko

Uredništvo:

Dimičeva 13, 1504 Ljubljana
01 5898 000
gg.plus@gzs.si

Trženje oglasnega prostora:

Dašis, d. o. o.
gg.trzenje@gzs.si
01 5130 824

Tisk: Present, d. o. o.

Datum natisa: 19. 12. 2018

Distribucija: Pošta Slovenije

Revija Glas Gospodarstva prejmejo člani GZS
brezplačno (1 izvod).

Letna naročnina za dodatni izvod je:
80,00 evrov z vključenim DDV.

Poštnina za tujino se zaračuna posebej.

Medij Glas gospodarstva izdajateljica Gospodarske
zbornice Slovenije, s sedežem v Ljubljani, Dimičeva
13, je vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo
za izobraževanje, znanost in šport, pod zaporedno
številko 516.

ISSN 13183672

Notranjost revije je natisnjena na recikliranem
papirju Viprint papirnice VIPAP VIDEM KRŠKO, d. d.,
ki je za vse papirje pridobila certifikat FSC®, za
nekatero papirje iz grafičnega programa pa tudi
certifikat Ecolabel (okoljska marjetica).

Pri tiskanju smo uporabili okolju prijazne barve na
rastlinski osnovi.

Gospodarstvo Kočevja in Ribnice

74-83

Knjižni sejem

72

Standardi GS1

16

Uvodnik

Po Vrhu slovenskega gospodarstva

7

13. Vrh slovenskega gospodarstva

Šest ukrepov za prihodnost

8

Intervju

Okrepiti moramo srednji razred, da bomo vsi lepše živeli

12

Intervju

Standardi zagotavljajo sledljivost, od polja do mize
ali od rudnika do tovarne

16

Dan odprtih vrat

Mladi dobili vpogled v realno podjetniško okolje

19

Zaposlovanje

Kader po meri delodajalca

20

Izmenjava

Bi bili pripravljeni na prakso sprejeti tujega dijaka ali študenta?

22

Kadri

Dobre prakse kažejo, da imajo starejši zaposleni potencial

24

Okoljsko srečanje

Inovativne okoljske rešitve in partnerstva so ključni za ohranjanje narave

26

Skupine

100 največjih skupin ustvari tretjino prodaje vseh družb

30

Seznam 100 največjih skupin (konsolidiranih bilanc)

31

po čistih prihodkih od prodaje v letu 2017

Intervju

Približujemo se zgodovinski meji milijon kontejnerskih enot (TEU)

34

Digitalizacija in logistika

Vložek v digitalizacijo se v logistiki kmalu povrne

38

Tovorna vozila	
Niso samo proizvajalci vozil tisti, ki morajo prevzeti tveganje novih tehnologij	41
Špediterji	
Logistika je v Sloveniji še vedno podhranjena	45
Lestvice	
TOP družbe po prihodkih	48
Plus	
Trg dela dviguje rast zasebne potrošnje	57
Uvodnik	
Gospodarska pričakovanja v državah Jugovzhodne Evrope	58
Posojila	
Nov trend pri malih podjetjih	60
Zaposlovanje	
Premalo kadrov s poklicno izobrazbo	61
Gradbeništvo	
Sloveniji se v naslednjih letih obetajo velike gradnje	62
Industrijska proizvodnja	
Zaradi nepredvidljivih razmer podjetja ne želijo tvegati	63
Življenjske potrebe	
Usmerjati se je treba v proizvodnjo izdelkov z visoko dodano vrednostjo	64
Surovine	
Cene energentov še ne bodo padle	65
Transport	
V dejavnosti transporta vlada optimizem	66
Digitalizacija	
Začenjajo se vlaganja v umetno inteligenco	67
Akademija gradbenih investicij	
Investicije spet v polnem zamahu	68
Go Digital	
Tradicionalno je zdaj lahko digitalno	70
Knjižni sejem	
Zaradi večjega števila obiskovalcev višji promet razstavljalcev	72
Kočevje in Ribnica	
Njihova pregovorna podjetnost kaže svoj pravi obraz	74
Zanimanje za doživetja na Kočevskem in Ribniškem vsako leto večje	78
Nove ceste in renovacija železnice	81
TOP 10 podjetij v občini Kočevje po prodaji v 2017	82
TOP 10 podjetij v občini Ribnica po prodaji v 2017	83
Delo v tujini	
Velika zmaga slovenskega podjetja na sodišču	85
GG svetovalec	
Zdaj je čas za nov sistem nagrajevanja za ključne kadre	86
Smernice, ki jim morate slediti	87
Boste v vašem podjetju letos izplačali nagrado za poslovno uspešnost?	88
Na kaj moramo biti pozorni pri poslovanju z Japonci?	89
Razlika med 1. in 5. mestom je predvsem v glavi	90
Razpisi MGRT	
Skoraj 30 milijonov evrov za MSP	92
Dobre okoljske prakse	
Odlagališče ni nujno končna postaja za odpadke	93
Stališča	96
Novice	97
Napovednik	98

*Ob prihajajočih
božično-novoletnih
praznikih vam GZS želi
veliko lepih in mirnih
trenutkov.*

VELIKA DARILA PO ČISTO MAJČKENIH CENAH!

Veliko razlogov za veselje! Izkoristite praznično ponudbo vozil Volkswagen po čisto majčkenih cenah. Z velikimi prihranki do 5.000 EUR* in rednim vzdrževanjem za samo 1 EUR na mesec**. Ponudba velja za vozila letnik 2018 na zalogi in nova naročila do konca leta 2018.

Več o ponudbi pri pooblaščenih prodajalcih vozil Volkswagen in na www.volkswagen.si.

Volkswagen

Emisije CO₂: 168–81 g/km. Kombinirana poraba goriva: 7,8–7,3 l/100 km. Emisijska stopnja: EURO 6. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Ponudba velja za vozila letnik 2018 na zalogi in za vsa nova naročila do 31.12.2018. *Prihranek vključuje popust na vozilo, ki se razlikuje glede na model vozila in BON v obliki znižanja maloprodajne cene vozila v vrednosti 1.000 EUR z DDV, do katerega je kupec vozila upravičen v primeru sklenitve pogodbe o finančnem leasingu, z družbo Porsche Leasing SLO d.o.o., ki vključuje tudi VW zavarovanje vozila (permanentno zavarovanje avtomobilskega kaska pri zavarovalnici Porsche Versicherungs AG, podružnica v Sloveniji, ter permanentno zavarovanje avtomobilske odgovornosti pri zavarovalnici Sava d.d.) pod pogoji akcije ALLINBON18 in **VZDRŽEVANJE ZA 1 EUR/mesec, ki obsega redne servise vozila, kateri se izvajajo po prilagodljivem servisnem intervalu – »Long Life« (oziroma model VW up! po fiksnem servisnem intervalu), do največ 60.000 prevoženih km, oziroma do preteka dobe 4-ih let od prevzema vozila, za ceno 1 EUR/mesec (DDV je vključen). Več na www.porscheleasing.si. Slike so simbolne. Porsche Slovenija d.o.o., Bravničarjeva 5, 1000 Ljubljana.

Po Vrhu slovenskega gospodarstva

Kaj bo po Vrhu slovenskega gospodarstva drugače, me je povprašal znan slovenski gospodarstvenik, ki se je udeležil vseh 13 vrhov, ki jih je do sedaj organizirala Gospodarska zbornica Slovenije. Saj vlada, tudi sedanja, pozorno prisluhne in prikimava, veliko obljubi, ladja pa gre naprej, kakor pač pihajo vetrovi.

Srečanja gospodarstvenikov in politikov potekajo ves čas po vsem svetu. Tako za zaprtimi vrati kot na različnih javnih prireditvah. V interesu obeh skupin, gospodarstvenikov in politikov, je, da je dialog odprt in stalen. Če gre gospodarstvu dobro, se lahko pohvali tudi politika, če so rezultati gospodarstva slabi, letijo ostre kritike tudi na politiko.

V pripravi na letošnji vrh, na katerem smo iskali (čarobno?) formulo uspeha za gospodarsko odličnost, smo na GZS analizirali več analiz globalne konkurenčnosti. Znano je, a premalo poudarjeno, da na teh lestvicah Slovenija napreduje, na nekaterih področjih smo v samem svetovnem vrhu, kot npr. v izvozni usmerjenosti gospodarstva in zaščiti investitorjev. In da smo na nekaterih še zelo, zelo zadaj, celo zunaj stoterice držav na svetu, kot na primer pri obsegu državne regulacije, kjer smo med 140 državami na neslavnem 122. mestu.

Zato smo za vrh selektivno izbrali le tista področja, kjer je naš zaostanek večji, kjer bi že z manjšimi posegi lahko veliko pripomogli k večji uspešnosti gospodarstva - in tudi napredovanju na lestvicah konkurenčnosti. Udeleženci so na vrhu predlagali najprej 18 ukrepov oz. sprememb, ki jih morata izpeljati gospodarstvo samo in država, da bi res hitreje napredovali. Na koncu so izglasovali še 6 najpomembnejših, TOP ukrepov za formulo uspeha, ki jih podrobneje predstavljamo tudi v tej številki Glasa gospodarstva. Spremembe na teh področjih, skupaj s še nekaterimi drugimi, ki so bili zmagovalnim ukrepom zelo blizu, nas lahko pripeljejo do višje gospodarske in socialne razvitosti.

Ne le med TOP ukrepi, tudi med širšim naborom ukrepov boste zaman iskali povezavo z minimalno plačo, o kateri v našem okolju potekajo zelo ostre razprave. Ko govorimo o digitalizaciji, inovativnosti, talentih, okoljskih izzivih si domišljamo, da bi povezovanje z minimalno plačo izpadlo neprofesionalno in neetično. Kdo pa ne bi želel, da bi ljudje zaslužili več in živeli bolje!

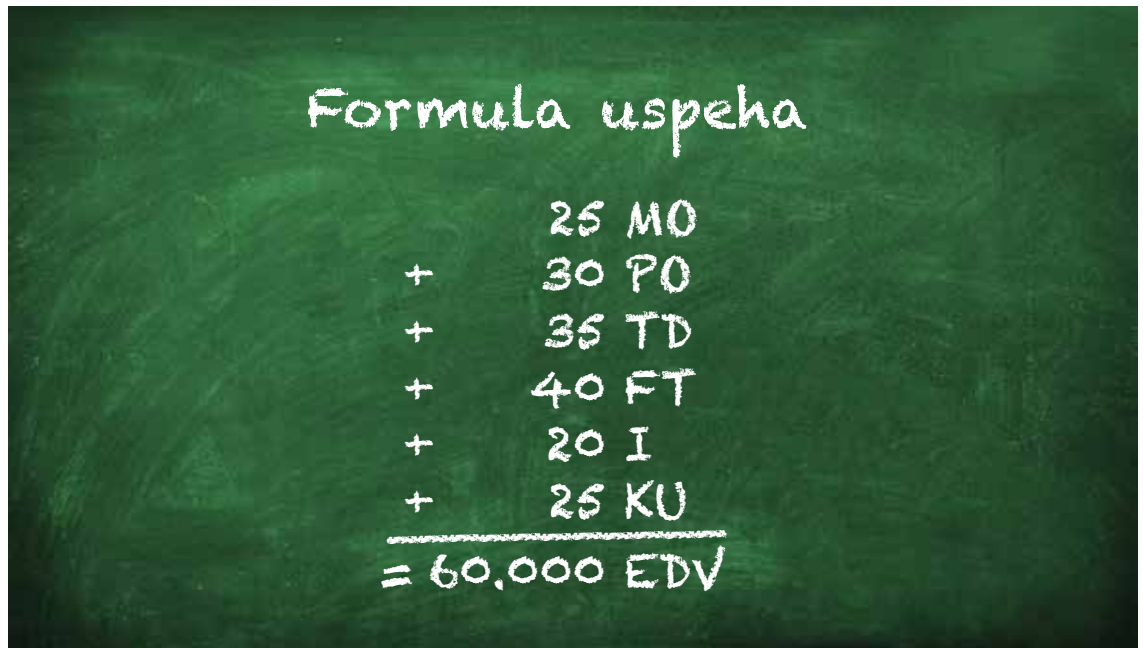
Vendar je projekt minimalne plače, ki ga je sprožila Levica, potrdila pa koalicijska večina v parlamentu in potem še Vlada republike Slovenije, še kako povezan z našo prihodnostjo. Način, da je bila odločitev sprejeta brez konkretnih analiz in izračunov, brez ukrepov za ublažitev posledic, brez posvetovanja z delodajalci, predstavniki gospodarstva, je izjemno zaskrbljujoč. Argumentom gospodarstva, da je po razmerju med minimalno plačo in povprečno plačo Slovenija na prvem mestu v EU, da je minimalna plača v zadnjem desetletju narasla še enkrat hitreje kot ostale plače, da je v podjetjih, ki imajo dodano vrednost na zaposlenega nižjo kot 18.000 evrov, zaposlenih preko 50.000 ljudi, da ta podjetja v večini delajo za javne naročnike, ki jih izsiljujejo s kriterijem najnižje cene, politika ni prisluhnila. Kot še manj opozorilom, da, ko se poveča minimalna plača, se sicer s časovnim zamikom povečajo vse plače, tudi plače v javnem sektorju, socialni transferji in pokojnine. Za plače, za osebno potrošnjo, v Sloveniji že sedaj namenjamo več kot primerljive, približno enako razvite države. Zadovoljstvo z všečnimi političnimi posegi v gospodarstvo in družbo bo kratkotrajno, posledice na gospodarski razvoj pa dolgoročne. Razprava o napakah in zamujenih priložnostih gospodarskih politik se na naslednjem Vrhu slovenskega gospodarstva zdi neizbežna. [gg](#)

Argumentom gospodarstva, da je po razmerju med minimalno plačo in povprečno plačo Slovenija na prvem mestu v EU, da je v podjetjih, ki imajo dodano vrednost na zaposlenega nižjo kot 18.000 evrov, zaposlenih preko 50.000 ljudi, politika ni prisluhnila.

Samo Hribar Milič
odgovorni urednik

Foto: Barbara Reya

Šest ukrepov za prihodnost

Na Vrhu slovenskega gospodarstva na Brdu pri Kranju so udeleženci izpostavili šest ukrepov, ki naj bi slovensko gospodarstvo prestavili v višjo prestavo za doseganje ambicioznih ciljev.

Andraž Sodja, foto: Barbara Reya

»Dogodek je odlična priložnost, da slišimo avtentičen glas gospodarstva, zbranega na enem mestu.«

*Rudi Medved, minister
za javno upravo
Republike Slovenije*

13. Vrh slovenskega gospodarstva, ki ga je 28. novembra na Brdu pri Kranju organizirala Gospodarska zbornica Slovenije v sodelovanju s Predstavništvom Evropske komisije v Sloveniji in ki se ga je udeležilo preko 350 gospodarstvenikov, sindikalistov in političnih predstavnikov, je postregel z vrsto pogledov in ukrepov za doseganje ambicioznih gospodarskih ciljev. Kot je uvodoma dejal predsednik GZS Boštjan Gorjup, je slovensko gospodarstvo v preteklih letih naredilo velik preskok in se iz akutnega bolnika Evropske unije razvilo v eno izmed zvezd gospodarske učinkovitosti: »Lani smo na Vrhu slovenskega gospodarstva postavili ambiciozne cilje, vendar pa ugotavljamo, da bi bili kljub dobrim rezultatom v zadnjih letih ob nadaljevanju trenutnih razvojnih trendov do leta 2025 pri izvozu za okoli sedem odstotkov in pri dodani vrednosti petnajst odstotkov za načrtovanimi cilji. Še bolj bomo morali zavirati rokave, biti še inovativnejši in modrejši, da cilji ne bodo le črka na papirju«. Kot je še dodal predsednik GZS, univerzalnega recepta ni, iz primerov drugih pa se lahko veliko naučimo, zato so bili za letošnji vrh pripravljeni predlogi ukrepov, tako za podjetja, vlado kot socialne partnerje.

Kot je v pozdravnem nagovoru izpostavil minister za gospodarski razvoj in tehnologijo Zdravko Počivalšek, je uspešno gospodarstvo temelj zdrave države, sicer ni denarja za šole, ceste, plače, zdravstvo: »Gospodarstvo zna preživeti in se prilagoditi. Največ, kar lahko naredi država, je, če omogoči predvidljivo, konkurenčno in stabilno poslovno okolje. Slovensko gospodarstvo raste. Treba je nadoknaditi zaostanke, ki so se nakopičili po letu 2008.« Počivalšek pa je opozoril tudi na s strani GZS izpostavljen problem minimalne plače, ki jo je po njegovem mnenju treba dvigovati postopoma in fazno, ne pa jo hkrati zvišati in izvzeti vse dodatke.

Gospodarstvenike je nagovoril tudi Manfred Bergmann, direktor generalnega direktorata za ekonomske in finančne zadeve iz Evropske komisije, pristojen za Slovenijo, ki je pohvalil stopnjo brezposelnosti, ki je nižja kot drugje v Evropi. Izpostavil pa je, da močno zaostajamo pri ponovni vključenosti starejših v delovno aktivnost, nižji produktivnosti in naraščajočih izdatkih zaradi staranja prebivalstva. Ravno povečanje produktivnosti je izpostavil kot ključni faktor za dvig plač.

Ambiciozni cilji

Cilje vrha gospodarstva je strnil glavni ekonomist pri Analitiki GZS Bojan Ivanc, ki je poudaril številne napredke na lestvicah konkurenčnosti in poslovnega okolja ter izpostavil glavnih šest ciljev slovenskega gospodarstva do leta 2025:

1. na makroekonomskem področju napredovati s 40. na 25. mesto,
2. pri učinkovitosti poslovnega okolja s 35. na 30. mesto,
3. pri učinkovitosti trga dela s 43. na 35. mesto,
4. pri razvitosti finančnega trga s 60. na 40. mesto,
5. pri inovativnosti z 28. na 20. mesto,
6. pri kvaliteti upravljanja podjetij s 40. na 25. mesto.

Ukrepi za prihodnost

Delovni del vrha je potekal po šestih tematskih področjih, na katerih so sodelovali udeleženci tako iz gospodarstva kot politike, po področjih pa so pripravili tudi tri najpomembnejše ukrepe za posamezna področja, ki so jih v sklepnem delu najprej komentirali ministri Zdravko Počivalšek, dr. Andrej Bertoncelj, Jure Leben, Rudi Medved, dr. Jernej Pikalo ter državni sekretar Tilen Božič. Zatem so udeleženci izglasovali šest najpomembnejših ukrepov za gospodarsko odličnost, ki bodo omogočili, da do leta 2025 dosežemo na lanskem vrhu ambiciozno zastavljene cilje - 60.000 evrov dodane vrednosti na zaposlenega, 50 milijard evrov izvoza in 2.300 evrov povprečne bruto plače na zaposlenega.

Na makroekonomskem področju so kot najpomembnejši ukrep izpostavili povečanje učinkovitosti javnega sektorja, kjer minister za javno upravo Rudi Medved največje rezerve vidi v vodenju in prenosu modelov, ki so v uporabi v gospodarstvu, v javni sektor: »Neučinkovitost javnega sektorja je predvsem posledica neodločnosti tistih, ki so plačani za to, da se odločajo.« Strinjal pa se je tudi s prevetritvijo

Ukrepi za gospodarsko odličnost

- Povečanje učinkovitosti javnega sektorja
- Sprememba dohodninske lestvice v korist neto prejemkov
- Usklajevanje izobraževanja in usposabljanja na delu z razvojnimi spremembami na trgu dela
- Razvoj trga kapitala z vsemi finančnimi instrumenti, pridobivanje zaupanja in sprememba regulative
- Vzpostavitev okolja za domače in tuje talente
- Okrepitev menedžerskih praks

podzakonskih aktov in pregledom njihove ustreznosti. Po ocenah finančnega ministra dr. Andreja Bertoncelja je za javni sektor namenjeno dovolj denarja, treba pa je izboljšati sistem in poiskati notranje rezerve.

Tudi na področju učinkovitosti poslovnega okolja so se tako gospodarstveniki kot ministri strinjali s spremembami dohodninske lestvice v korist neto prejemkov: »Pri obremenitvi plač je treba narediti korak naprej. Bolj kot gremo v višje plačana delovna mesta, manj smo konkurenčni v primerjavi s sosednjimi državami,« je dejal gospodarski minister Počivalšek in dodal, da bi bilo treba pospešiti tudi vključevanje na trg dela in spodbujanje podaljševanja delovne aktivnosti ter usklajevanje izobraževanja in usposabljanja na delu s spremembami na trgu dela. Minister za izobraževanje Jernej Pikalo je še dodal, da se na kratkotrajnejših izobraževalnih programih trudijo slediti gospodarstvu, vendar se izobraževalni sistem ne more na hitro prilagajati hitro spreminjajočim se potrebam gospodarstva, zato je nujno, da je usmerjen v prihodnost, znanje in poklice, ki jih še ni.

Kot velik problem je bila izpostavljena tudi slaba razvitost finančnega trga, ki ovira podjetja pri iskanju kapitala. Minister Bertoncelj je ocenil, da je naš trg kapitala zelo majhen, praktično nedelujoč, in ga je

»Izobraževanje se ne sme in se ne konča samo z izobraževanjem v mladosti, ampak mora biti tudi vseživljenjsko.«

*dr. Jernej Pikalo,
minister za
izobraževanje, znanost
in šport Republike
Slovenije*

»Šest prioritete, ki so bile predstavljene, mislim, da so prave prioritete, ki jih moramo v naši družbi narediti, torej v sodelovanju vlade z vsemi ostalimi, tudi sindikati in delodajalci.«

*dr. Andrej Bertoncelj,
podpredsednik vlade
in minister za finance
Republike Slovenije*

»Še bolj bomo morali zavijati rokave, biti še inovativnejši in modrejši, da cilji ne bodo le črka na papirju.«

*Boštjan Gorjup,
predsednik GZS*

»Verjamem, da bo ta vrh prispeval k temu, da bomo te aktualne dogodke, ki se nanašajo na pogoje gospodarjenja, tudi na nek način bolje speljali, kot bi jih sicer.«

*Zdravko Počivalšek,
minister za
gospodarski razvoj in
tehnologijo Republike
Slovenije*

»Veseli me, da smo izbrali ključna področja in dosegli tudi soglasje v ekipi ministrov ter na drugi strani tudi v širokiasedbi direktorjev, da povzamejo te cilje tudi v svoja podjetja.«

*Boštjan Gorjup,
predsednik GZS*

skoraj v celoti nadomestil trg kreditov. Ukrepe na tem področju pa je treba graditi in negovati skozi daljše obdobje.

Slovenija je inovativno okolje, podjetniki pa so izpostavili kot pomemben ukrep tudi vzpostavitev okolja za domače in tuje talente. Šolski minister Pikalo je ob tem povedal, da si želi široko razpravo v družbi o šolskem sistemu, kaj si od njega želimo in koliko smo pripravljeni v to vložiti, saj Slovenija za izobraževanje nameni 4,6 odstotka BDP, primerljive evropske države pa 6 odstotkov.

Kot zadnji pomemben ukrep so izpostavili okrepitev menedžerskih praks, pri čemer je minister Počivalšek posebej izpostavil državna podjetja, ki jih je čez 110, njihova vrednost pa je 11,5 milijarde evrov, država pa jim mora zagotoviti primerno vodenje.

»Mislim, da pridobivamo tudi na tej moči, da vedno bolj uspešno skomuniciramo in uveljavimo ukrepe, ki jih predlagamo na Vrhu slovenskega gospodarstva.«
dr. Flora Cvetka Tinauer,
Eba

»Potrebna je korekcija, a zagovarjamo predvidljivost«

Ministra Počivalšek in Bertonecelj sta po zaključenem vrhu strnila vtise za Glas gospodarstva: »Ta dogodek je bil vedno inovativen in omogoča obema stranema, da izmenjata izkušnje in pripravita izhodišča, ki v praksi prinesejo tudi konkretne rezultate. Imam pozitivne izkušnje še iz časov, ko sem bil sam gospodarstvenik, in tudi sedaj to jemljem kot priložnost, da dobim zdrav, kritičen pogled,« je dejal minister Počivalšek. Odzval se je tudi na kritike Gospodarske zbornice Slovenije glede dviga minimalne plače, kjer je ocenil, da ne zagovarja državne regulacije minimalne plače, a vmes se je zgodilo, da gospodarstvo ni reagiralo dovolj hitro na izzive, ki so zdaj pred nami: »Rast plač ne sledi tem dogodkom in tu je potrebna korekcija, a zagovarjamo predvidljivost. S hitrimi odločitvami ne vplivamo na predvidljivo poslovno okolje, a dejstvo je, da moramo odreagirati, sicer bomo ostali brez delavcev. Tu ne gre samo

za minimalno plačo, ampak za reformo plačnega sistema, vsekakor pa zagovarjam, da ne smemo vzeti oboje hkrati, torej povišanja minimalne plače in izvzetja dodatkov, oba ukrepa da, ampak s pomembnim časovnim zamikom.«

Minister je izpostavil tudi, da na vrhu niso nič konkretnega rekli o trgu delovne sile, kjer meni, da mora gospodarstvo imeti možnost fleksibilnosti in ocenjuje, da je zdaj pravi čas, da pridemo do fleksibilne delovno-pravne zakonodaje, rezultat togosti katere je tudi prekarnost, espezicacija, študentsko delo, saj se v gospodarstvu ne želijo obremeniti s fiksnimi delovnimi razmerji v času gospodarske negotovosti.

Finančni minister Andrej Bertonecelj je poudaril, da se s predlaganimi ukrepi strinja in so dobri: »Dve prioriteti iz mojega področja: pomembno je, da smo se dotaknili javnofinančne vzdržnosti, kjer je pomembno, da razvijemo kapitalski trg. Imeli smo že boljši trg po letu 1991 in na tem je potrebno delati. Posebej moram poudariti še pomen evropskih mehanizmov. Ob robu vrha se je vrsta gospodarstvenikov obrnila name, kaj pomeni Junckerjev mehanizem, ki pomeni garancijo Evropske komisije za bolj tvegane projekte. Tukaj nas čaka glavna domača naloga, izkoristiti intelektualni kapital tudi v tem delu. Postati moramo bolj sposobni počrpati evropska sredstva tudi iz skladov za tvegane projekte. Zahodne države so tu bistveno bolj uspešne.

»Če delamo z roko v roki, lahko zagotovimo naravno okolje, to pomeni, da v prihodnosti ohranjamo zeleno Slovenijo, in po drugi strani zagotavljamo tudi okolje, v katerem podjetja lahko izvajajo investicije in potem svojo dejavnost.«

*Jure Leben, minister za okolje
in prostor RS*

Gospodarstveniki: sprejeti bi morali še vrsto drugih ukrepov

Svoje poglede po vrhu je strnilo tudi nekaj gospodarstvenikov. Drago Delalut, koroški gostinski in turistični podjetnik, je ocenil, da so predstavljeni

ukrepi sicer dobri, a dodal, da bi morali prej sprejeti še vrsto drugih: »Debirokratizacija, trg dela se mora sprostiti, do takrat ne bo dodanih vrednosti. Tudi vajeništvo. Zakaj vajeništvo ni uspešno, saj jih nihče ne upa imeti. Tu bi moralo ministrstvo bolj poslušati obrtno zbornico, zato pa danes ni vajencev. Če bi bil sistem bolj podoben tujim državam, bi bilo boljše. Z mojega vidika kot podjetnik pa mora tudi šolstvo iti skozi potrebe gospodarstva. Dokler izobražujemo kader, ki je izobražen, a ne zna nič, bo tako. Ovrednotiti pa je treba tudi delovne izkušnje, saj le z delom dobiš znanje.«

Marko Lotrič iz tehnološkega podjetja Lotrič Meroslovje je dejal, da je vrh znova ponudil aktualne teme. »Ključna je inovativnost. Ta pomeni, da mora pasti dobra ideja, potem je pot merjenja, opazovanja, mreženja, sodelovanja. Kako to podpreti? Mehanizmi so mladi raziskovalci iz gospodarstva, vavčerski sistem, privabiti mlade in starejše iz tujine, ki imajo veliko potenciala, in postanemo zelena dežela krožnega, inovativnega, gospodarnega.« gg

»Vrh slovenskega gospodarstva ocenjujem kot dobrega, zelo pozitivnega, tudi dinamika mislim, da je bila dobra.«

Tilen Božič, državni sekretar, Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti RS

Zahvaljujemo se pokroviteljem in partnerjem dogodka

Generalni pokrovitelj

Zlati partner

Partner dogodka

Zlati pokrovitelj

Srebrni pokrovitelj

Bronasti pokrovitelji

Mali pokrovitelj

Okrepiti moramo srednji razred, da bomo vsi lepše živeli

Andreja Šalamun, foto: Barbara Reya

Uspeh vsake države je odvisen od srednjega razreda, saj je prav v njem največ produktivnih, inovativnih in razvojno usmerjenih ljudi. V Sloveniji pa posluha za srednji razred ni, medtem ko obstaja izjemen posluh za šibkejšje, ugotavlja Sonja Šmuc, generalna direktorica Gospodarske zbornice Slovenija (GZS). A brez močnega srednjega razreda ne moremo zvišati dodane vrednosti, brez dviga dodane vrednosti pa ne moremo zvišati vseh plač, je prepričana. Opozarja, da je trenutno prav srednji razred tisti, ki potrebuje »masko za kisik«, in da si Slovenija ne more in ne sme privoščiti bega možganov. Lani je na primer našo državo zapustilo okoli 3.000 visoko izobraženih ljudi, številka pa se iz leta v leto viša.

Za vami je dobro leto na čelu GZS. Na katere rezultate, ki ste jih dosegli v tem času, ste najbolj ponosni in kaj je največji izziv, ki še čaka na rešitev?

Izzivov je bistveno več, kot je stvari, na katere je človek lahko ponosen. Vedno je tako. Kar se dogaja v gospodarstvu, ki je motor razvoja in življenja družbe, neposredno vpliva na to, kako Slovenci živimo in kako gre naši državi. Prav to je tisto, kar me vleče, da delam v gospodarstvu, in sicer predvsem na tistih delovnih mestih, ki so povezovalna. Verjamem, da vse, kar nam je pomembno, potrebno in ljubo, na primer kultura, šolstvo, zdravstvo in podobno, potrebuje gospodarsko zaledje. Hkrati pa je gospodarstvo pomembno tudi za to, da se kot ljudje lahko uresničimo, da ustvarjamo in spremljamo, kako iz naše ideje zraste nov produkt ali storitev. Zato vidim gospodarstvo kot

tisto ključno sestavino, na kateri 'stane inu obstane' vsaka družba.

Kako bi opisali svoj način vodenja GZS? Bi lahko rekli, da je zbornica z vami dobila »žensko noto«?

Vsak te vidi nekoliko drugače, sam sebe pa redko objektivno oceniš. Rada sem obkrožena z ljudmi, ki vedo o svojih področjih več, kot vem jaz, zato mi je zelo pomembna ekipa in sem rada del nje. Največji prispevek vodje je, da ustvarja pogoje, v katerih lahko drugi delajo, zato je moja naloga odpravljati ovire, pospeševati komunikacijo in biti na voljo sodelavcem in članom, ko me potrebujejo. Če je moj stil vodenja v osnovi zelo demokratičen, pa po drugi strani od vsakega posameznika pričakujem visoko stopnjo odgovornosti. Če slednjega ni, potem taka oseba nima prave vrednosti za organizacijo.

Ne pozabimo, da je lani Slovenijo zapustilo okoli **3.000** izobraženih Slovencev, številka pa z leti narašča.

Imate ekipo, ki ve več kot vi?

Vsekakor. Gospodarska zbornica je bogata z izjemno veliko strokovnjaki na svojih področjih – vsaj sto jih imamo –, ki so zelo srčni in predani gospodarstvu, svoji branži ali svoji regiji. Vsak od njih ve o posameznih področjih izredno veliko, vsekakor več kot jaz, zato je paleta znanj, s katerimi GZS razpolaga, zelo široka. Zaposleni na GZS si dnevno prizadevajo, da bi podjetja lažje in bolje poslovala. Ne vem, če si lahko sploh predstavljamo, kako drugačna bi bila gospodarska pokrajina v Sloveniji, če ne bi bilo strokovnosti in trme gzsjevcev.

Kaj menite o ženskih kvotah na različnih področjih? Se vam zdijo potrebne?

Še v zgodnjih tridesetih letih se mi je zdela ta ideja ne samo nepotrebna, ampak tudi nespoštljiva in poniževalna do žensk. Toda takrat sem izhajala iz tipičnega pogleda mlade generacije, ki misli, da se svet začneja vrteti z njo. Ko imaš več kilometrine, ugotoviš, da je veliko tvojih sošolcev na pomembnih mestih, ne pa tudi sošolk, ki so veliko obetale. Ko se vprašaš, kako je to mogoče, dobiš tudi odgovor: ženskam se odpirajo vrata napredovanj težje kot moškim.

Samo z ozaveščanjem ne moremo narediti pomembnih korakov naprej, ki pa smo jih dolžni storiti za naslednje generacije deklet. Zato so za večjo uravnoteženost med spoloma koristni mehanizmi, ki po eni strani spodbujajo ženske, po drugi pa pripravijo odločevalce, da razširijo krog iskanja primernih kandidatov tudi na kandidatke.

Žalostno je sicer, da so ženske kvote potrebne, a so hkrati eden redkih inštrumentov, zaradi katerih postanejo tudi ženske opažene. Drži pa, da v slovenskem gospodarstvu kvote bistveno težje uvedemo kot v drugih državah. Naši nadzorni sveti in uprave so namreč majhni in le redki štejejo več kot tri člane, kar otežuje smiselno uvedbo tega načela v prakso.

Vrniva se nazaj na izzive zadnjega leta. Kaj vam je uspelo narediti, na kaj ste najbolj ponosni?

Pred letom dni smo se veliko ukvarjali z davčno razbremenitvijo dela. Nagrado za poslovno uspešnost smo skušali narediti bolj privlačno. Davčna omejitev te nagrade je bila namreč vezana na 70 odstotkov povprečne plače, nam pa jo je uspelo, tudi s podporo sindikatov, povišati na 100 odstotkov. A razbremenitev bi morala biti še višja, vključno z razbremenitvijo regresa. V to je usmerjeno veliko naše energije. Sicer pa je bilo na zakonodajnem področju še veliko dobrih zgodb. Na poslovnem pa me veseli, da raste delež uspešnih podjetij, ki so del GZS, in da GZS postopno prehaja iz rdečih v črne številke.

Gre za posamezne elemente širšega sklopa prizadevanja GZS, da se v naši državi davčno razbremeni delo...

Drži. Davčna obremenitev dela je največja ovira in nevarnost za razvoj gospodarstva. Kajti brez kakovostnih ljudi, tako na strani delavcev kot na strani razvojnikov in menedžerjev različnih profilov, podjetje

ne more uresničiti potenciala, ki bi ga sicer lahko. Treba je torej znati zadržati ljudi, jih primerno plačati in hkrati ohraniti konkurenčnost podjetja. Tu pa takoj trčimo ob dejstvo, da Slovenija pri pridobivanju davčnih virov preveč sloni na plačah. Zato se GZS zavzema za to, da se plače, zlasti tiste nadpovprečno produktivnih in razvojnih kadrov, razbremenijo. Le tako jih bomo namreč obdržali in jim omogočili, da bodo ustvarjali delovna mesta tudi za tiste, ki jih sami ne morejo ustvarjati. Zato, da ne bomo gledali najboljših, kako pakirajo kovčke in gredo v tujino.

Kakšen je posluš za to v politiki?

Razumevanja je veliko, dejanj pa malo. Ni treba biti znanstvenik, da razumeš, kako so stvari med seboj povezane, vendar pa je uresničitev ideje mnogo težja. V Sloveniji smo zelo čuteči in solidarnost je izjemno izražena vrednota. Celo tako izražena, da se je ne sme postavljati pod kakršenkoli vprašaj. Tudi takrat ne, ko gre za lažno solidarnost.

Kakšna je lažna solidarnost?

O lažni solidarnosti govorimo takrat, ko omogočamo pridobivanje prihodka ljudem, ki bi lahko zanj poskrbeli sami, pa se temu izogibajo. Zgodb o izkoriščanju socialnih pomoči in nadomestil ni malo. Toda to je tema, ki se je v Sloveniji ne sme odpreti, čeprav imamo vsi zaradi tega višje davke in posledično nižje plače. Lažna solidarnost je, ko delovno sodišče presodi, da kraja pršuta s strani delavca ni utemeljen razlog za odpoved. Lažna solidarnost je tudi v sistemih nagrajevanja podjetij, ko ni velike razlike med plačami. Potuho lahko najdemo tudi med nadzornimi sveti in vodstvi podjetij. Tisti nadzorni sveti, ki nimajo zahtevnih izzivov za direktorje in direktorice in jim dopustijo rezultate, ki so pod optimalnimi, jim prav tako omogočajo lažno solidarnost. Predvsem pa kot družba ne kažemo nobene solidarnosti do srednjega razreda. Zato se je ob moji nedavni izjavi odprla neka-kšna Pandorina skrinjica...

Predvidevam, da mislite na izjavo glede zvišanja minimalne plače, ko ste dejali: »Nekdo, ki sedaj prejema 700 evrov, bo po novem ocenjen, kot da je na minimalni plači. Torej ustvarjamo deželo bogatih revežev.« Lahko pojasnite, kaj konkretno ste s to izjavo želeli sporočiti?

Uspeh vsake države je odvisen od srednjega razreda. V tem razredu je namreč največ produktivnih, inovativnih in razvojno usmerjenih ljudi. Naše ravnanje s srednjim razredom bo vplivalo na to, kako močan bo in kako bo lahko poskrbel tudi za tiste, ki so na spodnjih plačnih ravneh. V Sloveniji posluha za srednji razred ni, je pa izjemen posluš za šibkejšje. Kar je sicer lepo, a je kratkovidno. Za večji del družbe bi lažje poskrbeli, če bi vzpostavili dobre pogoje za srednji razred, ki se v Sloveniji tanjša. Močan srednji razred bi odpravil tudi problematiko minimalne plače v smislu, da bi bila ta res samo socialni korektiv, prejemale pa bi jo zelo malo ljudi, saj bi se dodana vrednost višala. Brez močnega srednjega razreda ne moremo dvigniti

Brez kakovostnih ljudi, tako na strani delavcev kot na strani razvojnikov in menedžerjev različnih profilov, podjetje ne more uresničiti potenciala, ki bi ga sicer lahko.

Tudi v primerih, ko politika podpira koristne ideje gospodarstva, se te izjemno počasi realizirajo. Ko se počasi realizirajo, stanejo več in kasneje prinesejo pozitiven rezultat.

dodane vrednosti, brez dviga dodane vrednosti pa ne moremo zvišati plač.

Pozornost politike, ki je vedno usmerjena samo v spodnji segment in nikoli ne ustvari prostora tudi za srednji razred, Slovenijo pelje v to, da bomo dežela bogatih revežev. V primerjavi z razvitimi državami ustvarimo premalo. In za enkrat ne kaže, da bomo lahko dovolj hitro zapirali ta razkorak, saj ni posluha za tisti del družbe, ki ustvarja. To je bilo bistvo moje izjave – če smo vedno osredotočeni le na izboljševanje spodnje točke, ki pa ni razvojna, potem do preskoka v razvoju sploh ne more priti.

Ali če uporabim prisposodob: če na letalu pride do padca pritiska, morajo starši najprej namestiti masko za kisik sebi, šele nato otrokom in drugim pomoči potrebnim. V tem primeru je srednji razred tisti, ki mora najprej dobiti masko za kisik, saj bo ta razred lahko pomagal vsem ostalim. Če pa se nenehno ukvarjamo le s tem, da je treba pomagati pomoči potrebnim, se število ljudi, ki bi lahko pomagali, počasi zmanjšuje. Ne pozabimo, da je lani Slovenijo zapustilo okoli 3.000 izobraženih Slovencev, številka pa z leti narašča. Zato je moje sporočilo jasno – usmerimo se na tiste, ki lahko pripeljejo Slovenijo na bolj zelene pašnike, ker bo to koristno za vse in to že na srednji rok.

Leta 1991 smo imeli 300 zakonov in 1.000 podzakonskih aktov, danes je zakonov 1.000, podzakonskih aktov pa 20.000.

Nedavno je potekal Vrh slovenskega gospodarstva, na katerem je bilo izpostavljenih kar nekaj pomembnih tem – od povečanja učinkovitosti javnega sektorja in spremembe dohodninske lestvice do izobraževanja po meri gospodarstva in razvoja trga kapitala. Zdi se, da ima gospodarstvo precej jasno razdelano sliko, kaj potrebuje za uspešno poslovanje. Kaj pa politiki? Koliko se jih dotakne, ko jim gospodarstveniki povedo, kaj potrebujejo?

Praviloma so predsedniki vlad, ministri in državni sekretarji razumni, razgledani in inteligentni ljudje, ki dobro razumejo, kako so stvari med seboj povezane in koliko so odvisne od gospodarstva. Pogosto imajo tudi sami težave znotraj resorjev, ki jih vodijo. Tu trčimo ob zid. Kajti tudi v primerih, ko politika podpira koristne ideje gospodarstva, se te izjemno

počasi realizirajo. Kadar pa se ideje počasi realizirajo, to pomeni, da stanejo več in da kasneje prinesejo pozitiven rezultat. Včasih je to bistveno prepozno.

Ideja o slabi banki je na primer nastala tistega leta, ko se je začela ekonomska kriza, saj smo dobro vedeli, da bo manj »žrtev«, če bomo mehanizem vzpostavili čim prej. A smo vseeno počakali, da je bilo žrtev veliko, preden smo bili tak razvojni ukrep sposobni izpeljati. Podobno je z vprašanjem socialne kapice. Sprašujemo se, koliko ljudi bo moralo oditi iz Slovenije, da bomo ugotovili, da to sicer ni edini, je pa še kako pomemben ukrep, ki lahko zadrži del tega odtoka. Zgleda, da moramo v Sloveniji najprej krvaveti, narediti škodo, da potem ukrepamo. Čeprav gre za stvari, ki so predvidljive.

Za ministrstva so zelo zahtevni tudi izzivi, ki segajo čez resorje, ki zahtevajo koordinacijo in povezovanje več ministrstev. Stvari, ki vplivajo na sistem, pa nikoli niso ujete le v eno ministrstvo, zato jih želimo spodbujati, da med sabo bolje in več sodelujejo.

Zakaj traja tako dolgo, da dobra ideja zaživi? Kje se ustavi?

Na eni in na drugi strani so bolj in manj kompetentni ljudje. Nekateri so odlični in delo opravljajo zagnano, nekaj je takih, ki delajo korektno, a brez presežkov, nekaj pa takih, ki so na nekem delovnem mestu morda pristali po spletu naključij in dela ne opravljajo tako, kot bi bilo treba. V GZS bi radi spodbudili javno upravo, da naredi pregled in »čistko« med zaposlenimi. Predlagamo, naj masa plač ostane ista, a naj se denar porabi za nagrajevanje tistih, ki delajo dobro. Velike spremembe bi se zgodile že s prerazporeditvijo ljudi znotraj ministrstev na tista delovna mesta, kjer se jih res potrebuje. Včasih namreč ne pride do uresničitve idej zato, ker so ekipe kadrovske podhranjene in preobremenjene. Tudi zato je poziv ministrstvom, naj vsakega zaposlenega preštejejo in ugotovijo, koga potrebujejo in koga ne, zelo na mestu. Naj se od določenih ljudi poslovijo. Kot je dejal predsednik Računskega sodišča RS: »V javnem sektorju manjka politika izhodnih vrat«. Če bi imeli izhodna vrata za slabe, bi lahko na vhodna prišlo več dobrih, tistih, ki jih tudi v javnem sektorju zelo potrebujemo. Potem bi bilo sodelovanje med javnim sektorjem in gospodarstvom boljše in hitrejše, rešitve pa bi se poznale tudi v višji dodani vrednosti.

To je zagotovo eden od načinov povečanja učinkovitosti javnega sektorja. Obstaja še kakšen drugi?

Na nedavnem Vrh slovenskega gospodarstva je bila izpostavljena tudi ideja, da bi pregledali zakonske in podzakonske akte. Leta 1991 smo imeli 300 zakonov in 1.000 podzakonskih aktov, danes je zakonov 1.000, podzakonskih aktov pa 20.000. Njihovo število je zraslo preko vseh meja in tega nihče ne more obvladati. Vlada bi morala pregledati vsaj tiste akte, ki so starejši od desetih let in ugotoviti, od katerih se lahko poslovimo. Navsezadnje tudi predpisi otežujejo delo uradnikov, saj jim morajo slediti. Če to razčistimo, bomo verjetno sprostiti veliko časa in energije ljudi v

javnem sektorju, da se bodo lahko ukvarjali s tistim, kar bo imelo pozitiven učinek.

Za gospodarstvenike je zelo pomemben izobraževalni sistem. Kakšne kadre pravzaprav gospodarstvo potrebuje in kakšna je njegova vizija slovenskega šolskega sistema?

V izobraževalnem sistemu pogrešamo več razumevanja o tem, kako hitro se stvari spreminjajo, pa tudi tega, da šolstvo ni otok, ki se ga nič ne dotakne. Nasprotno – izjemno vpliva na to, kako hitro lahko nekdo, ki je zaključil šolski sistem, v podjetju postane samostojen. Uvajanje novega zaposlenega je sicer nujno, vendar pa bo dolžina uvajanja zelo vplivala na to, kako produktivno bo podjetje in kakšno dodano vrednost bo dosegalo. Če je pri nas doba uvajanja daljša kot na primer v sosednji Avstriji, imamo težavo kot družba in tudi šolstvo se ne more izvzeti iz tega problema. Zavedati se mora, da so podlage, s katerimi so profesorji opremili mlade ljudi, premalo ukrojene potrebam sedanjega časa. Sposobnost reševanja kompleksnih problemov postaja najbolj pomembna kompetenca 21. stoletja. Ali nas šolski sistem usposablja zanjo?

Vendar pa je treba vseeno izpostaviti, da vidimo tudi svetle in spodbudne primere, ko fakultete same v svoje kurikulumе uvajajo večji delež praktičnega izobraževanja in se trudijo zblížati gospodarstvo in akademijo. Takrat se dogajajo lepe stvari. Znanost, akademije in gospodarstvo niso še tako blizu, kot bi si želeli, ampak razkorak med njimi se manjša in to je spodbudno.

Kaj pa na področju zelene mobilnosti in pametnih omrežij? Tu se radi pohvalimo, da smo poligon za nove tehnologije in da postavljamo trende.

Če pogledamo infrastrukturo za zeleno mobilnost, v njej res vidimo odraz slovenske filozofije – torej postati zelena, digitalna država. Zelena mobilnost in pametna omrežja so zagotovo prihodnost in na tem področju res lahko rečemo, da je slovensko gospodarstvo tisto, ki postavlja trende. A kot potrošniki še capljamo zadaj, če sodimo po deležu električnih avtomobilov na naših cestah.

Kaj lahko pričakujemo na tem področju v naslednjih petih letih?

Bill Gates je dejal, da so v roku dveh let spremembe vedno manjše, kot jih pričakujemo, v desetletju pa bistveno bolj tektonske, kot si jih lahko zamislimo. To tudi mi doživljamo. Samo če primerjamo slovensko gospodarstvo danes s tistim izpred desetih let, ugotovimo, da gre za dve povsem različni sliki. Zdravje slovenskih podjetij je zdaj bistveno boljše, kot je bilo tik pred začetkom krize. Podjetja so zdaj razdolžena, še bolj izvozno usmerjena, dodana vrednost je višja ... Kriza je torej imela tudi pozitiven učinek, težava je samo to, da smo potrebovali za to pet let, druge države pa dve ali tri. Pomembno je, da kot družba hitreje prepoznavamo, kaj je treba narediti, in to tudi naredimo.

Kakšna pa je vizija GZS?

Zagotovo želimo držati smer, ki zbornico ohranja pri življenju že 168 let – biti močan glas gospodarstva, sodelovati pri oblikovanju gospodarske politike, z namenom, da se ustvarja okolje, v katerem lahko podjetja cvetijo. Še naprej bomo dokazovali, da je ključno ustvarjanje in ne delitev. Kajti najprej moramo ustvariti, da lahko nato delimo.

Še eden od pomembnih izzivov, s katerimi se srečujejo slovenska podjetja, so podnebne spremembe in okoljska vprašanja, veliko pozornosti pa posvečajo tudi družbeni odgovornosti. Kako daleč je slovensko gospodarstvo v prilagajanju na podnebne spremembe in prilagajanju poslovanja tako, da je prijazno do okolja?

V strategijah in vizijah podjetij je to postala točka, ki se vgrajuje že v razmišljanje o razvoju izdelkov in storitev. Podjetja postajajo pozorna na to. Konec koncev je to tudi nekaj, s čimer se pohvalijo – da so na primer naredila izdelek, ki porabi manj materiala, ima daljšo uporabnost, se ga da reciklirati. Vse to postajajo sestavni deli filozofije podjetij in njihovega razmišljanja, kar pomeni, da nam podnebne spremembe prihajajo »v kri«.

Država, ki skrbi za okolje, mora paziti, da podjetij ne obremeni v takšni meri, da težko ohranjajo konkurenčnost (to se bo namreč poznalo celotni družbi), hkrati pa mora postavljati smernice in podjetjem jasno povedati, kakšne so njene zahteve na področju varovanja okolja. V tem primeru bo podjetjem ostalo dovolj sredstev, ki jih bodo lahko namenila za bolj zeleno poslovanje. Tudi gospodarstveniki so občutljivi na varovanje okolja, vendar pa želijo podobne pogoje kot tekmeči zunaj meja, sicer podjetja ne morejo obstati. Če želi država na nekem področju postavljati trende, denimo na okoljevarstvenem, potem mora gospodarstvo razbremeniti na nekem drugem segmentu in tako poskrbeti, da ne bi bila prizadeta konkurenčnost. gg

Če želi država na nekem področju postavljati trende, potem mora gospodarstvo razbremeniti na nekem drugem področju.

Standardi zagotavljajo sledljivost, od polja do mize ali od rudnika do tovarne

Andraž Sodja, foto: Erazem Paravinja GS1 in Europe

Standardi, ki jih zagotavlja organizacija GS1, so temelj, brez katerega si sodobnega življenja praktično ne bi več znali predstavljati, dober standard pa je tisti, za katerega ne veš, da ga sploh uporabljaš, pravi direktor GS1 v Evropi François Deprey.

Če hočemo pametno tehnologijo pametno uporabljati, potrebujemo standarde.

Ob regionalnem forumu neprofitne organizacije GS1, ki se je v Ljubljani odvijal med 22. in 25. oktobrom, smo govorili z direktorjem organizacije GS1 v Evropi in GS1 Francija Françoisom Depreyem. GS1 je organizacija, brez katere si sodobnega življenja praktično ne bi mogli predstavljati, saj so njihovi standardi v ozadju šestih milijonov piskov/transakcij dnevno, uporablja jih okoli 1,2 milijona včlanjenih podjetij na 20 različnih področjih tako gospodarstva kot negospodarstva, od izdelkov široke potrošnje, maloprodaje, zdravstva, transporta, obrambe, trgovine, razvoja programske opreme, državne uprave ...

Kakšna je danes vloga GS1 in kakšna pričakujete, da bo v prihodnje?

Vloga GS1 je, da zbere in ponudi rešitve za sodelovanje med različnimi podjetji. Preden smo imeli standarde, so se morala podjetja sestati v sobi in se dogovoriti za skupna pravila. Danes je to vlogo prevzel GS1. Ustanovljeni smo bili, da premostimo razlike, ki jih podjetja niso znala rešiti sama. Ponujamo enotno

polje, pravila, predpone podjetij, s katerimi se lahko identificirajo v sistemu, identificirajo svoje izdelke in njihove lokacije. Vedno bolj pa od nas pričakujejo, da bomo upravljali sistem in zgradili registre, na katere se bodo lahko zanesli pri izmenjavi podatkov. Tako je na primer pri izdelkih. Ko poskušamo komu od svojcev na preprost način razložiti, kaj počnemo, pogosto razumejo, kot da imamo veliko bazo podatkov, v kateri so vsi izdelki. Temu ni tako, vsaj ne še. V prihodnje bomo lahko priskrbeli takšno bazo za vsa podjetja in podjetjem pomagali pri vzpostavljanju interoperabilnosti med sistemi.

Kje so meje tehnologije?

Vsak sistem ima omejitve. Pomembno je, da je GS1 tehnološki agnostik. Naša naloga ni le promoviranje črtne kode, QR kode, radiofrekvenčne identifikacije (RFID), tehnologije veriženja blokov (blockchain) ..., ampak želimo zagotoviti povezljivost različnih pristopov.

Beleženje milijonov izdelkov ne pomeni nič, če podatki niso kakovostni in zanesljivi.

Kaj bo tehnologija prihodnosti?

Mislim, da ne bo prevladala samo ena tehnologija, tehnologij bo več. Večja kot bo zmeda, bolj bodo pomembni standardi. Za GS1 je ključna vsebina, ki mora biti podprta s standardi, tehnologije pa moramo povezovati.

Ali bo torej v prihodnosti obstajala centralna baza vseh izdelkov?

Veliko baz bo z različnimi podatki. Podatki o nekem izdelku so lahko neskončni: imamo podatke o nastanku proizvoda, o vsaki točki sledljivosti, o sestavinah, tudi potrošniška izkušnja, ko denimo nekdo objavi recept s tem proizvodom, je podatek. Namen je ponuditi neke vrste register z nekaterimi osnovnimi informacijami, preostalo je v rokah podjetij. Naša baza je stičišče informacij, ki prihajajo iz različnih virov, tako tistih v proizvodni verigi kot tistih za potrošnike. Ponujamo torej bazo, preko katere se lahko akterji povezujejo in poslujejo. Ne ponujamo rešitve, ampak rešitve omogočamo, kar je zelo pomembno.

Koliko izdelkov je danes v podatkovni bazi?

Danes je v bazi okoli 100 milijonov izdelkov na globalni ravni, cilja pa imamo dva. Po eni strani gre za število izdelkov, ki bi ga morali v naslednjih petih do desetih letih šteti v milijardah – to je odvisno od spletnih tržnic, kot sta Amazon in Alibaba, ki že sedaj ponujajo več milijard izdelkov. Drugi cilj pa je kakovost podatkov. Imamo dve vlogi – ne gre samo za številke, ampak za visoko kakovost teh podatkov. Beleženje milijonov izdelkov ne pomeni nič, če podatki niso kakovostni in zanesljivi. Za to imamo orodja, kot je na primer GS1 Activate, ki pomagajo ustvarjati podatke pri izvoru.

Kaj pa varnost vseh teh podatkov?

Veliko tehnologij obstaja za to, naloga GS1 ni nadzor teh podatkov. Naloga podjetij je, da pravila spoštujejo. Standard GS1 je odprt standard, kar pomeni, da se podjetja odločajo za uporabo, vrednost standarda pa se odraža v številu tistih, ki se odločijo za uporabo. Podjetja se vse bolj zavedajo, kako so pravi podatki pomembni.

V prihodnosti bo to še posebej pomembno, tudi zaradi avtomatizacije, kajne?

Že začetki GS1 so v avtomatizaciji. Začelo se je z blagajnami, do danes že avtomatizirane dostave ali opisa izdelka, ki ti ga poda Amazonova Alexa ali Applova Siri. Umetna inteligenca obljublja strukturirane podatke. Bolj kot so podatki strukturirani, lažje so dostopni in manj je napak. Problem pa je v navedah. Ne moreš samo vzeti nove tehnologije s police, če ne spremeniš navad in procesov. Z novo tehnologijo prihajajo novi procesi, a zato je potreben čas.

Kaj lahko poveste glede Slovenije in ostalega sveta pri uporabi standardov?

GS1 v Evropi, in sicer vsa nacionalna predstavništva GS1, vključno s slovenskim, so zelo dejavna. V

preteklosti smo se veliko posvečali lokalnim zadevam in lokalnim trgovcem, zdaj pa živimo s čezmejno trgovino in spletnimi tržnicami, smo pa v vsaki državi seveda še vedno blizu lokalnim deležnikom. ZDA in Kitajska denimo se morajo vse bolj povezovati z drugimi in čas, ki ga preživimo na mednarodnih sestankih, je vse večji. Vse več je mednarodnih projektov. Spremembe v procesih in pri ljudeh so velike in prilagoditi se moramo.

Kako zakonodaja vpliva na delo GS1?

Hkrati ko združujemo globalne standarde, smo kot neprofitna organizacija vedno bolj vpleteni tudi v regulativo na različnih področjih od identifikacije, sledljivosti do varnosti produktov. Želimo, da smo prepoznani, saj ponujamo odprte standarde, ki jih podjetja uporabljajo. Zelo pomembno je povezovanje evropskih organizacij GS1, tako smo bili vpleteni v vrsto regulativ, povezanih z varnostjo potrošnikov, kot je denimo uredba 1169 o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom.

Bo sistem standardov v prihodnje odpravil napake?

Trend je, da bi tehnologijo uporabili tam, kjer je velika potreba po varnosti, denimo pri odmerjanju zdravil, saj lahko s standardi poskrbimo za varnostno kontrolo. Pri tem lahko uporabimo dvodimenzionalne ali tridimenzionalne kode, ampak pomembne so številke pri kodah, saj te pomenijo pravi nadzor.

Kje bo v prihodnje mogoče najti standarde GS1?

Povsod. Naš standard, ne glede na tehnologijo, lahko uporablja kdorkoli. Potrebujete jih v trenutku, ko premikate proizvode ali njihove sestavne dele, pa če so res mali ali pa veliki. Standardi zagotavljajo sledljivost in delujejo lahko na kmetijskih izdelkih, od polja do mize ali od rudnika do tovarne. [gg](#)

Standardi presegajo meje, so globalni in tako tudi delujejo. Razdrobljen pristop bi otežil delo in na koncu bi trčili v problem harmonizacije podatkov.

S pomočjo SID PKZ bolj varno poslužete doma in po celem svetu

SID – Prva kreditna zavarovalnica vas reši skrbi, ali vam bodo poslovni partnerji doma in v tujini za dobavljene izdelke oziroma opravljene storitve plačali.

SID – Prva kreditna zavarovalnica (SID PKZ) je specializirana za zavarovanje terjatev gospodarskih subjektov. Svojo ponudbo dopolnjuje tudi s storitvami svojih partnerjev: komercialnih bank in SID banke. Na slovenskem trgu deluje slabo četrtoletje, v začetnem obdobju v okviru SID banke, kot samostojna družba pa od leta 2005. »Naše poslanstvo je zagotavljanje varnosti našim zavarovancem pri poslovanju, zlasti v izvozu,« pravi predsednik uprave SID PKZ Sergej Simoniti.

Po novem letu v okrilju globalnega lastnika

SID PKZ je v stoo odstotni lasti SID banke, 6. septembra pa je bila podpisana pogodba o prodaji stoo odstotnega deleža zavarovalnice SID PKZ s pariško skupino Coface, tretjo največjo grupacijo v svetu za zavarovanje terjatev. Prenos delnic bo predvidoma opravljen na začetku leta 2019. Po besedah Sergeja Simonitija bo to SID PKZ okrepilo, saj bodo ohranili zmogljivosti za zavarovanje tveganj, kar jim omogoča pogodba s SID banko, in obenem postali del globalne mreže skupine Coface. S tem bodo lahko še zvišali raven svojih storitev, ki bodo postale še bolj prijazne do uporabnikov, dodatno bodo lahko skrajšali odzivne čase. Na voljo jim bo tudi še več podatkov, s pomočjo katerih bodo lahko ocenili tveganja posameznih zavarovanj. Že danes pa s svojimi storitvami pokrivajo praktično cel svet, zavarujejo terjatve do kupcev iz več kot 100 držav, izjema so le tiste, ki so pod sankcijami ali na vojnih območjih.

Uspešni v letu 2018, dejavni v letu 2019

Leto 2018 bodo v SID PKZ po načrtih zaključili zelo uspešno. Leto 2019 pa

»Svojim strankam omogočamo, da lahko samozavestno vstopajo na nove trge ter brez skrbi poslujejo na obstoječih,« pravi Sergej Simoniti, predsednik uprave SID – Prve kreditne zavarovalnice.

bo po besedah sogovornika, kot kaže, zaznamoval upad gospodarske rasti, kar bo poslovnim subjektom povečevalo poslovna tveganja, pri čemer bo SID PKZ s svojimi zavarovanji uporabnikom omogočala nemoteno poslovanje.

Sistematično bodo povečevali prisotnost na trgih na območju nekdanje Jugoslavije; na Hrvaškem neposredno, na drugih pa prek lokalnih partnerjev. Zelo dejavno se bodo lotili tudi posameznih segmentov gospodarstva. Do zdaj so bili usmerjeni predvsem na tradicionalne slovenske izvoznike, v prihodnosti pa bodo več pozornosti namenili tudi manjšim in srednjim podjetjem.

Najboljši v regiji

Sergej Simoniti, ki v zavarovalništvu deluje več kot dvajset let, pravi, da je SID PKZ daleč najboljša kreditna zavarovalnica v regiji. Skrbijo za svoje zavarovance, so zelo odzivni. S pomočjo kakovostnih

analiz tudi zelo dobro razumejo posamezna tveganja in so zato pripravljeni zavarovati več podjetij od konkurentov. Njihovo kakovost dokazuje tudi zelo nizko število sodnih sporov, ki bi izhajali iz zavarovalnih pogodb. »Trudimo se imeti zadovoljne zavarovance,« poudarja Simoniti. Tudi zaradi dejstva, da svoje delovanje temeljijo na dolgoročnem partnerstvu in osebnem odnosu. Obenem so močno vpeti v slovenski prostor, poleg izvoznikov tesno sodelujejo z Gospodarsko zbornico Slovenije in tudi drugimi organizacijami ter deležniki v slovenskem gospodarstvu. Zato tudi zelo dobro razumejo izzive, s katerimi se pri poslovanju soočajo slovenska podjetja.

Mladi dobili vpogled v realno podjetniško okolje

Na Dnevu odprtih vrat smo v slovenska podjetja privabili več kot 800 mladih in njihovih staršev.

Andreja Sever, GZS

Na Dnevu odprtih vrat slovenskega gospodarstva, ki je potekal 29. novembra, so svoja vrata odprla podjetja na 144 lokacijah. Obiskali so jih osnovnošolci skupaj s starši ter dijaki, ki jih je predvsem zanimalo, kako poteka delo v različnih industrijah, kakšna delovna mesta so (in še bodo) na voljo za mlade, ki se odločajo za izbiro poklica. Hitre spremembe v gospodarstvu, razvoj tehnologije in fleksibilni poslovni modeli zahtevajo tudi usposobljene kadre, ki so pripravljeni na tovrstne spremembe. Prav zato je pomembno, da imajo mladi možnost vpogleda v realno okolje, saj s tem pridobijo več informacij o poklicih prihodnosti in tako (so)odločajo o izbiri prvega koraka v svoji karieri.

V vseh »odprtih« podjetjih širom Slovenije je več kot 800 udeležencev spoznavalo delovna mesta in večšine, ki jih ta mesta ponujajo. Skupaj z zaposlenimi so si ogledovali proizvodnjo, delovne procese in materiale, s katerimi zaposleni dnevno rokujejo. Podjetja so se zelo dobro pripravila na obiske mladih in staršev. Tudi tam, kjer je bilo število obiskovalcev majhno. Vsi, ki smo sodelovali v tej akciji, si želimo in si bomo prizadevali, da bo v prihodnje zanimanje mladine in staršev za Dan odprtih vrat v podjetjih večje.

Najaktivnejši na Gorenjskem in v Pomurju

Največ udeležencev so privabila podjetja na Gorenjskem in v Pomurju, kjer je bilo tudi največ prijavljenih podjetij. Celoten dogodek je bil izjemno dobro podprt s strani medijev, s čimer je bil dosežen

tudi posredni učinek. Tako se namreč tudi tisti mladi in starši, ki se tega dogodka niso udeležili, zavejo pomena dobrega premisleka o tem, kam naprej v šolo in prepoznajo priložnosti, ki jih ponujajo naša podjetja.

Mladi za mlade

K sodelovanju smo poleg partnerjev Zavoda RS za šolstvo in Zavoda RS za zaposlovanje povabili tudi mladinski sektor, s posebnim ozirom na organizacije, ki delujejo v javnem interesu mladih. Posebna zahvala gre Mladinski mreži MaMa, Uradu RS za mladino in portalu mlad.si, Dijaški organizaciji Slovenije, Simbiozi, Zavodu Nefiks in portalu Talentiran.si, Mladinskemu svetu Slovenije, Zvezi tabornikov Slovenije, Zvezi za tehnično kulturo Slovenije, mreži Izodjetnik ter drugim organizacijam, kot so Skupnost občin Slovenije, e-Študentskemu servisu, Zvezi slovenskih knjižnic ter vsem, ki so pomagali širiti vest o nacionalni pobudi gospodarstva za večje sodelovanje in povezovanje z izobraževanjem.

Pomembno je, da se predstavniki mladih poistovetijo z vsebinami, ki jih v gospodarstvu ponujamo mladim, da lahko prepoznajo svoj potencial in se na osnovi lastnega poklicnega interesa odločajo za nadaljevanje izobraževanja v smeri, kjer bodo lahko uspešno razvijali svoj talent. In prepričani smo, da so podjetja, ki so omogočila stik s poklici v realnem delovnem okolju, pozitivno prispevala k temu. gg

Dober premislek o tem, kam naprej v šolo, je pomemben, kot tudi prepoznavanje priložnosti, ki jih ponujajo podjetja.

Foto: Adria Tehnika - Arhiv

Foto: Samo Hribar Milčič

Kader po meri delodajalca

Zavod RS za zaposlovanje s pomočjo ukrepov aktivne politike zaposlovanja brezposelnim in delodajalcem, ki se srečujejo s pomanjkanjem usposobljene delovne sile, nudi usposabljanja in neformalna izobraževanja.

Petra Mauer

Pisarne za delodajalce

V zadnjih letih je Zavod RS za zaposlovanje v sodelovanju z delodajalci, delodajalskimi združenji in izobraževalnimi institucijami razvil vrsto praktičnih izobraževalnih programov po meri delodajalcev, s katerimi iskalcem zaposlitve odpirajo nove karijerne možnosti.

Z namenom razreševanja problematike pomanjkanja kadrov zavod prek pisarn za delodajalce tesno sodeluje z delodajalci. Le-ti svetovalce neposredno seznanjajo z svojimi potrebami po delavcih in znanjih, ki jih potrebujejo za zasedbo konkretnih delovnih mest v svojih podjetjih. Programi usposabljanja in izobraževanja, ki se jih lahko udeležujejo brezposelni, zato temeljijo na poznavanju problematike zagotavljanja kadra v specifičnih poklicih in so posebej pripravljeni glede na stanje na trgu dela ter informacije, ki jih posredujejo delodajalci.

Na trgu dela v največji meri primanjkuje kandidatov za tehnične poklice, za opravljanje katerih so potrebna poklicno specifična znanja in za katere je težko na hitro usposobiti nov kader. Delodajalci še navajajo, da kandidatom za zaposlitev najpogosteje

primanjkuje delovnih izkušenj, specialnih znanj in ustrezne izobrazbe.

Zavod izvaja vrsto aktivnosti ravno v ta namen, da spodbudi promocijo zaposlovanja v deficitarnih poklicih in posredovanje kandidatov na prosta delovna mesta. V sodelovanju z delodajalci išče alternativne rešitve pri iskanju novih sodelavk in sodelavcev, na primer z usposabljanjem brezposelnih v podjetjih, na konkretnih delovnih mestih.

Programi usposabljanja

Namen programov usposabljanja je zagotoviti uspešno prilagajanje razmeram na trgu dela, poskrbeti za čim manjši razkorak med ponudbo in povpraševanjem ter se v čim večji meri prilagoditi potrebam delodajalcev.

S pomočjo programov praktičnega usposabljanja lahko namreč delodajalci spoznajo, preizkusijo in usposablajo kandidata na konkretnem delovnem mestu, preden se odločijo, da bi ga zaposlili. Prav tako imajo možnost, da zanj dobijo povrnjeno delno povračilo stroškov njegovega usposabljanja. Usposabljanje za brezposelne osebe poteka brez sklenjenega delovnega razmerja, saj so udeleženci v času usposabljanja še naprej prijavljeni pri zavodu za zaposlovanje.

- **Usposabljanje na delovnem mestu za ranljive skupine in mlade.** Delodajalci med usposabljanjem spoznajo kandidate in jih usposobijo za konkretno delo na predvidenem delovnem mestu. Programa omogočata povračilo upravičenih stroškov usposabljanja brezposelnih oseb, ki ustrezajo ciljni skupini, navedeni v javnem povabilu. Usposabljanje traja 2 ali 3 mesece.
- **Delovni preizkus.** Program omogoča delodajalcem, da preizkusijo kandidate na delovnem mestu, preden se odločijo glede njihove zaposlitve, prav tako pa omogoča povračilo upravičenih stroškov izvedenega preizkusa.
- **Usposabljammo lokalno.** Delodajalci, ki želijo spoznati in usposabljamati brezposelne na delovnem mestu za deficitarne poklice (opredeljene lokalno), še preden se odločijo glede njihove zaposlitve, lahko to storijo s pomočjo omenjenega programa.

Delodajalci imajo možnost, da za kandidate dobijo povrnjeno delno povračilo stroškov njihovega usposabljanja.

Za izvedeno trimesečno usposabljanje imajo možnost prejeti nepovratna sredstva za povrnitev upravičenih stroškov.

- **Usposabljanje na delovnem mestu za osebe na področju mednarodne zaščite.** Program omogoča šestmesečno spoznavanje in usposabljanje oseb z mednarodno zaščito za konkretno delo in povračilo upravičenih stroškov njihovega usposabljanja.

Ponudbo na javno povabilo lahko predložijo delodajalci, ki so pravne ali fizične osebe, vpisane v Poslovni register Slovenije, in izpolnjujejo še vse druge pogoje za prijavo, opredeljene v javnem povabilu.

Programi neformalnega izobraževanja

Neformalna izobraževanja in usposabljanja izvajajo zunanji izvajalci, ki so jih pri zavodu izbrali na podlagi registra izvajalcev.

- **Programi neformalnega izobraževanja in usposabljanja za ranljive skupine in mlade.** Udeležba v programu omogoča brezposelnim izobraževanja ali usposabljanja za opravljanje poklicnih del in nalog, po katerih povprašujejo delodajalci v širšem ali lokalnem okolju. Z vključitvijo si osebe, prijavljene pri zavodu, izboljšajo konkurenčnost na trgu dela ter povečajo zaposlitvene možnosti z dodatnimi znanji, ki jih lahko uporabijo na konkretnem delovnem mestu. Usposablja se lahko za več vrst varilcev (TIG varilec, MIG/MAG varilec ...), CNC operaterja, ključavničarja, oblikovalca kovin, voznika, varnostnika, pomočnika kuharja, pomočnika natakarja, socialnega oskrbovalca idr.
- **MIC.** Program se izvaja v obliki teoretičnega in praktičnega usposabljanja najprej pri izbranem izvajalcu v medpodjetniškem izobraževalnem centru (MIC), kjer napotene osebe pridobijo dodatna ali poglobijo pridobljena znanja, veščine in spretnosti. Osvojeno znanje nato preizkusijo pri delu na konkretnem delovnem mestu, v

obliki trimesečnega praktičnega usposabljanja pri delodajalcu. Z vključitvijo v delovno okolje in pridobivanjem novih izkušenj si vključeni izboljšajo zaposlitvene možnosti.

- **NPK – preverjanje in potrjevanje.** Nacionalna poklicna kvalifikacija (NPK) je uradno priznana usposobljenost za opravljanje določenega poklica ali poklicnih nalog. Kdor uspešno opravi preverjanje in potrjevanje usposobljenosti, pridobi javno veljavno potrdilo (certifikat) o nacionalni poklicni kvalifikaciji. Tako dokaže svojo usposobljenost za opravljanje določenega poklica ali poklicnih nalog, s čimer se lahko izkaže pri delodajalcih.
- **PUM-O.** V program PUM-O se lahko vključijo starejši od 15 in mlajši od 26 let, ki niso dokončali srednje šole oz. so brezposelni. V okviru programa bodo mladi spoznavali svoje talente, se preizkusili na različnih področjih in se lažje odločali o svoji prihodnosti oziroma poklicu, ki bi ga radi opravljali. Program udeležence pripravi k razmisleku o tem, ali se bodo ponovno vključili v izobraževanje ali poiskali zaposlitev.
- **Programi formalnega izobraževanja.** Brezposelni se lahko vključijo tudi v programe formalnega izobraževanja, saj imajo možnost pridobiti osnovnošolsko izobrazbo ali pa zaključiti srednješolsko izobraževanje na deficitarnem poklicnem področju, kjer so potrebe delodajalcev večje od ponudbe kandidatov. Tako bo pot do zaposlitve ali poklica precej lažja. [gg](#)

Z uspešno opravljeno NPK kandidat dokaže svojo usposobljenost za opravljanje določenega poklica ali poklicnih nalog.

Dodatne informacije o ostalih programih, rokih za oddajo ponudb ter pridobivanju nepovratnih sredstev za zaposlovanje in tudi za usposabljanje brezposelnih so na voljo na www.ess.gov.si/ delodajalci/financne_spodbude, na brezplačni telefonski številki Kontaktne centra 080 20 55 ali pri svetovalcih v pisarnah za delodajalce.

Veseli božič in uspešno 2019!

PROIZVODNI PROGRAM

Antioksidanti za dobrobit ljudi

Tanini za žlahtenje vin in konjakov

Prehrana živali

Usnjarski program

Tekstilna industrija

Energetika

Petrokemija

Bi bili pripravljeni na prakso sprejeti tujega dijaka ali študenta?

Delodajalci oziroma podjetja imate lahko koristi od programa Erasmus+.

Urška Slapšak, nosilka področja za poklicno izobraževanje in usposabljanje na CMEPIUS-u

Martina Tekavec Bembič, svetovalka na področju mobilnosti v visokem šolstvu na CMEPIUS-u

Program Erasmus, ki se od leta 2014 imenuje Erasmus+ in skupaj z njegovimi predhodnimi programi spada med najuspešnejše programe Evropske unije, že tri desetletja omogoča, zlasti mladim, pridobivanje tako študijskih kot tudi delovnih izkušenj v tujini. V Sloveniji program Erasmus+ izvaja dve nacionalni agenciji, CMEPIUS in MOVIT.

SedANJI program Erasmus+, ki poteka v obdobju 2014–2020, ima proračun v višini 14,7 milijarde evrov, namenjen pa je vsem državam, ki sodelujejo v programu. To je 28 držav članic EU, Turčija, nekdanja jugoslovanska republika Makedonija, Norveška, Islandija in Lihtenštajn. Poleg tega lahko v programu sodelujejo partnerske države z vsega sveta. Z naraščanjem finančne podpore se večja tudi število posameznikov, ki so vsaj del svojega izobraževalnega programa preživel v tujini.

Erasmus prakse se lahko izvaja v vseh organizacijah in so na voljo na vseh področjih.

Mobilnost za prakso v številkah

	2014	2015	2016	2017*
Slovenski študenti v tujini	561	675	647	451
Tuji študenti v Sloveniji	394	471	475	267
Slovenski dijaki v tujini	866	1.232	1281	1424
Tuji dijaki v Sloveniji	696	647	568	470

*Poraba sredstev za pogodbeno leto 2017 ni zaključena.

Zakaj Evropa namenja visoka finančna sredstva programu Erasmus+?

Ob hitrih tehnoloških spremembah šolski sistemi sami po sebi ne morejo več zadostiti zahtevam trga delovne sile. Trg dela išče prilagodljivega posameznika, pri katerem bo vseživljenjsko učenje del njegove kariere poti in bo hkrati dovolj odprt in pripravljen na nepredvidljive zahteve gospodarstva. V tridesetih letih delovanja programa so bile izvedene številne študije, ki so dokazale pozitivne učinke mednarodnih izmenjav in partnerstev na ravni posameznika, izobraževalnih institucij, sistema, posledično pa učinek sega tudi na gospodarstvo in trg dela.

Mednarodne izmenjave imajo dokazano pozitiven učinek tudi na gospodarstvo in trg dela.

Države, iz katerih so najpogosteje prišli študenti na prakso v Slovenijo v pogodbenem letu 2016

Španija	328
Češka	256
Turčija	235
Portugalska	225
Poljska	209

Države, iz katerih so najpogosteje prišli dijaki na prakso v Slovenijo v pogodbenem letu 2016

Hrvaška	114
Italija	106
Francija	63
Finska	56
Velika Britanija	42

Vir: <http://statistike.cmeplus.si/stat/index.php>, 8. 11. 2018.

Kaj Erasmus+ program ponuja delodajalcem, podjetjem?

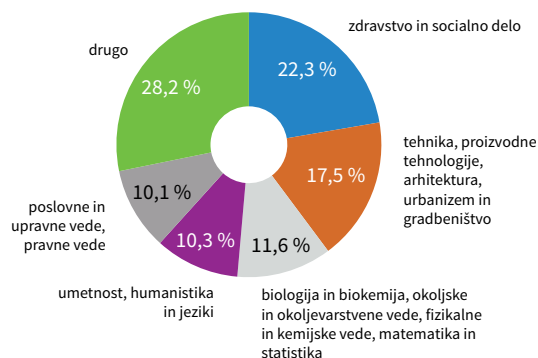
Delodajalci oziroma podjetja imate lahko posredne koristi od programa Erasmus+. Ena od možnosti je, da v svoj kolektiv na prakso sprejmete tujega dijaka ali študenta. Če že imate organizirano praktično izobraževanje za domače študente in dijake (PUD), lahko tega nadgradite še s tujimi. Erasmus prakse se lahko izvaja v vseh organizacijah in so na voljo na vseh področjih.

Študenta napoti na prakso k vam njegova matična inštitucija, to je inštitucija, kjer študira in vam posreduje dokumentacijo, ki jo je potrebno podpisati. Dokumentacija obsega dogovor o sodelovanju in sporazum za izvajanje prakse za posameznega študenta.

V primeru, da gre za prakso dijakov, bo z vami v stik najpogosteje stopila slovenska poklicna in strokovna šola, ki ima vzpostavljeno partnerstvo s šolo, iz katere

prihaja dijak. Poskrbela bo za večino dokumentacije, ki je potrebna, na vaši strani pa bo le končna evalvacija dela dijaka in izdaja potrdila. V kolikor pa vas nobena od šol ni kontaktirala, a so vaša vrata na široko odprta tujim dijakom, lahko sami stopite v stik s slovenskimi srednjimi in poklicnimi šolami, ki izobražujejo kader, ki ga potrebujete in izrazite vaš interes.

Praksa tujih študentov v Sloveniji po področjih v letu 2016

Vir: URL: <http://statistike.cmeplus.si/stat/index.php>, 8. 11. 2018.

Kakšne koristi imate kot delodajalec, če na prakso sprejmete tujega dijaka ali študenta?

Število tujih dijakov in študentov, ki v Slovenijo prihaja z namenom opravljanja praktičnega dela v podjetjih, raste. Ta izkušnja prispeva k njihovem poklicnemu razvoju in omogoča pridobivanje tistih kompetenc, ki jih delodajalci iščejo.

Prednosti, ki jih lahko ima vaše podjetje, če gosti tujega dijaka ali študenta, so velike. Le-ti prinašajo v podjetje nova znanja in drugačen pogled na izdelek, procese, trženje ipd. Tuja oseba v podjetje prinese tudi svojo kulturo, jezik, kar spodbudi ostale sodelavce k uporabi tujega jezika in razvoju medkulturnih kompetenc. Podjetje lahko pridobi nove partnerje za sodelovanje v različnih projektih v prihodnosti, nove stike v tujini, poveča pa tudi svojo prepoznavnost v lokalnem, regionalnem in mednarodnem okolju. Pripravljenost za delo in študij v tujini od osebe zahteva veliko mero notranje motivacije, prilagodljivosti in željnosti do učenja, zato se ti dijaki in študenti po navadi zlahka zlijejo v novo okolje in podjetju prinesejo nove svežine in ideje. Nenazadnje pa se na tak način okrepi tudi sodelovanje gospodarskega in izobraževalnega sektorja.

Kakšne koristi ima študent ali dijak?

Študent, ki pride na prakso v Slovenijo, je motiviran in si želi pridobiti novih znanj. Poleg formalne izobrazbe, ki jo pridobi z uspešnim zaključkom študija, ima priložnost razviti kompetence in znanja, ki so za delodajalce nepogrešljive pri zaposlovanju kadrov. Najpogostejše kompetence, ki jih delodajalci iščejo, so zanesljivost, prilagodljivost, kooperativnost,

samoiniciativnost in sposobnost reševanja problemov. Kompetence in znanja, ki jih posameznik razvije tekom mobilnosti, pa so tudi sporazumevanje in delovanje v tujem jeziku, odprtost za nova znanja, soočanje z novimi situacijami, poznavanje različnih kultur in delovanje v mednarodnih okoljih, strokovno izpopolnjevanje, prilagodljivost, mreženje, zanesljivost in vztrajnost ter nenazadnje krepitev odgovornosti (CMEPIUS: Internacionalizacija izobraževanja, 2018).

Izkušnja jim je odprla oči

Srednja šola za gostinstvo in turizem Celje ima dolgoletne izkušnje sodelovanja s tujimi šolami na področju gostinstva in turizma in mnogimi tujimi podjetji, kamor na prakso pošiljajo svoje dijake. Ker je sodelovanje vzajemno, tudi sami redno na praksi gostijo tuje dijake. V preteklosti se je dogajalo, da niso mogli najti dovolj delovnih mest za dijake, saj nekateri slovenski delodajalci niso bili pripravljeni v svojo ekipo na prakso sprejeti tujcev. Da bi spremenili njihovo mišljenje, so se odločili, da na mobilnost v tujino povabijo mentorje iz podjetij, ki bodo na lastni koži preizkusili, kaj za dijake pomeni delo v tujini, ko je potrebno v tujem jeziku komunicirati, zaživeti v drugem kulturnem okolju samostojno, brez staršev in učiteljev. Ta izkušnja je mentorjem in delodajalcem odprla oči do koristi, ki jih prinašajo Erasmus+ prakse. In ne samo, da so s Srednjo šolo za gostinstvo in turizem Celje vzpostavili nov odnos sodelovanja v izobraževalnem procesu, temveč so na široko odprli vrata tudi tujim dijakom. ^{gg}

Tuji dijaki ali študenti v podjetje prinašajo nova znanja in drugačen pogled na izdelek, procese, trženje ipd.

Podjetje lahko pridobi nove partnerje, nove stike v tujini, poveča svojo prepoznavnost v lokalnem, regionalnem in mednarodnem okolju.

»... na Portugalskem je bilo zame nekaj, kar ne bom pozabil. Prva vožnja z letalom in že občutek, da sem na tujih tleh, me je navdajala s strahom in hkrati z radovednostjo. Moj delodajalec je bil krasen človek in spletla so se prijateljstva. Skupaj smo poleg kuhanja doživljali tudi nogomet. Kupil nama je žogo, da sva se lahko sproščala na igrišču. Sama nastanitev je bila zanimiva in daleč od tistega, kar smo vajeni, a vse v dobrem smislu. Kot planinec sem vsega navajen, zato pranje perila na roke ni bil problem. Hrana odlična, delo poučno ... Ljudje znajo uživati, ne hitijo kot mi in znajo živeti trenutke. Hvala za lepo izkušnjo in hvala, da sem bil del tega. Cantinho da Lilija bo ostala v lepem spominu.«

(dijak Srednje šole za gostinstvo in turizem Celje, ki prakso opravlja v podjetju v tujini)

Dobre prakse kažejo, da imajo starejši zaposleni potencial

Demografski trendi kažejo svoje zobe. Delodajalci se že srečujejo s pomanjkanjem kadra. S staranjem prebivalstva se dviguje tudi povprečna starostna struktura njihovih zaposlenih.

Vita Vukovič

V zadnjih petih letih se je število starejših delovno aktivnih, še posebej starih 55 let in več, povečalo za kar 68 odstotkov.

V okviru projekta Celovita podpora podjetjem za aktivno staranje delovne sile (ASI) so pri letni posodobitvi Kataloga ukrepov za upravljanje starejših zaposlenih vanj umestili tudi dobre prakse prejemnikov posebnih priznanj Starejšim prijazno podjetje – Z leti še vedno zavzeti za leto 2017. Ta podjetja so Kens elektronika, Javno podjetje Komunala Brežice in Petrol. S svojim praksami so pokazala, da imajo starejši zaposleni potencial, ki ga ne gre zanemariti, ter da naložba v njihovo znanje in izkušnje prinaša pozitivne učinke. Njihova praksa temelji na ustvarjanju organizacijske kulture, ki ceni starejše zaposlene, priznava prednosti njihove zaposlitve in vpeljuje ukrepe, ki te zaposlitve podpirajo.

Kens: delovni čas prilagajajo potrebam posameznika

Podjetje Kens je osredotočeno na dobro počutje in skrb za različna delovna področja za vse generacije. Vključuje medgeneracijsko sodelovanje, solidarnost ter različne ergonomске in druge prilagoditve:

- starejši so mlajšim lahko mentorji in z njimi delijo praktične izkušnje, mlajši pa starejšim posredujejo znanja in novosti informacijske tehnologije;

- doprinos starejših zaposlenih k uspehu podjetja se priznava z nagrajevanjem pripadnosti in dolgotrajne delovne dobe pri podjetju;
- delovna mesta in delovni čas se glede na možnosti prilagajajo potrebam in željam posameznika.

Komunala Brežice: zaposleni izberejo najboljšega delavca

Dobra praksa javnega podjetja Komunala Brežice temelji na odličnosti v medsebojnih odnosih ter različnih oblikah priznavanja dobro opravljenega dela:

- spodbujajo dobre medsebojne odnose in medgeneracijsko druženje za boljše počutje;
- pisno preverjajo znanje zaposlenih s področij njihovega dela ter iz tem za ozaveščanje uporabnikov, 10 najboljših pa prejme finančno nagrado, ob koncu leta zaposleni izberejo najboljšega delavca, podeljujejo pa tudi priznanje posameznikom za življenjsko delo na komunalnem področju.

Petrol: spodbujajo športno udejstvovanje

Družba Petrol je predstavila dobre prakse s področja promocije zdravja v okviru projekta Zdravo v Petrolu. V programu Promocija zdravja na delovnem mestu so intenzivno in sistematično zagnali nove aktivnosti, kot npr. izobraževanja z zdravnikom, fizioterapevtom ali psihologom, posvetovanja z zdravnikom ter temeljito analizo zdravja in vzrokov za bolniško odsotnost. Z aktivnostjo 'Sprejmeš izziv?' pa zaposlene spodbujajo k športnemu udejstvovanju.

Več o dobrih praksah preberite v Katalogu ukrepov za učinkovito upravljanje starejših zaposlenih na spletni podstrani zavzeti.si. [gg](#)

Ce tudi vi pozornost namenjate starejšim zaposlenim, skrbite za njihov razvoj in osebno rast, jim zagotavljate pogoje, da lahko uresničijo svoje potenciale, ter cenite njihova znanja in izkušnje, vas vabimo, da se prijavite na natečaj SPP – Z leti še vedno zavzeti. Delite dobro prakso – postanite zgled in spodbuda tudi drugim!

Foto: Depositphotos

SMART **BUSINESS** POSLUJTE BREZ OMEJITEV, POSLUJTE PAMETNO.

Izkoristite **samodejno odobreni limit na računu**, ki ga boste v paketu **SMART BUSINESS** deležni brez dodatnih stroškov in dodatne dokumentacije. Tudi za novoustanovljena podjetja. Po enotni, konkurenčni ceni, nudimo:

Samodejno odobritev limita na TRR.

Vodenje poslovnega računa.

Pristop k spletni banki in mesečno uporabo ter izdajo varnostnega elementa za uporabo spletne banke.

Prvo izdajo debetne kartice VISA.

SMS obveščanje o transakcijah za izbrano debetno kartico VISA.

Celotno ponudbo preverite na nkbm.si/smartbusiness.
Naročite se na individualen posvet in se pripravite na jutri.

W: NKBM.SI/SMARTBUSINESS | T: 080 17 70 | INFO@NKBM.SI |

 Nova KBM
PRIPRAVLJENI NA JUTRI

Inovativne okoljske rešitve in partnerstva so ključni za ohranjanje narave

»V letu 2017 je vsak prebivalec Slovenije pridelal 481 kg komunalnih odpadkov,« je povedala Tanja Bolte z Ministrstva za okolje in prostor RS (MOP) in dodala, da je njihov dolgoročni cilj čim manj odloženih odpadkov in več recikliranja. K temu lahko pomembno pripomorejo tudi do okolja odgovorna podjetja z dobrimi okoljskimi praksami.

Nina Šprohar

»Želimo si, da bi bila do leta 2030 vsa plastika reciklirana.«

Tanja Bolte, Ministrstvo za okolje in prostor RS

»Tehnologija toplotnih črpalk je prihodnost na različnih področjih, od hišnega segmenta do industrije in kmetijstva.«

Suzana Guček iz podjetja Kronoterm.

Na MOP so se v zadnjih tednih soočali z možnostjo ekološke krize zaradi velikih količin nakopičenih, neprevzetih odpadkov, zato so morali hitro odreagirati. »Pripravili smo interventni zakon, z uredbo pa smo zadevo rešili hitro in učinkovito. Verjamem, da bomo kmalu skupaj spremljali, kako se ti nabrani kupi smeti manjšajo,« je bila optimistična Tanja Bolte. Pripravljajo tudi zakonske ureditve EPR (razširjena proizvajalčeva odgovornost) - okoljski pristop, pri katerem se proizvajalčeva odgovornost za izdelek razširi preko potrošniške faze v življenjskem ciklu izdelka. Sogovornica je razložila, da je sežiganje odpadkov jabolko spora z mnogimi nevladnimi okoljevarstvenimi organizacijami, se pa z nakopičenimi odpadki po zaprtju kitajskega trga sooča skoraj cela Evropa, zato bodo ukrepi nujni. Opomnila je tudi, da so bila do leta 2013 na voljo kohezijska sredstva za sežigalne naprave, a jih Slovenija ni izkoristila. Kako torej rešiti problem, da se izognemo še eni morebitni ekološki katastrofi? »Izboljšati moramo kakovost ločevanja in ozaveščati ljudi. Želimo si, da bi bila do leta 2030 vsa plastika reciklirana. Problem predstavlja tudi mikroplastika, ki se kopiči v okolju,« je še dodala.

Sežiganje ali predelava v goriva?

Peter Novak, direktor podjetja Energotech, je predlagal, da se namesto sežigalnice uporabi tehnologijo za predelavo odpadkov v goriva. Imamo namreč moderno tehnologijo za predelavo odpadkov v metanol, ki omogoča njegovo proizvodnjo po konkurenčni ceni. »Moramo začeti gospodariti v svojem okolju,« je poudaril. Izzive ravnanja z električnimi in elektronskimi odpadki je predstavil Emil Šehič, direktor podjetja ZEOS, ki je povedal, da moramo delovati po principu EPR. »V e-opremi je velika vsebnost nevarnih komponent ter sekundarnih surovin. Količina takšne opreme se z leti veča,« je opozoril in dodal, da se

precejšen del e-odpadkov obdeluje v tujini. »Treba je zbirati, reciklirati, ozaveščati in dati poudarek na krožno gospodarstvo,« je zaključil.

Richard Dornauer, projektni vodja v Saubermacherju, je na praktičnem primeru pokazal, da se toplotna obdelava in recikliranje materialov lahko dopolnjujeta in poudaril, da je najpomembnejše, da se odpadki ne izvažajo, temveč obdelajo tam, kjer so nastali. Odpadki so namreč surov material in potencialni vir energije, pravi. »RDF material (goriva, pridobljena iz odpadkov) bi morali uporabiti lokalno. Sodelovanje med industrijo in WM (Waste Management) je koristno za obe strani. Zakaj bi uporabljali primarna goriva, če lahko izrabimo sekundarna? Termična izraba odpadkov ima manjše izpuste toplogrednih plinov in pripomore h krožnemu gospodarstvu,« je k razmisleku pozval udeležence.

Toplotna črpalka, ki lahko uporablja kar dva vira energije

Okoljske nagrade 2018 so podelili za več kategorij. Za okolju prijazen izdelek, storitev ali postopek sta bila zmagovalca dva, in sicer podjetje Iskra za sistem Aquaspark, ki omogoča pridobivanje pitne vode brez dodanih kemikalij iz kateregakoli vodnega vira, drugi zmagovalec pa je bilo podjetje Kronoterm za toplotno črpalko Krono Multi S. »V Kronotermu smo že več kot 40 let navdušeni nad tehnologijo toplotnih črpalk, skoraj 30 let pa jih razvijamo tudi sami. Kot razvojnemu podjetju nam nagrada Okolju prijazen izdelek leta 2018 izredno veliko pomeni, saj potrjuje naše prizadevanje in naš trud, da pravilno vlagamo v razvoj novih rešitev. Nagrada pomeni tudi potrditev, da je tehnologija toplotnih črpalk prihodnost na različnih področjih, od hišnega segmenta do industrije in kmetijstva,« je povedala Suzana Guček iz podjetja Kronoterm.

Krono Multi S je rezultat sodelovanja s poslovnimi partnerji, saj Kronoterm kot razvojno podjetje omogoča svojim partnerjem, da sodelujejo v različnih fazah razvoja toplotnih črpalk. »Nagrajena toplotna črpalka je rezultat potrebe trga in našega znanja, ki je nagovorilo to potrebo. Sam razvoj je potekal več kot dve leti, na njem pa je sodelovalo preko 30 deležnikov,« je dodala Gučkova. Od drugih toplotnih črpalk se Krono Multi S razlikuje po tem, da lahko za delovanje uporabi dva vira brezplačne toplote – zrak ali zemljo, črpalka pa avtonomno izbira, kateri vir se uporabi glede na potrebe objekta, zunanjo temperaturo in temperaturo vira. »Je izjemno tiha, visoko učinkovita ter ima dolgo življenjsko dobo, za uporabnika pa je samo upravljanje izjemno preprosto, saj lahko kjerkoli in kadarkoli preveri delovanje toplotne črpalke preko naše prijazne aplikacije Cloud.Kronoterm,« je dodala Gučkova in poudarila, da so v Kronotermu zelo razvojni naravnani. »Naša nova rešitev, hibridna toplotna črpalka, bo podlaga za razvoj novih črpalk tipa zrak-voda, ki jih želimo predstaviti trgu v naslednjem letu. Ugotovitve in znanje, ki smo ga dobili z razvojem nagrajene Krono Multi S, bomo uporabili tudi na ostalih segmentih, kjer se uporablja tehnologija toplotnih črpalk. Vsekakor pa bomo izbrano napravo prijavili na razpis za Evropski izdelek leta 2020, kar nam kot zmagovalcu na nacionalni ravni ta nagrada omogoča,« je zaključila.

Boljši okoljski odtis in avtomatizirani procesi, ki večajo energetske učinkovitost

Okolju najbolj prijazno podjetje so letos Ljubljanske mlekarne, ki so od leta 2013 do 2017 uspele znižati količino porabljene elektrike na 1.000 litrov predelanega mleka za 6,3 odstotka, količino porabljene pare za 9,3 odstotka, količino porabljene vode za 0,5 odstotka in količino nastalih mešanih odpadkov za 46,7 odstotka. V zadnjih letih so v varovanje okolja vložili več kot dva milijona evrov. »Okoljske nagrade smo bili izjemno veseli, saj je to dodatna potrditev strokovne plati, da delamo v pravi smeri. V Ljubljanskih mlekarnah je učinkovito ravnanje z okoljem ena naših najpomembnejših dolgoročnih strateških usmeritev,« je povedala Renata Lovrak iz Ljubljanskih Mlekarn. »Rezultati, ki smo jih dosegli, niso prišli od danes na jutri, temveč je to dolgotrajno delo vseh zaposlenih v Ljubljanskih mlekarnah. Nagrado smo prejeli ravno v času, ko smo naša

dolgoletna neprekinjena prizadevanja združili pod krovno blagovno znamko družbene odgovornosti S posluhom za jutri in s tem potrdili, da tisto, kar govorimo, v praksi tudi izvajamo,« je razložila Lovrakova.

Projekt Neptunes za manj hrupa v bližini pristanišč

Za najboljše mednarodno okoljsko partnerstvo je bil izbran projekt Neptunes, katerega del je Luka Koper. »Nagrada je rezultat raznolikih aktivnosti, ki jih Luka Koper izvaja na okoljskem področju in naporov, ki jih vlaga v iskanje rešitev pri zmanjševanju vplivov hrupa. Ugotovili smo, da se s podobnimi težavami srečuje vse več pristanišč, ki se, tako kot koprsko, nahajajo v neposredni bližini mestnih jeder in naselij, zato verjamemo, da bo sodelovanje v združenju Neptunes zelo koristno,« je povedala Franka Cepak, okoljska menedžerka v Luki Koper. Koprsko pristanišče sicer nima industrije, se pa kljub temu v Luki Koper zavedajo, da pristaniška dejavnost neizbežno vpliva na okolje na druge načine. »Zaznane vplive zato spremljamo, merimo in ustrezno zmanjšujemo že pri izvoru. Naš pogled je tudi v okoljskem smislu zazrt v prihodnost, zato smo lani sprejeli Okoljsko strategijo do leta 2030, pri čemer smo prepoznali in opredelili največje izzive in priložnosti Luke Koper kot zelenega pristanišča. Eden večjih okoljskih izzivov je nedvomno hrup v smeri starega mestnega jedra Kopra. Pripravili smo program izboljšav za zmanjševanje ravni hrupa in verjamemo, da bo sodelovanje v projektu Neptunes omogočilo prenos znanja in praks, ki nam bodo pri tem pomagale. S skupnimi močmi si tudi obetamo uvedbo zakonodaje, ki bi to področje urejala, saj ga trenutno ne obravnava nobena evropska ali svetovna zakonodaja,« je dodala Cepakova. To pomeni, da pristanišča oziroma pristaniške uprave nimajo podlage in pristojnosti za ukrepanje v primeru hrupnih ladij.

V združenju Neptunes poleg Luke Koper sodelujejo še pristanišča Rotterdam, Amsterdam, Hamburg, Vancouver, Turku, Gothenburg, Kopenhagen, Cork, New South Wales, Stockholm in Kopenhagen. Pobudo za ustanovitev je lani oktobra dalo pristanišče Rotterdam na okoljski konferenci GreenPort Cruise & Congress v Amsterdamu, kjer so se udeleženci strinjali, da je težave s hrupom možno rešiti le z mednarodnim sodelovanjem ter prenosom znanja in dobrih praks. »S sodelujočimi pristanišči smo podpisali pogodbo o sodelovanju junija letos,« je povedala Cepakova. Kakšni pa so cilji za naprej? »Do sedaj smo članice pripravile popis stanja in hrupnih ladij, trenutno pa preučujemo zakonodajo v različnih državah (mejne vrednosti so namreč različne) in postopke prijave in obravnave pritožb. V prihodnje nameravamo določiti postopke merjenja hrupa ladij in na podlagi teh pripraviti lestvico, po kateri bi manj hrupne ladje plačevale nižje ladijske pristojbine v pristaniščih, kar bo tudi osnova za pritisk na Mednarodno pomorsko organizacijo (IMO), da se trenutna zakonodaja spremeni,« je zaključila. gg

V Ljubljanskih mlekarnah so v zadnjih letih v varovanje okolja vložili več kot dva milijona evrov.

Luka Koper si v sklopu projekta Neptunes prizadeva za uvedbo zakonodaje, ki bi urejala področje zmanjševanja ravni hrupa v bližini pristanišč.

Foto: Nina Spohar

Krška nuklearna elektrarna temelj stabilnosti dveh elektroenergetskih sistemov

Nuklearna elektrarna Krško (NEK) s svojimi rezultati dokazuje, da je pomembna in uspešna organizacija tudi mednarodno, saj se pogosto zgledujejo po njeni obratovalni odličnosti. Ker jedrska energija potrebuje stabilno in zrelo okolje, sta za izpolnjevanje obveznosti in ambicioznih ciljev NEK ključni podpora obeh družbenikov, GEN energije in Hrvatske elektroprivrede, ter visoka stopnja sodelovanja organov upravljanja.

Tudi v leto 2018 se bo NEK zapisala po svojih prednostih – zanesljivi in cenovno ugodni oskrbi potrošnikov z električno energijo v vseh pogojih, neodvisno od vremenskih razmer. Do konca leta načrtujejo preseči načrtovano proizvodnjo – 5,5 milijarde kilovatnih ur, kar je ob vse večji uvozni odvisnosti pomembna količina električne energije.

Jedrske elektrarne — hrbtenica brezogljivega energetskega sistema Evrope

Za izpolnitev vedno večjih zahtev po zanesljivi, cenovno dostopni in čisti električni energiji na državni ravni bi morala dolgoročna strategija elektroenergetske oskrbe sloneti na jedrski energiji in obnovljivih virih. Tudi Evropska komisija ugotavlja, da lahko jedrske elektrarne tvorijo hrbtenico brezogljivega energetskega sistema Evrope. Energetski koncept za EU do leta 2050 jasno kaže, da je cena električne energije za gospodinske in industrijske odjemalce najnižja v scenariju, ki predvideva najvišji delež jedrske energije.

NEK z internimi aktivnostmi zagotavlja dodaten prostor v visoko zasedenem začasnem skladišču

Nujen korak za zagotovitev dolgoročnosti obratovanja NEK je izgradnja trajnega odlagališča nizko- in srednjeradioaktivnih

odpadkov (NSRAO), ki je odgovornost dveh držav. Nosilca odgovornosti za trajno odlaganje sta slovenska Agencija za radioaktivne odpadke in hrvaški Fond. Zamude pri gradnji odlagališča NSRAO niso v prid zagotavljanju pogojev za nemoteno obratovanje NEK. Ob stabilnem obratovanju in z uporabo metod zmanjševanja prostornine je količina NSRAO, ki nastajajo v NEK, izjemno nizka, okoli 30 m³ na leto. Do razpoložljivosti trajnega odlagališča v elektrarni si pomagajo tudi z novo zgradbo za ravnanje z opremo in pošiljkami radioaktivnih tovorov. Vanjo so premestili tehnološko opremo za obdelavo odpadkov in s tem sprostili del prostora v začasnem skladišču.

Mednarodne primerjave uvrščajo NEK med najboljše na svetu

Strokovna revija Nuclear Engineering International je po letnem kazalcu zmogljivosti elektrarn primerjala 341 elektrarn in NEK uvrstila na visoko 23. mesto.

NEK dosega 99,1-odstotno zmogljivost (razmerje med dejansko in možno proizvodnjo). Visoka zanesljivost in predvidljivost v NEK proizvedene električne energije je izjemna dodana vrednost za elektroenergetski sistem Slovenije in Hrvaške.

Odličnost delovnih procesov v NEK in priporočila Svetovnega združenja operaterjev jedrskih elektrarn WANO so razlogi, da NEK obiskujejo tudi številne mednarodne skupine izvedencev, ki se želijo zgledovati po njenih dobrih praksah. NEK potrebuje kontinuiteto strokovne usposobljenosti, ki jo že desetletja zagotavljajo zaposleni strokovnjaki s svojim znanjem, odnosom do dela in visoko varnostno kulturo. V jedrski industriji so ustrezno usposobljeni nepogrešljivi.

ATRAKTIVNE NEPREMIČNINE ZA INVESTICIJO

MODERN STANOVANJSKO-POSLOVNI KOMPLEKS NA SLOVENSKE OBALI

Sredi urbanega udobja na slovenski obali, na izredni lokaciji v Kopru tik ob krožnem križišču Ferrarske ulice in Kolodvorske ceste se nahaja stanovanjsko-poslovni kompleks z osveženimi stanovanji, ki so pripravljena na vselitev. Objekt, zgrajen leta 2013, sestavlja 164 stanovanj z različnimi tlorisnimi rešitvami od 38 do 152 m² neto površine, 29 poslovnih prostorov (v 3. gradbeni fazi), 417 parkirnih mest ter 166 shramb. Objekt se prodaja kot celota.

NETO TLOVISNA POVRŠINA STAVBE: 27.620,00 m²

SKUPNA POVRŠINA ZEMLJIŠČ: 5.415,00 m²

LETO IZGRADNJE: 2013

CENA: 25.000.000,00 € + pripadajoči davek

ZBIRAMO ZAVEZUJOČE PONUDBE ZA NAKUP CELOTNEGA OBJEKTA

Rok za sprejem zavezujočih ponudb je do vključno 27. 12. 2018 do 11:59:59 ure.

STANOVANJSKA HIŠA NA VRHUNSKI LOKACIJI V RATEČAH

Sodobno, svetlo, odlično opremljeno stanovanjsko hišo sestavlja zazidano stavbno zemljišče na katerem stoji stanovanjska hiša zgrajena leta 2006. Stavba je etažnosti K+P+M. Odlikujejo jo razgibani, sodobni in svetli prostori, markantno stopnišče ter notranji balkon.

NETO TLOVISNA POVRŠINA STAVBE: 214,00 m²

SKUPNA POVRŠINA ZEMLJIŠČA: 954,00 m²

CENA: 440.000,00 € + pripadajoči davek

POČITNIŠKI OBJEKT KRANJSKA GORA

V bližini centra sta v apartmajski hiši s skupno 7 apartmaji na voljo še zadnji 2 enoti.

APARTMA ŠT. 2:

NETO TLOVISNA POVRŠINA STAVBE: 48,80 m²

SKUPNA POVRŠINA ZEMLJIŠČA: 101,00 m²

CENA: 207.600,00 € + pripadajoči davek

APARTMA ŠT. 5:

NETO TLOVISNA POVRŠINA STAVBE: 115,40 m²

CENA: 169.200,00 € + pripadajoči davek

ZAZIDLJIVO ZEMLJIŠČE ZA VEČSTANOVANJSKO GRADNJO, BLIZU IZVOZA VRHNIKA NA AC

Zazidljivo zemljišče z dostopom do javne ceste se nahaja na odlični lokaciji na Vrhniki. Na zemljišču je dovoljena gradnja 8 večstanovanjskih objektov.

SKUPNA POVRŠINA ZEMLJIŠČA: 15.613,00 m²

CENA: 2.300.000,00 € + davek

ZAZIDLJIVO ZEMLJIŠČE V ŠMARJAH PRI KOPRU

Zemljišče z izdelanim projektom za pridobitev gradbenega dovoljenja. Projekt predvideva 4 stanovanjske stolpce (44 stanovanj in 2 poslovna prostora) in 16 vrstnih hiš.

SKUPNA POVRŠINA ZEMLJIŠČA: 10.721,00 m²

CENA: 1.300.000,00 € + davek

MARIBORSKO POHORJE

Portfelj nepremičnin se nahaja na Mariborskem Pohorju in je sestavljen iz Hotel Arena**** (39 sob in wellness s površino objekta 4.871 m² ter 18.316 m² zemljišča) in prizidek Arena*** (starejši del hotela, 20 sob, s površino objekta 851 m² ter 2.798 m² zemljišča), ki uporablja iste skupne objekte in 14.400 m² zunanjih površin okoli hotela Arena, Wellness in Hotel Bolfen**** z apartmaji (20 hotelskih sob in 12 apartmajev), Hotel Videc*** z apartmaji (28 hotelskih sob in 11 apartmajev) ter dodatnih 18.672 m² zunanjih površin, ki vključuje tudi nogometno igrišče ter Počitniški objekt »Pohorske Teras«.

WELLNESS HOTEL ARENA

NETO TLOVISNA POVRŠINA STAVBE: 5.722,00 m²

SKUPNA POVRŠINA ZEMLJIŠČA: 21.114,00 m²

CENA: 3.000.000,00 € + pripadajoči davek

WELLNESS HOTEL IN APARTMAJI BOLFENK

NETO TLOVISNA POVRŠINA STAVBE: 5.793,00 m²

SKUPNA POVRŠINA ZEMLJIŠČA: 3.911,00 m²

CENA: 1.200.000,00 € + pripadajoči davek

HOTEL IN DEPENDANSA VIDEČ

NETO TLOVISNA POVRŠINA STAVBE: 3.330,0 m²

SKUPNA POVRŠINA ZEMLJIŠČA: 18.672 m²

CENA: 1.000.000,00 € + pripadajoči davek

POČITNIŠKI OBJEKT »POHORSKE TERASE«

NETO TLOVISNA POVRŠINA STAVBE: 3.110,00 m²

SKUPNA POVRŠINA ZEMLJIŠČA: 2.205,00 m²

CENA: 1.490.000,00 € + pripadajoči davek

100 največjih skupin ustvari tretjino prodaje vseh družb

Največje skupine prihajajo pretežno iz predelovalnih dejavnosti, kjer prevladuje skupina Gorenje, sledita ji dve farmacevtski skupini.

Darja Močnik, Analitika GZS

51 % skupin iz predelovalnih dejavnosti.

Top skupine po prodaji: Gorenje, Krka, Lek

Močnejše skupine predelovalne industrije

Med stotimi največjimi skupinami v Sloveniji je v letu 2017 ena v povprečju ustvarila okoli 290 milijonov evrov letne prodaje. Razpon prihodkov od najmanjše do največje je bil krepak (od 57 milijonov evrov do 4,5 milijarde evrov), pri čemer je delež prodaje na tujem trgu nihal vse od 0 do 99,6 odstotka, s sredinsko vrednostjo (mediana) pri 56 odstotkih.

Zaradi različnih poslovnih modelov in dejavnosti se ustvarjena dodana vrednost na zaposlenega med največjimi skupinami razlikuje. Kar nekaj skupin ima del poslovnih funkcij (proizvodnja ali prodaja) v tujini, kar jim agregatno nekoliko znižuje kazalnike produktivnosti (proizvodnja je pretežno v državah z nižjim stroškom dela ter tudi nižjo ustvarjeno dodano vrednostjo), vendar izboljšuje kazalnike dobičkonosti oziroma rezultat pod črto. Med največjimi stotimi družbami tako dodana vrednost na zaposlenega niha od 6 tisoč evrov (nižja zaradi likvidnostnih težav skupine) do 479 tisoč evrov (trgovina z majhnim številom zaposlenih), mediana (sredinska vrednost) dodane vrednosti na zaposlenega pa znaša 43 tisoč evrov. Toliko znaša tudi agregatno povprečje za gospodarske družbe.

Določene skupine na lestvici so tudi del drugih, večjih skupin ter zaradi svoje specifične funkcije in narave dejavnosti z malo zaposlenimi ustvarjajo velike prodajne prihodke (trgovina, trgovanje z električno energijo).

Med stotimi največjimi skupinami jih 51 odstotkov po številu spada v predelovalno dejavnost. Glavnina teh skupin ima hčerinske družbe v tujini, tako proizvodne kot prodajne, ter jih lahko na nek način uvrščamo v razred regionalnih multinacionalk, nekaterih tudi globalnih multinacionalk, ki pa so pretežno v tuji lasti.

Skupine v predelovalnih dejavnostih ustvarijo slabi 2/5 prodaje največjih skupin, 45 odstotkov dodane vrednosti ter 72 odstotkov dobička. Med največjih 20 skupin po prodaji jih 11 spada v predelovalne dejavnosti, ki ustvarijo 36 odstotkov prodaje, 3 skupine so iz trgovine, ki ustvarijo 34 odstotkov prodaje, in 3 skupine iz energetike z 22-odstotnim deležem prodaje.

Oster boj za prvo mesto

Med največjimi skupinami v proizvodnem sektorju, ki ustvarijo več kot milijardo evrov prodaje, se bije oster boj za prvo mesto. Najvišje je uvrščena skupina Gorenje (1,3 milijarde evrov), ki ji tesno sledita skupini Krka in Lek. Z med 660 in 800 milijonov evrov letne realizacije v predelovalni dejavnosti jim sledijo tri skupine (SIJ, Kolektor, Impol 2000), katerih dodana vrednost na zaposlenega znaša med 41 in 56 tisoč evrov in pretežni del prodaje ustvarijo z izvozom (63-94 odstotkov). Nadaljnjih 19 skupin ustvari med 100 in 420 milijonov evrov letne realizacije. Te skupine v povprečju ustvarijo 41.500 evrov dodane vrednosti na zaposlenega in zaposlujejo dobrih 1.500 oseb. Njihova srednja vrednost deleža izvoza (mediana) znaša 92,7 odstotka.

Druga najmočnejša panoga med skupinami je trgovina, kjer je kar 33 trgovcev, ki se ukvarjajo tako z veleprodajo kot maloprodajo. Ti ustvarijo 33 odstotkov prihodkov in dobro četrtino dodane vrednosti vseh 100 največjih skupin. Sledi dejavnost energetike (6 skupin s 17-odstotnim deležem ustvarjenih

prihodkov in 8,5-odstotnim deležem dodane vrednosti) ter 4 skupine iz prometa in skladiščenja.

4,4 milijarde višja prodaja v zadnjih 5 letih

Sto najhitreje rastočih družb (kjer je bila prodaja v 2012 nad 10 milijonov evrov) je v zadnjih petih letih povečalo svojo prodajo od 126,4 pa vse do 309 odstotkov. V zadnjih 5 letih so povečale čiste prihodke od prodaje za 4,4 milijarde evrov. V povprečju se je vrednost prodaje pri skupinah skoraj podvojila. V letu 2017 je povprečna prodaja takšne skupine znašala 198,4 milijona evrov. Srednja vrednost (mediana) deleža izvoza v teh družbah je bila 68-odstotna. V povprečju so te skupine zaposlovale 530 oseb, skupaj pa 46 tisoč. Mediana dodane vrednosti na zaposlenega je znašala 43 tisoč evrov, kar je bilo enako kot pri vseh skupinah.

Med 100 skupinami, ki so dosegle najvišjo rast v zadnjih petih letih, je bilo 50 odstotkov skupin iz

predelovalne dejavnosti, 29 odstotkov iz energetike, 9 odstotkov iz trgovine in 5,5 odstotka iz gradbeništva.

Skupina Silkem plus je zasedla 1. mesto s 309-odstotno rastjo prodaje v zadnjih 5 letih in s 66 milijoni evrov prodaje v letu 2017. Podobno rast (300 odstotkov) je dosegla skupina Salomon, z 62 milijoni evrov prodaje. Na tretjem mestu po rasti je bila skupina Gen Energija, ki je zabeležila 296-odstotno rast oz. je prodajo povečala za 1,6 milijarde evrov v zadnjih 5 letih. Rast izhaja predvsem iz povečanega trgovanja z električno energijo in širitve trgovanja z drugimi energenti kot tudi širitve poslovnega modela.

Hitro rastoče skupine (kjer je bila prodaja v 2012 nad 10 milijonov evrov) so svojo rast dosegle v osnovi na dva načina: s prevzemi tekmecev ali vertikalnih partnerjev (dobavitelji ali kupci) ali pa z organsko rastjo prek večjega povpraševanja svojih kupcev oz. s širjenjem produktnega ali storitvenega asortimaja. [gg](#)

Rast prodaje višja
od **126,4**
do **309 %**
v zadnjih 5 letih.

V povprečju se je
vrednost prodaje
skoraj podvojila.

Seznam 100 največjih skupin (konsolidiranih bilanc) po čistih prihodkih od prodaje v letu 2017

Vir: Ajpes, konsolidirana letna poročila skupin za leto 2017 (javno objavljena do 8.10.2018), obdelava Analitika GZS

Kriterij rangiranja: čisti prihodki od prodaje v letu 2017

Rang	Naziv skupine	Dejavnost	Čisti prihodki od prodaje (v tisoč EUR)	% prodaje na tujem trgu	Število zaposlenih	Dodana vrednost na zaposlenega v EUR
1	SKUPINA PETROL	Trgovina	4.496.736,4	45,4	3.297	72.106
2	SKUPINA GEN	Energetika	2.394.837,2	78,0	1.292	96.232
3	SKUPINA MERCATOR	Trgovina	2.152.172,0	43,1	18.664	15.625
4	SKUPINA HSE	Energetika	1.587.760,0	70,4	3.093	82.789
5	SKUPINA GORENJE	Predel. dejavnosti	1.309.932,0	84,4	11.039	30.419
6	SKUPINA KRKA	Predel. dejavnosti	1.266.392,0	93,0	10.832	63.095
7	SKUPINA LEK	Predel. dejavnosti	1.176.092,0	96,5	4.316	90.907
8	SKUPINA SIJ	Predel. dejavnosti	756.062,0	86,2	3.585	55.624
9	SKUPINA KOLEKTOR HOLDING	Predel. dejavnosti	717.298,4	62,6	5.495	41.456
10	SKUPINA TELEKOM SLOVENIJE	IKT dejavnosti	716.174,0	0,0	3.578	81.337
11	SKUPINA IMPOL 2000	Predel. dejavnosti	666.722,9	94,3	2.283	53.923
12	SKUPINA ELES	Energetika	523.741,3	59,3	1.963	73.338
13	SKUPINA TUS HOLDING	Trgovina	493.479,6	0,6	2.878	25.304
14	SKUPINA ADRIA MOBIL	Predel. dejavnosti	416.844,2	92,0	1.640	64.472
15	SKUPINA SLOVENSKE ŽELEZNICE	Promet, skladišč.	397.100,1	47,3	7.403	41.726
16	SKUPINA TAB D.D.	Predel. dejavnosti	326.802,1	96,9	1.352	58.735
17	SKUPINA HELIOS	Predel. dejavnosti	297.431,0	87,8	1.772	42.293
18	SKUPINA LTH CASTINGS	Predel. dejavnosti	280.580,8	99,6	2.632	49.112
19	SKUPINA HIDRIA	Predel. dejavnosti	249.711,3	92,9	1.843	49.849

Rang	Naziv skupine	Dejavnost	Čisti prihodki od prodaje (v tisoč EUR)	% prodaje na tujem trgu	Število zaposlenih	Dodana vrednost na zaposlenega v EUR
20	SKUPINA JAVNI HOLDING LJUBLJANA	Strok., znan. in tehn. dejavnosti	246.200,6	0,1	2.420	40.286
21	SKUPINA POŠTE SLOVENIJE D.O.O.	Promet, skladišč.	239.729,1	5,5	5.822	28.579
22	SKUPINA UNIOR	Predel. dejavnosti	239.019,6	83,5	3.086	32.950
23	SKUPINA SALUS	Trgovina	232.698,1	6,8	158	75.388
24	SKUPINA CIMOS	Predel. dejavnosti	223.784,5	92,7	3.320	22.596
25	SKUPINA LUKA KOPER	Promet, skladišč.	211.438,4	68,8	1.073	116.045
26	SKUPINA LES-MMS	Trgovina	208.633,4	57,5	1.266	44.478
27	SKUPINA KOVINTRADE	Trgovina	184.693,0	50,9	351	46.764
28	SKUPINA ELEKTRO CELJE	Energetika	178.141,2	0,0	694	79.210
29	SKUPINA AVTO AKTIV INTERMERCATUS	Trgovina	166.352,7	3,6	456	39.999
30	SKUPINA HIT	Gostinstvo in turizem	155.953,0	5,7	2.140	38.921
31	SKUPINA TPV	Predel. dejavnosti	152.961,2	55,4	1.115	31.903
32	SKUPINA EMIL FREY AUTOMOBIL HOLDING	Trgovina	152.066,5	10,0	59	111.617
33	SKUPINA CONTITECH	Predel. dejavnosti	152.020,0	97,3	596	57.440
34	SKUPINA INTEREUROPA	Promet, skladišč.	149.889,0	32,4	1.328	31.721
35	SKUPINA JANUS TRADE	Trgovina	147.726,8	4,4	103	78.831
36	SKUPINA CGP	Gradbeništvo	141.598,7	0,1	545	43.149
37	SKUPINA DOMEL HOLDING	Predel. dejavnosti	139.357,9	92,8	1.236	43.151
38	SKUPINA ELEKTRO MARIBOR D.D.	Energetika	136.344,2	0,0	827	81.593
39	SKUPINA POMGRAD D.D.	Gradbeništvo	133.264,8	15,6	724	36.799
40	SKUPINA CABLEX	Predel. dejavnosti	131.886,5	95,6	2.543	17.938
41	SKUPINA PLASTA	Predel. dejavnosti	131.841,2	72,0	749	51.855
42	SKUPINA RASTODER	Trgovina	124.384,6	83,0	50	389.951
43	SKUPINA DZS	Trgovina	124.311,7	16,1	1.072	38.706
44	SKUPINA ELRAD INTERNATIONAL	Predel. dejavnosti	123.737,9	92,7	1.532	26.104
45	SKUPINA ETI	Predel. dejavnosti	118.229,5	92,5	1.680	25.828
46	SKUPINA KOMPAS SHOP	Trgovina	117.661,9	0,2	196	54.144
47	SKUPINA TRIMO	Predel. dejavnosti	116.505,0	89,1	547	40.823
48	SKUPINA FARMADENT	Trgovina	112.277,7	5,4	79	68.501
49	SKUPINA ELEKTRO PRIMORSKA	Energetika	109.913,7	3,9	523	75.383
50	SKUPINA ISKRAEMECO	Predel. dejavnosti	107.116,9	97,5	775	41.856
51	SKUPINA AKRAPOVIČ SKUPINA	Predel. dejavnosti	106.323,0	99,0	946	57.541
52	SKUPINA JUB-H	Predel. dejavnosti	106.290,3	71,4	742	38.829
53	SKUPINA ŠTAJERSKI AVTO DOM D.O.O.	Trgovina	104.991,7	3,5	127	48.270
54	SKUPINA JATA EMONA	Predel. dejavnosti	104.151,7	13,5	704	35.143
55	SKUPINA INTERSPORT	Trgovina	101.128,0	53,5	1.039	17.506
56	SKUPINA CALCIT DP	Rudarstvo	99.865,8	89,5	221	119.394
57	SKUPINA VIPAP	Predel. dejavnosti	91.669,0	89,1	469	24.192
58	SKUPINA CELJSKE MESNINE	Predel. dejavnosti	90.805,3	13,7	566	28.291
59	SKUPINA DON DON	Predel. dejavnosti	89.135,4	67,5	1.439	19.284
60	SKUPINA ISKRATEL	Predel. dejavnosti	88.661,0	24,2	873	38.475
61	SKUPINA ACH 2	Trgovina	88.109,0	17,6	491	13.010
62	SKUPINA SWATYCOMET	Predel. dejavnosti	87.051,0	92,3	830	40.777
63	SKUPINA INTERBLOCK	Predel. dejavnosti	85.992,9	84,9	350	135.289
64	SKUPINA PALOMA	Predel. dejavnosti	85.927,1	82,7	653	29.553
65	SKUPINA REGIA GROUP	Strok., znan. in tehn. dejavnosti	85.132,5	7,5	289	43.419
66	SKUPINA MEDIS INTAGO	Trgovina	83.618,3	61,0	243	90.868
67	SKUPINA ISKRA MEHANIZMI HOLDING	Predel. dejavnosti	83.543,2	89,1	516	38.974

Rang	Naziv skupine	Dejavnost	Čisti prihodki od prodaje (v tisoč EUR)	% prodaje na tujem trgu	Število zaposlenih	Dodana vrednost na zaposlenega v EUR
68	SKUPINA ISKRA	Predel. dejavnosti	82.344,3	64,0	1.164	31.745
69	SKUPINA ELAN	Predel. dejavnosti	82.011,0	90,4	794	31.728
70	SKUPINA DISS	Trgovina	80.965,7	1,5	72	76.930
71	SKUPINA NELINTA	Strok., znan. in tehn. dejavnosti	80.267,4	85,3	313	107.195
72	SKUPINA FRUTAROM ETOL	Predel. dejavnosti	79.567,7	88,2	317	ni podatka
73	SKUPINA GMT	Trgovina	77.114,6	22,8	303	42.021
74	SKUPINA HARVEY NORMAN	Trgovina	77.069,3	28,8	467	36.323
75	SKUPINA SAVA D.D.	Gostinstvo in turizem	74.734,0	0,0	1.029	36.942
76	SKUPINA ISTRABENZ PLINI	Predel. dejavnosti	74.199,1	11,2	296	75.661
77	SKUPINA MLADINSKA KNJIGA	IKT dejavnosti	71.128,9	12,7	872	24.049
78	SKUPINA ANTICUS	Strok., znan. in tehn. dejavnosti	70.924,9	86,7	114	84.144
79	SKUPINA PLASTOFORM	Predel. dejavnosti	70.765,8	69,0	599	43.074
80	SKUPINA SALONIT ANHOVO	Predel. dejavnosti	70.764,6	48,9	386	76.883
81	SKUPINA KOVINOPLASTIKA LOŽ	Predel. dejavnosti	68.510,4	59,9	757	28.150
82	SKUPINA PAPIRUS HOLDING	Predel. dejavnosti	67.890,0	88,2	217	57.293
83	SKUPINA AJDACOM	Strok., znan. in tehn. dejavnosti	66.573,1	1,8	512	54.809
84	SKUPINA BEMIT	Trgovina	66.044,0	23,9	427	33.509
85	SKUPINA SILKEM PLUS, PROIZVODNJA IN SVETOVANJE D.O.O.	Predel. dejavnosti	65.915,8	92,7	196	69.243
86	SKUPINA KOSTAK	Oskrba z vodo, odpadki	64.035,6	2,3	479	34.528
87	SKUPINA SIDG	Gozdarstvo	63.992,5	15,3	338	77.206
88	SKUPINA LITOSTROJ POWER	Predel. dejavnosti	63.722,9	57,5	577	39.067
89	SKUPINA SALOMON	Strok., znan. in tehn. dejavnosti	62.063,1	13,3	887	23.195
90	SKUPINA MAGISTRAT INTERNATIONAL	Trgovina	61.115,3	18,4	202	71.032
91	SKUPINA CETIS	Predel. dejavnosti	61.038,1	40,6	583	38.377
92	SKUPINA KRAS	Predel. dejavnosti	60.488,9	15,0	259	5.885
93	SKUPINA METAL RADO SNEŽIČ D.O.O.	Predel. dejavnosti	60.472,1	55,6	8	479.147
94	SKUPINA PRODUKCIJA PLUUS D.O.O.	IKT dejavnosti	60.430,2	3,5	214	77.797
95	SKUPINA PANVITA MIR	Predel. dejavnosti	60.301,2	6,1	437	26.381
96	SKUPINA PONDS	Strok., znan. in tehn. dejavnosti	60.259,1	0,2	307	47.823
97	SKUPINA GRAH GROUP	Predel. dejavnosti	59.589,2	57,1	381	36.581
98	SKUPINA MLINOTEST	Predel. dejavnosti	59.415,8	20,5	669	25.852
99	SKUPINA STEKLARNA HRASTNIK	Predel. dejavnosti	57.629,0	96,1	680	42.846
100	SKUPINA ALPINA	Predel. dejavnosti	56.832,6	78,0	1.442	14.058

Približujemo se zgodovinski meji milijon kontejnerskih enot (TEU)

Ana Vučina Vršnak, foto: FPA

Dimitrij Zadel, predsednik uprave Luke Koper, pravi, da družba nujno potrebuje dodatne površine oziroma dodatne skladiščne kapacitete, da bi lahko učinkovito odgovarjala na potrebe strank. Že kmalu bi namreč lahko povečali letno kapaciteto terminala na 1,5 milijona TEU.

Pri najbolj strateški blagovni skupini, kontejnerjih, so v letu 2018 rasli za približno sedem do osem odstotkov.

Kakšna bo, če za december uporabite ocene, statistika pretovora Luke Koper za leto 2018 (okvirno)? Skupni pretovor bo letos na približno enaki ravni kot lani. To ne pomeni, da pretovor v pristanišču stagnira, saj je bil tak rezultat predviden in je posledica načrtovanega remonta plavža ene od naših strank, ki preko Kopra uvažata razsute tovore. Bomo pa solidno rast zabeležili pri naši najbolj strateški blagovni skupini, pri kontejnerjih, kjer smo v letu 2018 rasli za približno sedem do osem odstotkov in se približujemo zgodovinski meji milijon kontejnerskih enot (TEU).

Ste s tem zadovoljni? Kako bi ovrednotili rezultat? Z rezultati smo zadovoljni, saj so v skladu z našimi strateškimi načrti. Končno oceno bomo seveda lahko dali konec leta, ko bodo številke o pretovoru postale uradne.

Luka Koper zadnjih 12 let posluje na približno enakih površinah, čeprav se je promet podvojil. Nedavno se je spremenila uredba o upravljanju koprskega

tovornega pristanišča, kar omogoča njegovo povečanje za 43,6 hektara. Na to odločitev – sprejela jo je prejšnja vlada ob koncu mandata – ste v Luki čakali več kot sedem let. Večino dodatnega zemljišča boste sicer lahko začeli uporabljati šele v prihodnjih letih, zahtevate pa tudi nove površine in pričakujete, da vam bo vlada dodelila še 80 hektarov, ki jih je Luka leta 2011 namenil sprejeti državni prostorski načrt. Ta je predvidel, da bi se tovarno pristanišče lahko povečalo na 404 hektarov. Kako daleč ste od tega? Družba nujno potrebuje dodatne površine oziroma dodatne skladiščne kapacitete, da bi lahko učinkovito odgovarjala na potrebe strank. Prostorska stiska se kaže predvsem na področju vozil, saj smo v zadnjih letih postali ena največjih avtomobilskih luk v Sredozemlju. Po informacijah, ki jih imamo, je država že sprožila ustrezne postopke za pridobitev v last treh parcel, ki mejijo na koncesijsko območje pristanišča. Te parcele so, z razliko od tistih 43 ha, ki ste jih omenili v vprašanju, tudi najbolj ustrezne za relativno hitro uporabo. Poleg tega smo z državo podpisali

Prostorska stiska se kaže predvsem na področju vozil, saj so v zadnjih letih postali ena največjih avtomobilskih luk v Sredozemlju.

tudi najemno pogodbo za parcelo na severni strani pristanišča, kjer smo pred leti že skladiščili vozila. Če smo optimistični, bi lahko vsaj del teh parcel dobili v uporabo že naslednje leto.

Poslovna strategija družbe in Skupine Luka Koper do leta 2030 ter Strateški načrt do leta 2020 predvidevata, da je treba za uresničitev načrtov uresničiti investicije v pristaniško infrastrukturo in opremo v višini 300 milijonov evrov. Katere večje naložbe načrtujete v letu 2019 in naslednjih letih in v kolikšni višini?

Med najpomembnejšimi naložbami, ki nas čakajo v prihodnjih letih, je podaljšanje prvega pomola oziroma kontejnerskega terminala. Skupno bomo v ta projekt vložili 235 milijonov evrov, del tega zneska smo sicer že investirali v preteklih letih za poglobljanje bazena, nabavo novih dvigal in opreme, izgradnjo terminalskih železniških tirov ipd. Predvidoma maja 2019 bomo začeli z gradnjo 100-metrskega podaljška in pripadajoče zaledne skladiščne površine. Če bo šlo vse po načrtih, bomo projekt zaključili v začetku leta 2021 in s tem povečali letno kapaciteto terminala na 1,5 milijona TEU. Intenzivno se ukvarjamo tudi z drugimi infrastrukturnimi projekti, ki so prav tako pomembni z vidika povečevanja pristaniških kapacitet, boljše pretočnosti in posledično večje konkurenčnosti pristanišča. Na vzhodnem delu pristanišča bomo predvidoma marca 2019 odprli dodaten vhod za tovarnjake in kasneje še nadgradili sistem najave prihoda tovarnjakov. Za potrebe avtomobilskega terminala že imamo gradbeno dovoljenje za izgradnjo novega RO-RO priveza in bližnjih železniških tirov, načrtujemo tudi novo garažno hišo za 6.000 avtomobilov.

Menite, da bodo vsi načrti glede naložb realizirani? Kaj predstavlja tveganje, da morda ne bodo?

Prepričani smo, da bomo te načrte uresničili. Res je sicer, da smo pri izvedbi infrastrukturnih načrtov vezani na javna naročila, kar lahko nekoliko podaljša postopke, ampak to je težava vseh, ki so zavezani tem postopkom.

Po letu 2020 bodo vse nadaljnje naložbe odvisne od tega, ali bo koprsko pristanišče dobilo dodatne železniške kapacitete v povezavi z zaledjem. Pričakujete v mandatu te vlade pomemben napredek pri izgradnji drugega tira železnice?

Vse izjave in zagotovila predstavnikov vlade kažejo na to, da bodo s projektom izgradnje drugega tira nadaljevali. Mislim, da danes v Sloveniji ni več nikogar, ki bi se spraševal o nujnosti izgradnje. Verjamemo, da bodo nosilci projekta tudi našli način, kako to čim prej izvesti.

Luko Koper vidite v prihodnosti kot »zeleno pristanišče«. Kaj konkretno vključuje vaša vizija? Pristanišče je z dveh strani obdano s prebivalstvom, v zaledju z naravnim rezervatom. Navzven pa ga objema občutljiv morski ekosistem. Trajnostni razvoj

zato razumemo široko, kjer je le mogoče tudi širše, kot to od nas zahteva zakonodaja. Vpetost v lokalno okolje in želja po ohranjanju visoke konkurenčne prednosti nam narekujejo, da nenehno težimo k čim obsežnejšemu uvajanju sodobnih trajnostnih rešitev ter da živimo in se razvijamo v sožitju z ljudmi in naravo okrog nas.

Eden največjih okoljskih izzivov je hrup, ki se širi proti staremu mestnemu jedru Kopra. Pristanišča z več celin, med njimi Luka Koper, pa pristanišče Rotterdam ter Hamburg, so ustanovila projekt Neptunes, v okviru katerega iščejo rešitve za zmanjševanje ladijskega hrupa. Na kakšen način in kdaj je mogoče pričakovati rezultate?

V okviru združenja Neptunes si pristanišča z izmenjavo izkušenj in določitvijo skupnih standardov prizadevamo vplivati na ladjarje ter zakonodajalce, da problematiki hrupnih ladij namenijo več pozornosti. Emisije hrupa ladij v okolje ne obravnava nobena EU ali svetovna zakonodaja. Tako Luka Koper kot pristojna ministrstva zakonske podlage za ukrepanje in sankcioniranje ladjarja v primeru povzročanja emisij hrupa v okolje nimajo. Z ladjarji lahko tako le komuniciramo in skupaj iščemo najustreznejše rešitve. Vsekakor bomo nadaljevali tudi z ukrepi za zmanjševanja hrupa na drugih področjih, ki smo jih opredelili v Okoljski strategiji do leta 2030.

Po optimističnem scenariju bi lahko del parcel dobili v uporabo že v letu 2019.

Predvidoma maja 2019 bodo začeli z gradnjo 100-metrskega podaljška in pripadajoče zaledne skladiščne površine. Projekt naj bi zaključili v začetku leta 2021.

»Mislim, da danes v Sloveniji ni več nikogar, ki bi se spraševal o nujnosti izgradnje drugega tira.«

Pristanišča si danes ne znamo predstavljati brez digitalne podpore, pri čemer je nujno sodelovanje in prilagajanje vseh deležnikov v logistični verigi.

Za razliko od Avstrije, ki velja za zrel trg, je Nemčija trg, kjer vidimo še veliko potenciala.

Kako daleč je projekt vzpostavitve infrastrukture za alternativna goriva v prometu ter možnosti napajanja ladij z električno energijo?

Evropska direktiva o vzpostavitvi infrastrukture za alternativna goriva določa, da države članice v svojih nacionalnih okvirih politike ocenijo potrebo po dobavi električne energije z obale za ladje ter da se takšna dobava električne energije z obale v pristaniščih prednostno vzpostavi do konca leta 2025. V Luki Koper se s tem izzivom ukvarjamo v okviru evropskega projekta ELEMED. Namen projekta je, da preverimo tehnične, varnostne in finančne vidike razvoja in umestitve sistema, ki ladjam za čas priveza v pristanišču zagotavlja dostop do električne energije iz fiksnega omrežja, s čimer se ladjam omogoča dostop do alternativnega in tudi obnovljivega vira energije. Ob gradnji novih obal in površin v koprskem pristanišču, predvsem na kontejnerskem terminalu, je že sedaj predvidena gradnja infrastrukture, po kateri se bodo namestili kabli za bodoče napajanje ladij. Pri tem projektu bomo prav tako potrebovali pomoč države, saj je potrebno najprej do Kopra pripeljati zadostno količino električne energije. In ne smemo pozabiti, da se morajo na nov sistem prilagoditi tudi ladjarji.

Kako pa je digitalizacija prodrla v vaš poslovni model?

Pristanišča si danes ne znamo predstavljati brez digitalne podpore. Obvladovati skoraj milijon kontejnerjev in več kot 700.000 avtomobilov letno bi bilo nemogoče brez ustrezne podpore informacijske tehnologije (IT). Vendar nas na tem področju čaka še veliko dela in spet se srečujemo z nujnostjo sodelovanja in prilagajanja vseh deležnikov v logistični verigi. V mislih imam enotno okno, ki bi vsa sosednja pristanišča povežalo z ladjarji in jim olajšalo birokracijo. Pa seveda brezpapirno poslovanje špediterjev, kar bi pohitrilo logistiko v kamionskem prometu. Da ne omenjam avtomatizacije pretovora, ki je vse bolj prisotna.

Katere so konkurenčne prednosti Luke Koper za potrebe sosednjih držav v primerjavi z drugimi pristanišči v severnem Jadranu? Kje vidite potencial?

Predvsem sta pomembni naša zanesljivost in prilagodljivost, ki nam jo omogoča poslovni model, kjer pod eno streho združujemo naloge pristaniške uprave in upravljavca terminalov. Potem so tu redne železniške povezave, ki jih razvijamo skupaj z našimi partnerji in dnevno povezujejo Koper z avstrijskimi logističnimi središči. Pa ne samo temi. Luka Koper je namreč povezana z vsemi pomembnejšimi središči srednje Evrope. Avstrija je zagotovo naš največji zaledni trg, vendar beležimo tudi največji tržni delež na področju kontejnerjev tako na Madžarskem kot Slovaškem, v zadnjih letih beležimo spodbudno rast na Češkem in Poljskem, potem so tu še države jugovzhodne Evrope in seveda Nemčija, ki za nas predstavlja zelo velik potencial. Za razliko od Avstrije, ki velja za zrel trg, pa je Nemčija trg, kjer vidimo še veliko potenciala. Skupaj s pristaniško skupnostjo si že vrsto let prizadevamo, da bi z južnega dela Nemčije pritegnili več količin blaga, predvsem kontejnerjev. Letni kontejnerski promet dežele Bavarske je ocenjen na 1,3 milijona kontejnerskih enot (TEU), kar je praktično dvakratnik celotne Avstrije. Kot vselej je ključ do uspeha optimalna kombinacija ladijskih in železniških povezav ter ugodnih tranzitnih časov, kar koprsko pristanišče vsekakor premore, vendar je to tek na dolge proge. Pretovor za nemški trg počasi, a vztrajno raste, tudi pri kontejnerjih. ^{gg}

Tiskano na papirju Vprint, 80 g, papirnice VPPAP-IDEEM KRŠKO, d. d.

TINTTER
TRANSPORT

We move faster

Digitalna platforma za dobavne verige prihodnosti

PAMETNA.
AVTOMATIZIRANA.
POVEZANA.

Sledite pošiljkam

Nudimo vam možnost, da pošiljko stalno spremljate – od skladišča do stranke. V vsakem trenutku boste poznali lokacijo in stanje pošiljke ter predviden čas njene dostave.

Postanite povezani in obveščeni

Sledenje pošiljkam je še olajšano, saj s preprostim skeniranjem črtne kode pošiljke prejmete vse informacije o njej. Vsi dogodki v dobavni verigi se beležijo v platformi LogChain in se elektronsko izmenjujejo med vsemi v vrednostni verigi povezanimi partnerji.

Izboljšajte učinkovitost

Platforma LogChain izboljša sodelovanje s partnerji in optimizira rabo infrastrukture v logistični verigi. Zmanjša se količina administrativnih opravil, saj se vsi podatki s terena samodejno prenesejo v osrednji informacijski sistem.

Vložek v digitalizacijo se v logistiki kmalu povrne

Špica in ZZI sta razvila LogChain rešitev, s katero sta olajšala delo tudi največjemu logističnemu centru v Sloveniji.

Nina Šprohar

Celovita rešitev od dobavitelja do kupca

»V Špici ponujamo širok nabor rešitev, s katerimi želimo podpreti oskrbno verigo od dobavitelja do kupca,« pravi Aleš Habič, vodja prodaje za rešitve WMS. To pomeni, da že dobavitelj z uporabo Frontman LMS opremi blago z etiketami na tak način, da bo prejem blaga v skladišču hiter in enostaven. »Skladišče informatiziramo s tehnologijo črtne kode ali glasovnega komisioniranja s pomočjo rešitve Frontman WMS. Če ima podjetje terenske potnike, jim s Frontman SFA rešitvijo pomagamo pri njihovem delu na terenu pri zbiranju naročil in pospeševanju prodaje,« pojasni Habič. Z LogChain rešitvijo, ki je nastala v sodelovanju s podjetjem ZZI, pa blago, ki ga pripravijo v skladišču, kontrolirano in natančno pripeljejo do kupcev.

Zanimanje za tovrstne rešitve je veliko, Habič pa verjame, da je zdaj pravi čas, da se podjetja lotijo optimizacije procesov v svoji oskrbni verigi, saj je to običajno najbolj materializiran stik z njihovimi kupci. »Kdor se takega projekta loti zdaj, bo stopil v naslednji gospodarski cikel bistveno bolje pripravljen od konkurence, kar bo pripomoglo tudi k uspešnejšemu premagovanju slabih gospodarskih časov,« razloži. Vložek se torej dolgoročno povrne. Zakaj pa je pravi čas ravno zdaj? »V primerjavi s preteklostjo je današnji kupec zahtevnejši, saj pričakuje blago takrat, ko ga potrebuje v količini in kvaliteti, ki jo potrebuje. Pri oskrbi svojih kupcev pa želijo podjetja imeti natančne in hitre informacije, kaj in kdaj so poslali, kdo je pripravil in kdo prevzel blago, če so bili pri kupcu v predvidenem časovnem oknu in podobno. To je naloga uspešne oskrbne verige, ki lahko 'živi in funkcionira' le z učinkovitimi IT rešitvami,« pojasni.

Trendi in razvoj gredo po njegovem mnenju v smer zbiranja in upravljanja velikih količin različnih podatkov, ki bi pripomogli k učinkoviti podpori pri odločanju, ter v smer razvoja algoritmov, ki so sposobni del teh odločitev sprejeti sami. »V logistiki trenutno primanjkuje učinkovitega upravljanja z delovno silo ter motiviranja zaposlenih za večjo delovno uspešnost,« pravi Habič, zato se razvija

oprema in rešitve, ki povečujejo učinkovitost in produktivnost ob istem vložku zaposlenega.

Brezpapirno poslovanje ter avtomatiziran proces nabave, prodaje in dostave

Podjetje ZZI logistom ponuja bizBox elzmenjavo, ki je v bistvu elektronska izmenjava podatkov (EDI) med partnerji v logističnem procesu. »Brezpapirno B2B poslovanje v procesu logistike dopolnjujejo storitve za zagotavljanje avtomatiziranega procesa nabave, prodaje, dostave, eVoznik, izmenjave katalogov artiklov in sledljivosti pošilk združenih pod blagovno znamko LogChain, ki smo jo razvili skupaj s Špico,« pravi direktor Igor Zorko. Poleg tega ponujajo tudi podporne aplikacije za izvajanje carinskih in zunanjih trgovinskih postopkov v in izven EU. V podjetju pravijo, da je zanimanje za odprto omrežje ePoslovanja bizBox in LogChain rešitve in storitve izjemno. »Še dodatno pa zanimanje spodbuja EU z uvedbo enotnih standardov ter obvezne elzmenjave na področju eRačunov ter drugih eDokumentov,« doda Zorko. Glede na obseg projektov na področju digitalizacije gospodarstva je digitalizacija ter avtomatizacija logistike in B2B poslovanja eden od primarnih ukrepov podjetij. »Razširjenost bizBox B2B storitev za brezpapirno povezovanje partnerjev, avtomatizacija ter sledljivost logističnih procesov je relativno velika, saj jih aktivno uporablja več tisoč podjetij. Prav tako se zanimanje za celovito pokritost B2B procesov in sledljivost povečuje. V ekosisteme sodelovanja in logistike na strani prodaje in nabave pa vseeno vlagajo predvsem večja podjetja,« zaključuje Zorko.

Veliko povpraševanje po avtomatizaciji carinskega posredništva

V podjetju Trinet informatika se ukvarjajo z izdelavo programske opreme za avtomatizacijo logističnih procesov, specializirali pa so se za področje avtomatizacije brezpapirnega poslovanja med carino in udeleženci v carinskih postopkih - večinoma špedicijami, podjetji z lastno carinsko-špeditersko službo ter ladijskimi prevozniki, ki njihovo programsko opremo uporabljajo za varnostno najavo blaga carini. »Za

Zdaj je pravi čas, da se podjetja lotijo optimizacije procesov v svoji oskrbni verigi, ocenjuje Aleš Habič iz Špice.

Povečanje trgovanja z državami Zahodnega Balkana in porast varnostnih zahtev ob vstopu in izstopu v EU sta narekovala še večje povpraševanje podjetij po avtomatizaciji carinskega posredništva.

podjetja v cestnem transportu ponujamo izdelavo mednarodnih tovornih listov (CMR) preko spletnega obrazca, v letalskem prometu pa ponujamo tovarne list za letalski promet (AWB), ki med drugim omogočajo elektronsko izmenjavo podatkov. Kot ponudniki programske opreme, ki omogoča luško manipulacijo blaga, smo prisotni tudi v Luki Koper, za podjetja, ki morajo Statističnemu uradu Republike Slovenije (SURS) poročati o blagovni menjavi med državami članicami EU, pa ponujamo rešitev Intrastat,« pravi Jože Podlogar, strokovni svetovalec v podjetju Trinet informatika.

Podlogar razloži, da so vmes že večkrat pričakovali upad zanimanja za njihove rešitve, a ga ni bilo. »Ko je Slovenija vstopila v EU, smo pričakovali zmanjšanje storitev carinskega posredništva. Vendar pa je povečanje trgovanja z državami Zahodnega Balkana in porast varnostnih zahtev ob vstopu in izstopu v EU narekoval še večje povpraševanje podjetij po avtomatizaciji carinskega posredništva. Drugi upad carinskega posredništva smo pričakovali z vstopom Hrvaške v EU, a so povečana blagovna menjava in porast spletnih nakupov spet prispevali k še večjemu povpraševanju po ustrezni programski opremi, ki uporabniku omogoča izpeljati čedalje bolj zahtevne carinske postopke,« pojasni. Poslovanje podjetij s carino oziroma s FURS zdaj poteka popolnoma elektronsko. Vseeno pa je veliko državnih organov, ki nastopajo v carinskem postopku (ministrstva, inšpektorati, agencije), ki (še) ne poslujejo popolnoma elektronsko. Te službe uporabljajo različna komunikacijska sredstva, kot so zahtevki na papirju, elektronska pošta in spletni obrazci. »Rešitev na tem področju je sistem Enotnega okna (Single Window), ki bo omogočil vlaganje vseh potrebnih listin za izvedbo carinskih postopkov skozi eno vstopno točko,« razloži Podlogar.

Pilotni projekt veriženja podatkovnih blokov za sledenje blaga

»Celotna panoga gre intenzivno v smeri avtomatizacije procesov in močne digitalizacije,« pravi Robi Košir, direktor Poslovne enote Logistični center BTC. Njihova osrednja pozornost je, kot pravi, usmerjena predvsem na digitalizacijo in tehnološko transformacijo, kjer prioriteto mesto zavzema projekt prenove celotnega informacijskega sistema za upravljanje skladišč, planiranja transporta in sledenja blaga. »S tem si bomo zagotovili sodoben, tehnološko napreden, digitaliziran informacijski sistem, ki bo tudi osnova za uspešno nadaljnjo rast logistike in spremljanje rasti strateških poslovnih partnerjev. Projekt bo prispeval k standardizaciji procesov, obračunov, elektronski izmenjavi podatkov ter posledično k optimizaciji in večji produktivnosti,« napove Košir. Rast poslovanja in še trdnjše povezovanje s partnerji bodo zagotovili tudi z ostalimi projekti digitalizacije ter s povezovanjem z razvojnimi in zagonskimi podjetji. »Eden izmed predstavnikov je OriginTrail, s katerim izvajamo pilotni projekt uporabe tehnologije veriženja podatkovnih blokov za potrebe sledenja

blaga v preskrbovalni verigi,« pravi, saj BTC oskrbuje velik del prehranskih verig, zato je sledenje blaga v preskrbovalni verigi pomemben segment njihovega poslovanja. Nedavno so v svoj sistem implementirali tudi LogChain rešitev, ki jo ponujata podjetji Špica in ZZI.

Najbolj pomembna je povezljivost med sistemi

Kako pa je z digitalizacijo na področju notranje logistike? V Jungheinrichu pravijo, da so na področju intralogistike podjetja zelo napredna in sledijo trendom. »Pri nekaterih projektih smo celo postavili pilotne projekte in bili prvi v celotni skupini Jungheinrich. Stranke se zavedajo, da z napredno intralogistično opremo pridobijo v vseh pogledih,« pravijo in dodajo, da je že na samem začetku potrebno dobro poslušati strankine zahteve in nato skupaj z njo zasnovati končno rešitev. A vendar vsaka nova tehnologija potrebuje določeno pripravo in povezavo v celovite sisteme, česar se v podjetju Jungheinrich dobro zavedajo. »Če ni povezljivosti med sistemi, je temu primeren tudi učinek nove tehnologije. Seveda je vsako novo tehnologijo možno vpeljati v več stopnjah, ki pa morajo biti ustrezno osnovane že na začetku. Obenem je potrebno pravočasno in ustrezno informirati tudi zaposlene, saj je zelo pomembno, da so vključeni v proces sprememb. Na tak način je učinkovitost spremenjenih procesov višja in dolgoročno zagotovljena,« svetujejo. ^{gg}

»Celotna panoga gre intenzivno v smeri avtomatizacije procesov in močne digitalizacije,« pravi Robi Košir, direktor Poslovne enote Logistični center BTC.

V Jungheinrich opozarjajo na pravočasno in ustrezno informiranje zaposlenih, saj je zelo pomembno, da so vključeni v proces sprememb.

Foto: Depositphotos

Pripravite se na popolno prenovu elektronske izmenjave podatkov v carinskem poslovanju

V celoti bo sicer treba nanjo preiti do srede prihodnjega desetletja, vendar z njenim vpeljevanjem ne kaže odlašati.

V družbi Trinet Informatika, kjer so specializirani na področje informacijske podpore carinskemu poslovanju, opozarjajo na spremembe na tem področju, ki podjetja čakajo v prihodnosti.

Nova carinska zakonodaja, Carinski zakonik Unije (CZU) in z njim povezani podzakonski akti, so se začeli uporabljati že s 1. 5. 2016. Za uvedbo prenovljene elektronske izmenjave, skladne s podatkovnimi zahtevami iz delegirane Uredbe Komisije (EU) 2015/2446 (DU), je bil sprva določen končni datum 31. 12. 2020. Predlog 2. odstavka 278. člena CZU pa določa novi, končni rok za implementacijo določenih sistemov. Obstoječi načini izmenjave in shranjevanja informacij, če elektronski sistemi, ki so potrebni za uporabo določenih določb CZU, še ne bodo operativni, se bodo v državah članicah EU lahko uporabljali najdlje do 31. 12. 2025.

Prihajajoči carinski podatkovni model (EU Customs Data Model – EUCDM) je po svoji vsebini popolnoma skladen s podatkovnim modelom Svetovne carinske organizacije (WCO Data Model).

Spremembe pri zastopanju v carinskih zadevah

Za carinsko posredništvo je pomembna tudi Izvedbena uredba Komisije (EU) 2015/2447 o določitvi podrobnih pravil za izvajanje nekaterih določb CZU, v praksi znana kot izvedbena uredba (IU). Nova carinska zakonodaja je odpravila dovoljenja za opravljanje poslov zastopanja v carinskih zadevah, ki jo je moralo pridobiti podjetje, ki je kot deklarant v carinski deklaraciji nastopalo kot zastopnik uvoznika/izvoznika. Za carinske deklarante, fizične osebe, ki podpisujejo carinske deklaracije, je odpravila tudi licence za opravljanje poslov zastopanja v carinskih zadevah.

Z Veliko Britanijo po starem predvidoma še do konca leta 2020

V prihodnosti bo carinsko poslovanje zaznamoval tudi izstop Velike Britanije iz EU. Ta bo predvidoma postala tretja država 30. 3. 2019 ob 00.00, prehodno obdobje pa je predvideno do 31. 12. 2020.

Z letom 2019 bosta začela veljati prostotrgovinska sporazuma s Singapurjem in Japonsko. Ta prinaša številne ugodnosti za tista podjetja, ki uvažajo blago s poreklom iz te države. Sporazum bo pozitivno vplival tudi na izvoz naših izdelkov v to azijsko državo.

Z opremo Trinet TLM vedno na tekočem

V družbi Trinet Informatika informacijsko podporo za carinsko poslovanje zagotavljajo s pomočjo različnih programskih rešitev. Da zadostijo novim uporabniškim in zakonskim zahtevam, razvijajo nove tehnološke platforme, na katerih bodo temeljili novi programski moduli, pripravljeni na osnovi novih podatkovnih zahtev. Nove vsebinske zahteve bodo vplivale predvsem na tista podjetja, ki imajo v

sklopu lastnega informacijskega sistema delno ali v celoti pripravljene nabore podatkov za avtomatizirano izdelavo carinske dokumentacije.

Posodobitve programske opreme Trinet TLM že zdaj potekajo popolnoma avtomatsko. Uporabniki preko dnevniških nadgradenj avtomatsko prejmejo posodobitve šifrantov, različne tečajne liste, dnevne posodobitve baze TARIC z evropskimi in nacionalnimi ukrepi ter poročila in izpise. »Takšna praksa se bo ohranila tudi na novi tehnološki platformi. Pri izdelavi programske opreme pa ne ostajamo le pri minimalnih zakonskih zahtevah. S pomočjo uporabniku prijazne programske opreme skušamo uporabnikom zahtevna poslovna pravila prikazati na najbolj prijazen način. V sklopu politik standardov ISO 9001/ISO 27001 se sproti izvajajo in dokumentirajo ukrepi in izboljšave,« poudarjajo v družbi Trinet Informatika.

Niso samo proizvajalci vozil tisti, ki morajo prevzeti tveganje novih tehnologij

Razvoj tovornih vozil mogoče navzven ni viden, a se vedno bolj napredne tehnologije vseskozi implementirajo v nove modele na trgu.

Nina Šprohar

Pri alternativnih gorivih za tovorna goriva prevladuje zemeljski plin

Tako kot za ostale izdelke na trgu tudi za tovorna vozila velja, da morajo proizvajalci zadostiti vse strožjim varnostnim in okoljevarstvenim predpisom. Trendi sledijo manjšemu vplivu na okolje brez nevarnih izpustov ter večji varnosti. »Sistem za preprečevanje trkov in nadzor voznega pasu na cesti sta tako že nekaj časa del serijske opreme naših tovornih vozil,« pravi Dušan Mavrič, direktor podjetja Volvo, trgovina in servis. »Prav tako so zadnje generacije tovornih vozil z najnovejšimi motorji ekološkega razreda Euro 6c zmanjšale nevarne izpuste skoraj na minimum, zelo intenzivno pa se ukvarjamo tudi s pogoni na alternativna goriva,« doda. Od letos dalje je v njihovi ponudbi široka paleta vozil na utekočinjeni zemeljski plin, tako za prevoze na velike razdalje kot tudi distribucijska vozila.

Kaj pa vozila na električno energijo? Mavrič pravi, da na tem področju razvoj ne poteka tako hitro kot pri osebnih avtomobilih. »Na področju tovornih vozil je še veliko odprtih vprašanj, saj je zanje potrebno mnogo več energije, polnjenje se mora prilagajati prostim terminom vožnje, pod vprašajem pa je tudi nosilnost takšnih vozil. Toda razvojni inženirji delujejo s polno paro in tudi tukaj se obeta napredek,« optimističen ostaja Mavrič. Bodo pa zaradi omejenega dometa električni tovornjaki namenjeni pretežno lokalni uporabi. »Tehnologije so že razvite, zdaj so na potezi zakonodajalci in odgovorna ministrstva,« pravi Mavrič, »saj brez ustreznih zakonskih usmeritev proizvajalci ne bodo tvegali z velikimi investicijami v serijsko proizvodnjo vozil na alternativna goriva.« Hitrost uvajanja je namreč v veliki meri odvisna od ukrepanja oblasti v večjih evropskih mestih, ki pa so že začele omejevati dostop do mestnih središč vozilom z motorji z notranjim izgorovanjem.

Znižanje stroškov porabe in emisij

Tudi Tim Grilc iz podjetja Scania opaža, da je transportna industrija »iz dneva v dan bolj trajnostno naravnana in osredotočena na nove izume z obzirom na okolje, v katerem živimo«. Zaznava, da novi trendi nakazujejo na vse več plinskih vozil, ki so bila še nedolgo nazaj namenjena predvsem mestni distribuciji. »Pri Scanii plinska vozila ponujamo tudi za daljinske prevoze (long-haulage). Trend nakazuje na porast vozil na LNG (utekočinjen zemeljski plin - UZP), HVO (hidrogenirano rastlinsko olje - HRO) in CNG (stisnjen zemeljski plin - SZP), ki v okolju pustijo manjši ogljikni odtis,« še doda.

Mojca Esih Lah iz podjetja Autocommerce pa pravi, da je »glavna smer razvoja znižanje stroškov uporabe vozila, torej zniževanje porabe goriva in posledično emisij CO₂«. Tako kot njihovi konkurenti se tudi pri Mercedes-Benzovem oddelku za tovorna vozila pripravljajo na uvedbo Sistema VECTO, ki bo, kot pravi Esih Lahova, »prinesel večjo transparentnost in lažjo primerjavo med tovrstnimi vozili na tem področju«.

»Sistem za preprečevanje trkov in nadzor voznega pasu na cesti sta že nekaj časa del serijske opreme naših tovornih vozil,« pravi Dušan Mavrič, direktor podjetja Volvo, trgovina in servis.

Novi trendi nakazujejo na vse več plinskih vozil, ki so bila še nedolgo nazaj namenjena predvsem mestni distribuciji, opaža Tim Grilc iz podjetja Scania.

Foto: Volvo

Navidezno enaka podoba, a zmogljivejše vozilo

Se nam kmalu obeta kakšen novejši model? Mavrič izpostavi, da se uvajanje novih modelov tovornih vozil precej razlikuje od osebnih, saj se od nekoliko starejših vizualno ne razlikujejo. »Ciklus izdelave enega tipa kabine, torej navzven najbolj prepoznavnega elementa tovornega vozila, je običajno vsaj petnajst let, lahko pa tudi preko dvajset,« pojasni. Kljub navidezno enaki podobi pa vozilo v tem času doživi ogromno tehnoloških sprememb. Volvo Trucks že od lanske jeseni modele Volvo FH in Volvo FM opremlja izključno z avtomatiziranimi menjalniki. Vozilo samo tako postaja vedno bolj avtonomen dejavnik vožnje, vpliv voznika na vožnjo pa se posledično zmanjšuje, saj celoten pogonski sklop in opremo vozila nadzoruje računalnik, ki omogoča neposreden stik s pooblaščenimi delavnicami Volvo, te pa lahko v vsakem trenutku prepoznajo težavo na vozilu, ga locirajo in ukrepajo že pred odpovedjo poškodovanega dela. »Drugi del razvojnih aktivnosti je namenjen avtonomni vožnji, ki bo v bodoče postala pomemben dejavnik učinkovitega transporta. Pomanjkanje voznikov je namreč postal vse bolj pereč problem, z avtonomno vožnjo pa bo mogoče povečati čas učinkovite vožnje in precej zmanjšati obremenitev voznikov,« še pove Mavrič.

Tudi Mojca Esih Lah iz podjetja Autocommerce podobno izpostavi, da na področju tovornih vozil običajno produktivni cikel modela traja več kot 12 let, zato pravi, da kakšnih popolnoma novih modelov ne pričakujejo. »Smo pa zaradi hude konkurence priča stalnemu izpopolnjevanju vozil, katerih skupni imenovalec je znižanje skupnih stroškov uporabe vozila (TCO),« doda.

Pri Scanii opažajo predvsem izreden porast električnih vozil, osredotočenih na mestno okolje, in tudi sami vztrajno sledijo trendu. »Ponosni smo, da smo dokazali našo odgovornost ter predanost okolju s tem, da smo prvi v transportni industriji ponudili

serijsko rešitev vtičnega hibrida (Plug-In Hybrid), ki je namenjen predvsem mestni distribuciji,« pravi Grilc in napove, da lahko v prihodnje pričakujemo še več težkih vozil na alternativna goriva in električni pogon, saj bo ta »v prihodnosti prevzel glavno vlogo pri oblikovanju trajnostnega transporta«.

»Pričakujemo, da se bo rast umirila«

Slovenski trg težkih tovornih vozil je po statističnih podatkih še vedno v porastu. »Glede na to, da je naše gospodarstvo zelo izvozno usmerjeno, precejšen del tega izvoza pa so sestavni deli za avtomobilsko industrijo, gre večji del izvoza v Nemčijo in sosednje države predvsem po cestah. Torej je tudi trg težkih tovornjakov zelo odvisen od naročil evropske avtomobilске industrije. Če se bodo kupovali osebni avtomobili, bo tudi potreba po tovornih vozilih velika in obratno,« razloži Mavrič. Doda, da je Volvo na slovenskem trgu vodilna znamka težkih tovornjakov, največ povpraševanja pa je sicer po modelu FH za prevoze na velike razdalje, za izredne prevoze pa po modelih FMX in FH 8x4PT.

Esih Lahova pa pravi, da trg tovornih vozil sledi splošnim trendom v gospodarstvu in zadnjih nekaj let neutrudno raste, če sklepamo po prvih registracijah. »Pričakujemo, da se bo rast nekoliko umirila in da se bo trg stabiliziral na visokem nivoju, razen, če se bo zgodilo nekaj, kar bi močno zamajalo splošno gospodarsko klimo,« napove. Tako letos kot tudi v preteklih letih največ povpraševanja beležijo po standardnih vlačilcih, ki še vedno predstavljajo okoli 70 odstotkov tržišča, nadpovprečno pa raste tudi segment šasij. »V tem segmentu je v zadnjem letu že zaznati tudi omejitve pri prodaji, ki jih predstavljajo premajhne proizvodne kapacitete pri nadgraditeljih, saj le-ti, zaradi svoje majhnosti in manj avtomatizirane proizvodnje težje prilagajajo proizvodne kapacitete povpraševanju na tržišču,« doda Esih Lahova. gg

Ker je pomanjkanje voznikov vse bolj pereč problem, bo čedalje večjo vlogo prevzela avtonomna vožnja, s pomočjo katere bo mogoče povečati čas učinkovite vožnje in zmanjšati obremenitev voznikov.

Trg tovornih vozil sledi splošnim trendom v gospodarstvu in zadnjih nekaj let neutrudno raste, če sklepamo po prvih registracijah, pravi Mojca Esih Lah iz podjetja Autocommerce.

Glavna dejavnost je prevoz blaga v mednarodnem cestnem prometu. Prav tako nudimo redno in preventivno vzdrževanje lastnih in drugih tovornih vozil, popravila vozil, pranje vozil, menjava pnevmatik, točenje in prodaja goriva in parkiranja vozil. Poleg tega imamo tudi skladiščno dejavnost, pri kateri gre za začasno skladiščenje zbirnega blaga, pa tudi skladiščenja za potrebe strank.

Glavno tržišče družbe je zahodni evropski trg, kjer prednjači Nemčija. Prevažamo blago na paletah in razsutim tovorom vseh vrst. Vsa vozila so opremljena za prevoz nevarnega blaga ADR, pri čemer je posebna specialnost prevoz vseh vrst odpadkov.

Preko 2000 strank iz domačega in tujega tržišča zagotavlja potrebno disperzijo posla kar nam daje dobro ekonomsko stabilnost poslovanja.

JURČIČ & CO., d.o.o. | Poslovna cona A45, 4208 Šenčur

☎ 04 2711 500 | 🖨 042711 503 | ✉ info@jurcic.com

**PREVOZ V MEDNARODNEM
CESTNEM PROMETU**

**POPRAVILA IN VZDRŽEVANJE
TOVORNIH VOZIL**

SKLADIŠČENJE

**PREVOZ NEVARNEGA BLAGA
IN VSEH VRST ODPADKOV**

www.tpg.si

TRUST PERSONAL CARE AND GLOBAL PRESENCE

*Your business.
Moving with us.*

T.P.G. = Trust, Personal care and Global presence

Podjetje T.P.G. Logistika d.o.o. je zasnovano in deluje po načelih, kateri so razvidni že iz samega imena podjetja, in sicer:

- na osnovi zaupanja strank (**Trust**),
- osebnega odnosa ter skrbnega prizadevanja do kvalitete naših storitev (**Personal care**)
- in seveda z globalno prisotnostjo s katero zadovoljujemo celovito pokritost storitev »door to door« (**Global presence**)

Smo dinamično hitro rastoče podjetje z izkušenim kadrom, ki s svojim znanjem in prizadevanjem strmi, da svojim komitentom poišče vedno najugodnejši ter najhitrejši način transporta. Na osnovi profesionalnosti in izkušenj pridobljenih skozi leta nudimo optimalne rešitve ter najkonkurenčnejšo ponudbo.

Osnovne storitve:

- Organizacija ladijskih, zbirniških, avio ter kamionskih prevozov
- Skladiščenje ter distribucija blaga
- Uvozno ter izvozno carinjenje znotraj podjetja (z lastno carinsko garancijo)
- Svetovanje strankam s skupnim doseganjem optimalnih rešitev

S hčerinskim podjetjem T.P.G. Agent d.o.o. nudimo možnost najema oz. rezervacije ladij za projektni, razsuti

in kosovni tovor. Specializirani smo tudi za hitro pokvarljivo blago ter ostali temperaturno občutljivi tovor, pri čem predstavljamo enega največjih partnerjev Luke Koper d.d.

ZAKAJ TPG ?

- Ker smo dovolj veliki, istočasno pa dovolj majhni in fleksibilni za hitre odločitve ter hiter odziv.
- Ker smo uspešno podjetje z 20% letno rastjo, kar dokazuje, da nam vedno več strank zaupa in raste z nami.
- Ker smo med vodilnimi logisti v Sloveniji po količini pretovorjenih kontejnerjev
- Ker smo prisotni po celem svetu v sklopu naših logističnih združenj
- Ker nudimo odličnost, katero jamčimo tudi s standardi ISO 9001-2015 (Certificate No:164956-2014-AQ-HRV-RvA) ter AEO (Certificate IEOCSI001000201131967)

www.tpg.si

Fakulteta za logistiko v korak s hitro razvijajočo se panogo

Logistika je ena najhitreje razvijajočih se ved in gospodarskih panog. Četrta industrijska revolucija je prinesla intenziven tehnološki razvoj, pojavljajo se povsem novi poslovni modeli. Temu s spreminjanjem in prilagajanjem študijskih vsebin sledijo tudi na Fakulteti za logistiko Univerze v Mariboru.

»Zapriseženi smo k izobraževanju celovitih in kompetentnih logistov, ki bodo jutri s pomočjo managerskih tehnik znali optimizirati logistične sisteme in procese in bodo posledično doprinesli k učinkovitosti ter konkurenčnosti podjetij,« pove dekan prof. dr. Bojan Rosi, ki se veseli dejstva, da je zavedanje med mladimi o perspektivnosti logistike iz leta v leto večje. Vpis je dober na obeh njihovih študijskih programih 1. stopnje, željni novega znanja se odločijo še za študij na magistrski stopnji. Letos je vpis na 3. doktorsko stopnjo celo presegel razpoložljiva vpisna mesta.

Redne zaposlitve že v času študija

Tudi glede zaposljivosti v panogi je sogovornik zelo pozitiven. Kot pove, se na tedenski ravni nanje obračajo podjetja, ki iščejo nove sodelavce v logistiki. »Kar nekaj študentov je dobilo redno zaposlitev že v času študija, tudi na račun našega sodelovanja z gospodarstvom in vključevanjem študentov v projektno delo. Za te študente potem pripravimo individualen pristop študija, da jim pomagamo do formalnega zaključka izobraževanja, saj je to tudi želja delodajalcev,« pravi prof. dr. Rosi in poudari, da je logistika res intenzivna in hitro rastoča panoga, ki se spreminja in prilagaja potrebam trga. Spreminja jo tudi tehnološki razvoj, zato bo povpraševanje po izobraženih logistih tudi v prihodnje veliko.

V novo študijsko leto z novim programom

Fakulteta za logistiko kali kakovosten kader na več načinov. Na visokošolskem

Foto: Nataša Müller

»Profesura je v akademskih vodah izredno cenjena in nujna, če hočeš biti resnično dober na svojem področju. Zapriseženi smo k izobraževanju celovitih in kompetentnih logistov,« pravi prof. dr. Bojan Rosi, dekan Fakultete za logistiko.

študijskem programu imajo študenti v zadnjem semestru obvezno praktično usposabljanje, na univerzitetnem programu pa so nadgradili praktične izkušnje s predmetom Raziskovalno delo, kjer se študenti v okviru laboratorijev seznanijo z realnimi izzivi gospodarstva, z bodočimi delodajalci sodelujejo in ob koncu zanje pripravijo predstavitev s svojimi idejami in predlogi rešitev.

V novembru pa so pridobili zeleno luč s strani nacionalne agencije za kakovost v visokem šolstvu (Nakvis) za izvajanje univerzitetnega študijskega programa Logistika sistemov na lokaciji v Ljubljani. »Dosegli smo vse potrebne kriterije, ki jih zahtevajo, predvsem zaradi specifičnosti našega sodobnega načina izvajanja

študija, ko študenti del predavanj opravijo na klasičen avditoren način, del pa v e-obliki. Z izvajanjem izrednega študijskega programa bomo začeli že v novem študijskem letu 2019/2020. Za to smo se odločili predvsem na pobudo gospodarstva, saj so izrazili željo po celovitem logističnem znanju svojih zaposlenih, ki ga naš univerzitetni študij ponuja,« je povedal dekan in dodal, da si v naslednjih letih želijo v Ljubljani tudi redni študijski program in študij na višji magistrski in doktorski stopnji.

Logistika je v Sloveniji še vedno podhranjena

Bolj dinamični trgovinski tokovi zahtevajo izobražene kadre ter veliko vlaganja v optimizacijo delovnih procesov.

Nina Šprohar

»V naslednjih letih lahko pričakujemo izredno hiter razvoj«

Kakšne kadre trenutno potrebujejo v logistiki?

»Vsekakor je vedno več potreb po visokotehnološko izobraženih kadrih predvsem zaradi hitre rasti in razvoja panoge logistike v delu digitalizacije in avtomatizacije,« pravi direktor Poslovne enote Logistični center BTC Robi Košir. Poleg tega doda, da »tako nam kot celotni panogi primanjkuje tudi skladiščnih delavcev in komisionarjev, zato se poslužujemo tudi zaposlovanja delavcev iz tujine«.

»Pozitivna gospodarska klima nam omogoča, da tudi logistika v Sloveniji dobi svoje pravo mesto, saj je bila doslej in je na določenih segmentih še vedno, vsaj kar se tiče cenovnih pogojev, podhranjena,« pravi Košir. Rast načrtujejo predvsem s krepitvijo povezav s strateškimi partnerji ter z osredotočanjem na ukrepe in projekte, ki bodo zagotavljali čim boljše pogoje za zaposlene, s čimer bodo posledično zagotavljali stabilnost pri zaposlenih in minimalno fluktuacijo. »Logistični center družbe BTC je zato v letošnjem letu, kot bo tudi v letu 2019, zasledoval strateške cilje rasti, digitalno-tehnološkega preboja in konsolidacije skladiščnih lokacij,« napove Košir in doda, da gre trend razvoja sicer v smeri digitalizacije in avtomatizacije procesov. »V naslednjih letih lahko pričakujemo izredno hiter razvoj in preboj tehnologij na tem področju. Le tako bomo lahko nadomeščali primanjkljaj delovne sile, zviševali produktivnost in s tem povečevali dodano vrednost na zaposlenega. Načrtujemo širitev obsega poslovanja tako na domačem trgu kot v regiji, narediti nameravamo preboj v smeri avtomatizacije in digitalizacije procesov, čim več pa bi radi izvedli tudi v smeri konsolidacije in s tem optimizacije procesov,« zaključuje Košir.

Uvozno carinjenje na morju

Čedomir Bojanić, direktor podjetja Fining in predsednik Sekcije pristaniških špediterjev, ki deluje v okviru GZS - Združenja za promet, meni, da so »zaradi digitalizacije današnji trgovski tokovi bistveno bolj dinamični od tistih izpred nekaj let«, saj tako industrija 4.0 kakor razmah spletne trgovine zahtevata nova

znanja in prilagoditve carinskih postopkov. »Od svoje ustanovitve leta 2014 Sekcija pristaniških špediterjev zastopa interese svojih članov ter na mednarodnih forumih izmenjuje znanja in dobre prakse, med drugim tudi s področja zastopanja v carinskih postopkih. Med naloge sekcije sodi tudi izboljševanje delovnih pogojev in procesov v smislu hitrejše odpreme blaga skozi koprsko pristanišče do končnih uporabnikov na zalednih trgih (Avstrija, Madžarska, Slovaška idr.), ki jih člani sekcije servisirajo,« pojasni Bojanić. Na kakšen način lahko te postopke izboljšajo? »Med pomembnejšimi dosežki za izboljšavo je vsekakor uvozno carinjenje na morju. Postopek omogoča carinskim posrednikom vložitev carinskih listin še preden ladja z blagom prispe v pristanišče, tako da je do njenega prihoda blago že ocarinjeno in pripravljeno za nadaljnjo odpremo. Sam postopek omogoča uporabnikom večjo prožnost pri organizaciji svojih dobavnih verig, medtem ko daje carinskemu organu več časa za kontrolo,« napredek povzame Bojanić.

Logistika hitro pokvarljivega blaga ter logistika za avtomobilsko industrijo s pridom izkoriščata možnost carinjenj 24/7, ki ga omogoča slovenska carinska administracija. Ta zagotavlja ponudnikom bistveno večjo prilagodljivost in konkurenčnost na mednarodnih trgih. »Tudi ostale poenostavitve, ki jih omogoča carinska zakonodaja in jih slovenska carinska administracija spodbuja, omogočajo slovenskim

Carinjenje na morju omogoča carinskim posrednikom vložitev carinskih listin še preden ladja prispe v pristanišče.

Poenostavitve, ki jih omogoča carinska zakonodaja, omogočajo carinskim posrednikom optimalne pogoje za poslovanje.

Foto: Depasphotos

Na področju carinskega posredovanja je še precej možnosti za izboljšave predvsem na področju digitalizacije.

carinskim posrednikom optimalne pogoje za poslovanje,« razloži Bojanič. Carinjenje blaga pa ni le carinski postopek. Velikokrat blago pred sprostitvijo v prost promet kontrolirajo tudi druge službe, kot recimo Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. »Dobro sodelovanje in usklajenost veteranskih in fitosanitarnih inšpektorjev s carinskimi je ravno tako pomembno kot prej navedene poenostavitve,« pravi Bojanič in doda, da je na področju carinskega posredovanja vseeno še precej možnosti za izboljšave predvsem na področju digitalizacije. »Uvedba Enotnega vstopnega okna (Single Window) bi s povezovanjem vseh deležnikov logistične verige

omogočila dodatno optimizacijo postopkov, racionalizacijo stroškov ter dodatno pohitritev postopkov, posodobitev cestne in železniške infrastrukture pa bi omogočila še boljšo oskrbo domačega in zalednih trgov,« zaključí.

Ladjarji utrjujejo svoj položaj

Tudi v špedicijskem podjetju Europacific so na področju digitalizacije zelo aktivni. »Že več let gradimo svoj ERP (enterprise resource planning) sistem, v katerega zadnje čase pogosto vključujemo že znane in preverjene rešitve,« pravi direktor Rok Kobal, ki meni, da digitalizacija ključno pripomore k večji produktivnosti. »Pomembno je tudi, da v podjetje privabimo najboljše ljudi na svojih področjih, zato tiste, ki najbolj izstopajo, zaposlimo, tudi če nimamo razpisanih novih potreb po sodelavcih,« doda.

Kobal opaža, da je na področju logistike trenutno najbolj opazen trend konsolidacija, saj ladjarji utrjujejo svoj položaj in kupujejo druga podjetja. Veseli ga, da se Luka Koper ne preneha širi in da raste njen promet ter da se bliža nujno potreben drugi tir. Manjši izziv luki sicer predstavljata Luka Trst in Luka Rijeka, a Kobal doda, da so logisti po drugi strani »globalni igralci« in lahko tovrstnim tokovom sledijo. »Če lokalno podjetje želi uspeti, ne sme delovati na mikro lokaciji, temveč kot rešitev v celotni regiji,« še pove. **gg**

Glavna razvojna dilema: Drugi tir

Glavna razvojna dilema Luke Koper je še vedno izgradnja drugega tira. »Koprsko pristanišče je tranzitno, kar pomeni, da sta dve tretjini blaga, ki ga tukaj pretovarjamo, namenjeni zalednim državam, zato ima pristanišče visok delež pripeljanega tovora po železnici (60 odstotkov). Sedanja, enotirna železnica, ima premajhno kapaciteto, da bi lahko vzdržala načrtovan razvoj pristanišča in rast pretovora, poleg tega je v slabem stanju in potrebuje neprestano vzdrževanje,« pravi Sebastjan Šik, vodja področja odnosov z javnostmi v Luki Koper.

FINING D.O.O. | Ferrarska 17, SI-6000 Koper, Slovenija | T +386 5 630 3100 | E fining@fining.si | www.fining.si

• Carinsko posredovanje

- uvoz
- izvoz
- tranzit
- poenostavljeni postopki (predcarinjenje in carinjenje 24/7)
- poročanje o carinskem statusu tovora, asistiranje pri inšpekcijskih pregledih
- "fiskalno" uvozno carinjenje za podjetja iz drugih držav članic Evropske skupnosti
- poročila Instratat

• Davčno zastopanje

- poročanje FURS

• Pristaniška logistika

- zagotavljanje vhodne in izhodne

pristaniške dokumentacije za zabojnike (kontejnarje), tovornjake, vlake, ladje

- priskrbovanje potrdil o pričvrščevanju in kakovosti tovora
- organiziranje polnjenja in praznjenja zabojnikov
- priprava transportnih listin
- poročilo o zalogah, stanju tovora in svetovanje
- naročanje zabojnikov
- priprava tovora za transport
- koordiniranje projektnih tovorov
- posredovanje pri oskrbi ladij
- pregled tovora
- ostale storitve povezane s tovorom

pristaniški špediterji
in carinski posredniki

Vaš tovor je v varnih rokah

Lahko nam zaupate. Ker je logistika naše življenje.

- Carinske in davčne storitve – rešitve
- Storitve pomorskega prometa
- Skladiščenje in pretovorne manipulacije
- Transportne storitve

Naš posel je naša strast

Podjetje Gemini sestavlja ekipa strokovnjakov s področja logistike, carinskih in davčnih postopkov. Naša služba za podporo strankam bo poskrbela za vse potrebno in vas razbremenila vseh skrbi. Vaš tovor je v varnih rokah.

Logistika, carinska in davčna zakonodaja so skupek kompleksnih in – bodimo iskreni – dolgočasnih dokumentov, predpisov in postopkov. Z izkušnjami, znanjem in kakovostjo smo v podjetju Gemini sposobni našim strankam zagotoviti najhitrejše carinske in davčne postopke ter varno in hitro dostavo blaga.

Certifikat AEO F

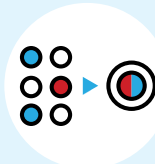
Pridobljeni certifikat nam in našim strankam olajša postopke carinskih pregledov in zagotavlja večjo varnost ter poenostavitve v kompleksnih carinskih postopkih.

Zakaj izbrati Gemini?

Prihranite čas

Poenostavite postopke

Povečate kvaliteto

Ste obveščeni Se dopolnjujemo

Gemini Bilje sodi med deset največjih logističnih podjetij v Obalno-kraški regiji, ki se, zaradi bližine »Jadranskih vrat v Evropo« – Luke Koper, uvršča med ekonomsko najbolj razvite v Sloveniji.

GEMINI Bilje d.o.o.
Bilje 142a
5292 Renče, Slovenia
Tel.: +386 5 39 55 257
e-mail: info@gemini.si

OPERATIVNI SEDEŽ
Gemini KOPER - Luka Koper
Ankaranska c. 7,
6001 Koper, Slovenia
Tel.: +386 5 630 92 27
e-mail: operations@gemini.si

TOP družbe po prihodkih

Družbe, 2017	Čisti prihodki, v EUR	Sprememba 17/16 (v %)	Št. zaposlenih	Dodana vrednost, v EUR	Sprememba 17/16 (v %)
1 DARS d.d.	442.244.312	18,8	1.213	411.552.823	15,5
2 POŠTA SLOVENIJE d.o.o.	221.204.631	2,6	5.275	149.996.199	-5,0
3 LUKA KOPER, d.d.	206.835.533	8,6	918	116.224.196	-1,8
4 SŽ-Tovorni promet, d.o.o.	181.988.830	2,3	1.203	64.181.472	-14,3
5 ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA BLAGOVNE REZERVE	110.306.190	11,4	58	26.920.022	-5,8
6 INTEREUROPA d.d.	103.975.875	14,2	577	26.233.737	2,5
7 GLOVIS EUROPE GmbH, Podružnica Koper	79.505.023	18,1	14	7.125.499	12,2
8 BTC d.d.	66.573.110	5,7	364	28.324.628	4,5
9 SCHENKER d.d.	45.623.141	19,4	133	10.289.848	9,2
10 DSV Transport d.o.o.	41.357.409	7,0	147	6.703.228	3,5
11 T.P.G. LOGISTIKA d.o.o.	39.800.790	30,8	57	3.517.104	29,5
12 ADRIA KOMBI d.o.o., Ljubljana	39.647.436	-5,2	13	3.343.974	-14,9
13 SŽ-Potniški promet, d.o.o.	37.545.765	-14,3	586	46.117.929	40,3
14 cargo-partner d.o.o.	33.702.280	18,7	91	4.116.473	-1,7
15 AGROCORN d.o.o.	30.811.911	21,3	22	1.339.141	7,3
16 LPP d.o.o.	29.504.024	2,9	879	30.736.110	11,6
17 Kuehne + Nagel d.o.o.	28.960.116	1,4	61	3.462.347	45,7
18 EUROTEK Trebnje, d.o.o.	28.178.601	20,1	188	9.638.260	55,8
19 DHL GLOBAL FORWARDING, d. o. o.	26.175.810	8,7	59	2.978.427	-0,2
20 FRIKUS d.o.o.	21.307.079	21,9	138	5.204.276	24,5
21 FMS LOGISTIKA d.o.o.	21.012.050	-11,4	17	948.363	20,7
22 PETRANS d.o.o.	20.900.301	-11,8	108	4.318.201	-8,3
23 GEFCO d.o.o.	20.776.494	12,7	23	1.293.363	-5,9
24 NOMAGO d.o.o. (prej AVRIGO, d.o.o.)	20.680.350	61,5	298	13.320.542	7,7
25 T.L.Sirk d.o.o.	19.924.122	15,9	137	6.025.793	3,0
26 IZLETNIK CELJE d.o.o.	19.243.252	47,4	365	14.663.183	22,5

NAPREDNE TRANSPORTNE STORITVE

www.kobaltransporti.si / info@kobaltransporti.si

že 23 let nudimo kakovostno in hitro storitev ter zanesljivo dosegamo cilje svojih strank!

27	KOBAL TRANSPORTI d.o.o.	19.205.297	15,3	346	9.449.713	25,2
28	TRANSPORT FINEC d.o.o.	19.139.830	37,0	148	8.281.090	35,2
29	FERSPED, d.o.o.	18.438.344	-7,6	56	2.727.717	-3,6
30	JURČIČ & CO., d.o.o.	18.250.711	3,3	164	6.695.922	3,2
31	DHL Ekspres (Slovenija), d.o.o.	17.854.073	16,0	111	4.034.143	11,7
32	PETEK TRANSPORT, d.o.o., Ribnica	16.736.023	5,6	129	4.826.454	2,4
33	UPS Adria (S) Ekspres d.o.o.	15.060.197	2,4	43	2.151.007	8,1
34	MB PETRIČ, d.o.o.	15.050.954	26,0	131	3.959.784	6,4
35	GATIS d.o.o. Šempeter pri Gorici	14.694.481	4,2	45	2.204.684	14,2
36	TNT Express Worldwide, d.o.o.	14.681.172	10,1	95	2.278.709	-9,1
37	SIGR d.o.o.	14.536.687	8,0	17	592.998	-1,8
38	PLOJ d.o.o.	14.480.116	6,8	125	6.007.999	16,0
39	IZBERI d.o.o.	14.450.733	13,8	16	580.831	-10,4
40	ŠPEDICIJA GOJA d.o.o.	14.050.870	-7,9	96	3.464.328	17,1
41	GLOBAL SISTEM d.o.o.	14.045.513	3,8	122	4.866.102	19,4
42	Rail Cargo Carrier, d.o.o.	13.729.219	11,0	80	4.514.504	28,2
43	SIMTRO ENERGIJA d.o.o.	13.678.462	11,7	18	872.421	2,9
44	GEBRUDER WEISS d.o.o.	13.652.743	12,5	56	2.410.692	35,2
45	MILŠPED d.o.o.	13.540.896	31,0	47	2.884.414	61,8
46	BRUS d.o.o.	13.251.333	9,6	118	5.985.796	4,6
47	T.T. CARGO d.o.o.	13.212.798	4,4	4	688.233	15,6
48	Arriva Alpetour d.o.o. (prej Alpetour PA d.o.o.)	12.884.021	-28,6	318	14.012.935	3,0
49	CAT LOGISTIC, d.o.o.	12.846.955	45,8	52	4.519.967	78,6
50	KO-TRANS d.o.o.	12.783.406	0,6	112	4.634.068	-0,4

Opomba: upoštevanih 50 največjih družb po čistih prihodkih od prodaje na podlagi nekonsolidiranih finančnih izkazov za leto 2017 v dejavnosti transporta.

STORITVE SKLADIŠČENJA I TRANSPORTNE STORITVE I OSTALE STORITVE

EUROPACIFIC GROUP

Smo sodobno mednarodno logistično podjetje s tradicijo v organiziranju cestnega, železniškega, pomorskega in zračnega prevoza. Konkurenčne prednosti, ki jih premoremo, so priznana sodelovanja z Luke Koper in pooblastilo le-te.

POMORSKI PROMET

Organiziramo prevoz splošnih, projektnih, razsutih, tekočih in ostalih tovorov za uvoz, izvoz in tranzit, podprt s pomorskim cestnim in železniškim prometom po vsem svetu.

ŽELEZNIŠKI PROMET

Organiziramo prevoz blaga po železnici v vse evropske države, države CIS - Združenje neodvisnih držav, del Azije ter države bližnjega vzhoda, z najemom vagonov in zabojnikov.

ZRAČNI PROMET

Strmimo k temu, da bi postali eden vodilnih igralcev v letalski logistiki z uporabo veliko mednarodno priznanih letalskih prevoznikov. Kakršne koli pomankljivosti v letalski logistiki so zapolnjene z uporabo cestnih ali pomorskih prevozov.

CESTNI PROMET

Hitrost in zanesljivost cestnega prometa predstavljata naš prioritetni princip v organiziranju celotnih ali delnih mednarodnih tovorov. Pri tem natančno upoštevamo varnost pri prevozu in ekološko neoporečnost. Pohvalimo se lahko tudi s TAPA EMEA članstvom.

SKLADIŠČENJE IN DISTRIBUCIJA

Pomembnejša logistična storitev je tudi skladiščenje. Za Vas pridobimo skladišče za različne skupine blaga, kot so prehrabeni izdelki z zahtevanimi posebnimi temperaturnimi režimi, nevarno blago, tehnično blago in ostalo splošno blago s statusom carinskega, domačega ali trošarinskega blaga.

CARINJENJE

Nudimo celovite rešitve na področju posredovanja carinske dokumentacije. Za vas pripravimo dokumentacijo za potrebe uvoznega in izvoznega carinjenja ali potrebe tranzita blaga. Svoje poslovne partnerje ažurno obveščamo o novostih s področja carinske in davčne zakonodaje.

SLOVENIA
SLOVAKIA
CROATIA
HUNGARY
SERBIA

EUROPACIFIC LOGISTIKA D.O.O.
EUROPACIFIC S.R.O. BRATISLAVA
EUROPACIFIC RIJEKA D.O.O.
EUROPACIFIC REPRESENTATION
EUROPACIFIC LOGISTICS DOO

T: +386-(0)5-6626-380
T: +386-(0)5-6626-380
T: +386-(0)5-6626-380
T: +36-30-820-7559
T: +381-21-456-400

Cestni tovorni promet

Družbe, 2017	Čisti prihodki (v EUR)	Sprememba 17/16 (v %)	Št. zaposlenih	Dodana vrednost (v EUR)	Sprememba 17/16 (v %)
1 EUROTEK Trebnje, d.o.o.	28.178.601	20,1	188	9.638.260	55,8
2 FRIKUS d.o.o.	21.307.079	21,9	138	5.204.276	24,5
3 PETRANS d.o.o.	20.900.301	-11,8	108	4.318.201	-8,3
4 GEFCO d.o.o.	20.776.494	12,7	23	1.293.363	-5,9
5 T.L.Sirk d.o.o.	19.924.122	15,9	137	6.025.793	3,0
6 KOBAL TRANSPORTI d.o.o.	19.205.297	15,3	346	9.449.713	25,2
7 TRANSPORT FINEC d.o.o.	19.139.830	37,0	148	8.281.090	35,2
8 JURČIČ & CO., d.o.o.	18.250.711	3,3	164	6.695.922	3,2
9 PETEK TRANSPORT, d.o.o., Ribnica	16.736.023	5,6	129	4.826.454	2,4
10 MB PETRIČ, d.o.o.	15.050.954	26,0	131	3.959.784	6,4
11 GATIS d.o.o. Šempeter pri Gorici	14.694.481	4,2	45	2.204.684	14,2
12 TNT Express Worldwide, d.o.o.	14.681.172	10,1	95	2.278.709	-9,1
13 SIGR d.o.o.	14.536.687	8,0	17	592.998	-1,8
14 PLOJ d.o.o.	14.480.116	6,8	125	6.007.999	16,0
15 ŠPEDIČIJA GOJA d.o.o.	14.050.870	-7,9	96	3.464.328	17,1
16 GLOBAL SISTEM d.o.o.	14.045.513	3,8	122	4.866.102	19,4
17 MILŠPED d.o.o.	13.540.896	31,0	47	2.884.414	61,8
18 BRUS d.o.o.	13.251.333	9,6	118	5.985.796	4,6
19 CAT LOGISTIC, d.o.o.	12.846.955	45,8	52	4.519.967	78,6
20 KO-TRANS d.o.o.	12.783.406	0,6	112	4.634.068	-0,4

Opomba: upoštevane največje družbe po čistih prihodkih od prodaje v dejavnosti SKD 49.4.

- **CARINSKO POSREDOVANJE
PRI UVOZU IN IZVOZU**
- **ORGANIZACIJA TRANSPORTA**
 - kamionski, • letalski,
 - kontejnerski, • kombinirani.
- **POROČANJE ZA POTREBE INTRASTAT-a**

- **ORGANIZACIJA TRANSPORTA**
 - kamionski,
 - kontejnerski,
 - kombinirani.
- **SKLADIŠČENJE BLAGA,
PRETOVORI**

PE LJUBLJANA:

☎ + 386 1 5209 270

☎ + 386 31 703 421

✉ ales.koncilja@stori.si

PE BRNIK:

☎ + 386 4 2365 590

☎ + 386 31 703 424

✉ stori@siol.net

☎ + 386 1 5209 272

☎ + 386 31 399 670

☎ + 386 31 399 671

✉ milos.ivanusa@stori.si

WWW.STORI.SI

Železniški tovorni promet

Družbe, 2017	Čisti prihodki (v EUR)	Sprememba 17/16 (v %)	Št. zaposlenih	Dodana vrednost (v EUR)	Sprememba 17/16 (v %)
1 SŽ - Tovorni promet, d.o.o.	181.988.830	2,3	1.203	64.181.472	-14,3
2 ADRIA KOMBI d.o.o., Ljubljana	39.647.436	-5,2	13	3.343.974	-14,9
3 Rail Cargo Carrier, d.o.o.	13.729.219	11,0	80	4.514.504	28,2
4 Adria Transport, d.o.o.	10.150.081	-12,7	33	3.919.867	-5,1
5 PRIMOL d.o.o.	3.212.786	74,6	2	127.705	-11,5

Opomba: upoštevane največje družbe po čistih prihodkih od prodaje v dejavnosti SKD 49.2.

Potniški kopenski promet

Družbe, 2017	Čisti prihodki (v EUR)	Sprememba 17/16 (v %)	Št. zaposlenih	Dodana vrednost (v EUR)	Sprememba 17/16 (v %)
1 SŽ - Potniški promet, d.o.o.	37.545.765	-14,3	586	46.117.929	40,3
2 LPP d.o.o.	29.504.024	2,9	879	30.736.110	11,6
3 NOMAGO d.o.o. (prej AVRIGO, d.o.o.)	20.680.350	61,5	298	13.320.542	7,7
4 IZLETNIK CELJE d.o.o.	19.243.252	47,4	365	14.663.183	22,5
5 Arriva Alpetour d.o.o. (prej Alpetour PA d.o.o.)	12.884.021	-28,6	318	14.012.935	3,0
6 ARRIVA ŠTAJERSKA d.d.	8.991.786	-4,5	280	9.910.924	-2,5
7 ARRIVA DOLENJSKA IN PRIMORSKA d.o.o.	8.510.875	13,7	222	7.986.123	5,3
8 AP MS d.d.	6.385.877	3,2	136	4.641.555	3,1
9 Javno podjetje Marprom d.o.o.	5.840.328	12,4	244	6.056.163	28,0
10 VOGEL, d.d.	4.869.300	15,8	78	3.150.032	32,4

Opomba: upoštevane največje družbe po čistih prihodkih od prodaje v dejavnosti SKD 49.3 in 49.1.

KO-TRANS D.O.O.

Muretinci 46/b
 2272 Gorišnica
 02 743 00 50
 02 743 00 57
 info@ko-trans.si
 www.ko-trans.si

Smo transportno podjetje, ki se ukvarja z mednarodnimi prevozi po Evropi. Zgodovina podjetja sega v leto 1991. V tem času smo si nabrali veliko izkušenj in referenc in trenutno zagotavljamo zanesljive prevoze z 90 sodobnimi kamioni. Poleg prevozov blaga naše podjetje razpolaga s skladiščem in termo skladiščem, mehanično delavnico za tovorna vozila, avtopralnico za tovorna vozila, lastno črpalko s cisterno za gorivo ter parkiriščem za tovorna vozila. Z izkušenim kadrom nudimo kvalitetne storitve našim obstoječim in novim partnerjem.

Skladiščenje

Družbe, 2017	Čisti prihodki (v EUR)	Sprememba 17/16 (v %)	Št. zaposlenih	Dodana vrednost (v EUR)	Sprememba 17/16 (v %)
1 ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA BLAGOVNE REZERVE	110.306.190	11,4	58	26.920.022	-5,8
2 AGROCORN d.o.o.	30.811.911	21,3	22	1.339.141	7,3
3 SIMTRO ENERGIJA d.o.o.	13.678.462	11,7	18	872.421	2,9
4 ECC d.o.o.	4.668.377	4,8	155	3.929.400	7,1
5 T.T. d.o.o.	3.682.544	169,2	3	160.144	7,3

Opomba: upoštevane največje družbe po čistih prihodkih od prodaje v dejavnosti SKD 52.1.

Pretovarjanje

Družbe, 2017	Čisti prihodki (v EUR)	Sprememba 17/16 (v %)	Št. zaposlenih	Dodana vrednost (v EUR)	Sprememba 17/16 (v %)
1 LUKA KOPER, d.d.	206.835.533	8,6	918	116.224.196	-1,8
2 BTC d.d.	66.573.110	5,7	364	28.324.628	4,5
3 EFTEC SL d.o.o.	3.585.797	71,6	5	704.658	388,9
4 T-MOMO d.o.o.	3.044.912	2,6	126	2.099.447	12,9
5 LUCPORT d.o.o.	2.214.011	5,1	87	1.603.776	44,9

Opomba: upoštevane največje družbe po čistih prihodkih od prodaje v dejavnosti SKD 52.24.

Športna loterija – za slovenski šport

Iztekaajoče se leto je bilo pri Športni loteriji zelo pestro; poleg bogatejše ponudbe smo igralcem izpolnili dolgoletno željo po stavah v živo in napovedih na dirke konj. Najpomembnejši koraki pa so bili storjeni v smeri podpore slovenskemu športu.

Prيرهanje iger na srečo je v Republiki Sloveniji dejavnost posebnega družbenega pomena. Pri Športni loteriji imamo za vse igre, ki jih prirejamo, podeljene koncesije države Republike Slovenije – koncesijske dajatve v celoti pripadejo Fundaciji za šport in Fundaciji za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij. Ponosni smo, da smo v skladu s poslanstvom naše družbe v letu 2018 skozi pokroviteljstva največjih nacionalnih panožnih športnih zvez začeli graditi partnerstvo s slovenskim športom.

Poleg klasičnih športnih stav smo spomladi igralcem ponudili možnost stav v živo, kjer se vplačila za določeno tekmo sprejemajo od njene začetka do konca, kvote pa se spreminjajo glede na aktualno dogajanje na športnem dogodku. V naši ponudbi so zaživele tudi napovedi na dirke konj, ki jih prirejamo v sodelovanju z uglednim francoskim prirediteljem PMU, v lokalnem okolju pa se s Kasaško zvezo trudimo za večjo prepoznavnost konjskih dirk.

Velik izziv družbene odgovornosti prireditelja iger na srečo predstavlja odgovorno prirejanje iger na srečo. Odgovornost Športne loterije se kaže na vseh področjih poslovanja – od razvoja igre, oglaševanja, prodaja in sodelovanja z interesnimi skupinami. V skladu s tem smo zaradi kakovosti poslovanja pridobili certifikata odgovornega prirejanja iger na srečo pri World Lottery Association (WLA) in European State Lottery and Toto Association (EL).

BOLJŠI KOT KADARKOLI

**Novo leto bo
polno zmag!**

GREŠ STAVIT?

**Naj vam prihajajoče leto prinese veliko
uresničenih zvezdnih utrinkov.**

Športna loterija

Za slovenski šport

Igrajte odgovorno 18+

Logistika

Družbe, 2017	Čisti prihodki, v EUR	Sprememba 17/16 (v %)	Št. zaposlenih	Dodana vrednost, v EUR	Sprememba 17/16 (v %)
1 DARS d.d.	442.244.312	18,8	1.213	411.552.823	15,5
2 INTEREUROPA d.d.	103.975.875	14,2	577	26.233.737	2,5
3 GLOVIS EUROPE GmbH, Podružnica Koper	79.505.023	18,1	14	7.125.499	12,2
4 SCHENKER d.d.	45.623.141	19,4	133	10.289.848	9,2
5 DSV Transport d.o.o.	41.357.409	7,0	147	6.703.228	3,5
6 T.P.G. LOGISTIKA d.o.o.	39.800.790	30,8	57	3.517.104	29,5
7 cargo-partner d.o.o.	33.702.280	18,7	91	4.116.473	-1,7
8 Kuehne + Nagel d.o.o.	28.960.116	1,4	61	3.462.347	45,7
9 DHL GLOBAL FORWARDING, d. o. o.	26.175.810	8,7	59	2.978.427	-0,2
10 FMS LOGISTIKA d.o.o.	21.012.050	-11,4	17	948.363	20,7

Opomba: upoštevane največje družbe po čistih prihodkih od prodaje v dejavnosti SKD 52.21 in 52.29.

Pošta in kurirske dejavnosti

Družbe, 2017	Čisti prihodki (v EUR)	Sprememba 17/16 (v %)	Št. zaposlenih	Dodana vrednost (v EUR)	Sprememba 17/16 (v %)
1 POŠTA SLOVENIJE d.o.o.	221.204.631	2,6	5.275	149.996.199	-5,0
2 DHL Ekspres (Slovenija), d.o.o.	17.854.073	16,0	111	4.034.143	11,7
3 UPS Adria (S) Ekspres d.o.o.	15.060.197	2,4	43	2.151.007	8,1
4 IZBERI d.o.o.	14.450.733	13,8	16	580.831	-10,4
5 GENERAL LOGISTICS SYSTEMS d.o.o.	11.494.951	11,2	53	2.467.642	0,0
6 DPD d.o.o.	10.368.748	20,5	35	1.873.182	12,6
7 PS Logistika d.o.o.	6.762.290	27,2	74	2.205.370	2,4
8 TMARK d.o.o.	3.538.930	-3,3	2	62.218	-43,6
9 GANCO d.o.o.	3.436.339	36,7	1	52.900	62,0
10 FedEx Express d.o.o.	2.818.526	1,1	2	194.573	-61,0

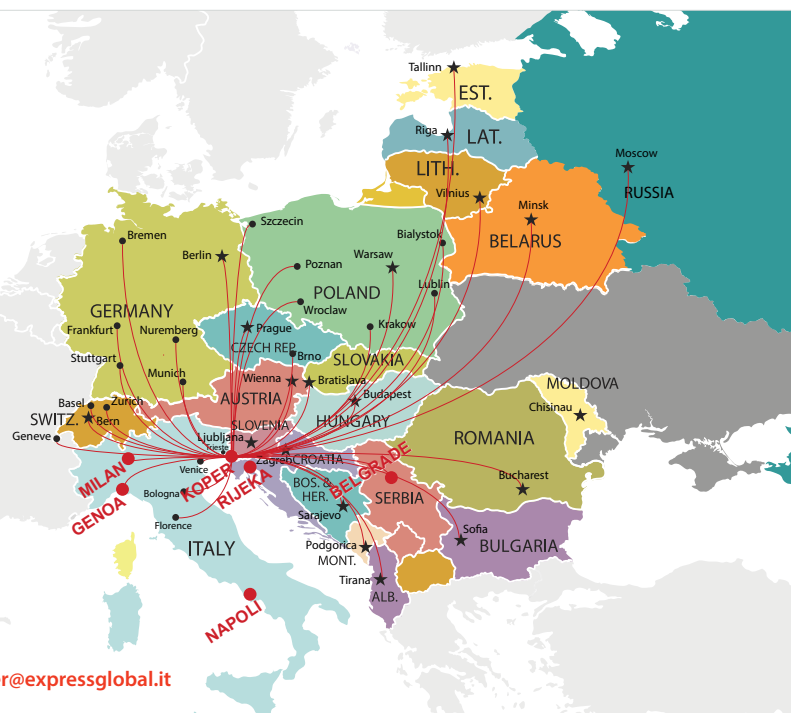
Opomba: upoštevane največje družbe po čistih prihodkih od prodaje v dejavnosti SKD 53.1 in 53.2.

Vir vseh lestvic: GV-in, Ajpes, javna objava

Smo mednarodno špeditersko podjetje, ki ima lastne pomorske zbirne linije iz KP za: ASHDOD/HAIFA, LIMASSOL, SINGAPORE, ALEXANDRIA, AQABA, CASABLANCA, DUBAI, JEDDAH, HAMMAD/DOHA, NHAVA SHEVA.

Nudimo možnost pobiranja in dostavljanja zbirnih pošilk in delnih dokladov po centralni in vzhodni Evropi. Prav tako imamo na uvozu za Koper lastne pomorske linije iz Kitajske (Shanghai, Ningbo, Qingdao), Hong Konga in Singapurja. Kot nišno prednost nudimo strankam možnost zbirnih odprem nevarnega tovora.

Usmerjenost h kupcu, razvoj novih produktov in širitev v tujino za nadaljnjo rast

SŽ-Tovorni promet je največji slovenski železniški prevoznik. »Slovenija je za podjetje že premajhna,« pravi mag. Melita Rozman Dacar, direktorica podjetja. Zato se vedno bolj usmerjajo na tuje trge, kjer si želijo postati eden od ključnih regionalnih operaterjev.

Konec leta se hitro bliža. V kakšnem poslovnem okolju ste delovali letos?

Delujemo v izrazito konkurenčnem okolju. Zahteve in potrebe kupcev so vse večje, zato je nujno nenehno prilagajanje storitev kot tudi razvoj novih. Velike težave nam povzročajo slabo stanje državne železniške infrastrukture in posledično številne omejitve zaradi njenega vzdrževanja. Kljub temu ocenjujem, da bomo dosegli cilje, ki smo si jih zastavili.

Že lahko navedete kakšne konkretne številke?

V prvih desetih mesecih leta smo prepeljali 16,8 milijona ton blaga, rahlo nad našimi predvidevanji. Ocena do konca leta je spodbudna; prepeljali bomo blizu 20 milijonov ton blaga, kar je v danih razmerah odličen rezultat. Naši poslovni prihodki bodo na ravni načrtovanih, dosegli bomo tudi pozitivni čisti poslovni rezultat. Poslovanje leta 2018 lahko ocenim kot spodbudno, zlasti ob upoštevanju vseh ovir, s katerimi smo se spopadali iz dneva v dan.

Kakšni pa so vaši cilji za prihodnje leto?

Na prvem mestu je usmerjenost h kupcem in njihovim potrebam. Nadaljevali bomo z razvojem novih produktov, s širitvijo svojih storitev v tujini, kjer bomo nastopali v vlogi regionalnega prevoznika in operaterja. V sodelovanju s strateškimi partnerji ali samostojno pa bomo vstopali tudi na druge ključne trge v regiji, kjer bomo

ponujali celovite logistične storitve. Nadaljevali bomo tudi z razvojem storitev z lastno vleko, ki jo že ponujamo v Avstriji in na Hrvaškem. Velik izziv bosta tudi posodobitev voznega parka in stalna optimizacija procesov s ciljem večje učinkovitosti.

Prizadevate si torej prevzeti večji delež na tujih trgih. Pa se lahko kot majhno podjetje sploh kosate z velikimi evropskimi prevozniki?

Naša majhnost je lahko prednost, saj pomeni tudi prilagodljivost, ažurnost. Svojim kupcem zagotavljamo osebno obravnavo in hitro prilagajanje njihovim pričakovanjem. Zanje pripravljamo individualne rešitve v skladu z njihovimi potrebami, zagotavljamo jim potrebne trase in vozna sredstva. Naša prednost je tudi vpetost v skupino Slovenske železnice. Skupaj s podjetjem Fersped smo ponudniki špediterskih storitev. Družba SŽ-VIT našim kupcem lahko ponudi kakovostno vzdrževanje in popravila vagonov in lokomotiv, podjetje SŽ-ŽIP pa nam pomaga pri varovanju blaga. Naša široka mreža dolgoletnih mednarodnih partnerstev pa nam omogoča, da kupcem lahko ponudimo kakovostne in celovite logistične rešitve v klasičnem in v kombiniranem prevozu.

Omenili ste že, da razvoj ovira železniška infrastruktura, ki je v lasti države. Verjetno tudi vi že težko pričakujete drugi tir med Koprom in Divačo? Kako bi preusmerili več tovora s cest na železnico?

Tudi na ravni države je dozorelo spoznanje, da je drugi tir med Koprom in Divačo nujen za razvoj slovenskega gospodarstva, ne le za Slovenske železnice in Luko Koper. Drugi tir pa ni edino ozko grlo našega omrežja, saj

trenutno poteka veliko infrastrukturnih del na celotnem železniškem omrežju. Trenutno je to velika težava za prevoznike in uporabnike železniških storitev, dolgoročno pa bodo investicije vsekakor pripomogle k boljši kakovosti in zadovoljstvu naših kupcev.

Glede razbremenitve cest je vsekakor nujna podpora države, ki ima mehanizme, s katerimi bi lahko spodbudila premik tovora s cest na železnico. V Avstriji, Nemčiji, Švici, Italiji, na Češkem in drugod država s celo vrsto finančnih, davčnih in regulatornih ukrepov spodbuja kombinirane prevoze in prevoze posameznih vagonov po železnici. Prepričana sem, da bomo s prepletom ukrepov prevoznikov in države lahko še povečali konkurenčnost železniškega prevoza blaga.

TIMOCOM

AUGMENTED LOGISTICS

Prvi
Smart Logistics System
v Evropi!

www.timocom.si

Trg dela dviguje rast zasebne potrošnje

Tveganja glede prihodnjih gospodarskih obetov so se sicer povečala (italijanske javne finance, trgovinske vojne, ekonomski nacionalizem, brexit), a se bo nekoliko počasnejša rast v območju evra nadaljevala.

Darja Močnik, Analitika GZS

Zmerna rast v območju evra

V EU se aktivnost upočasnjuje hitreje od pričakovanj. Inštituti AIECE (združenje neodvisnih institucij, kamor je aktivno vključena tudi Analitika GZS) pričakujejo, da bo rast v območju evra v 2019 dosegla 1,7 %. Nižja rast je delno posledica slabše dinamike zasebne potrošnje, ki je kljub rasti razpoložljivega dohodka prebivalstva nekoliko bolj zadržana. Kazalniki zaupanja podjetij in potrošnikov so se glede na začetek leta oslabili, kar odraža povečanje negotovosti glede prihodnosti. Razmere na trgu dela se izboljšujejo, pogoji financiranja so še vedno ugodni. Kazalniki zaupanja trenutno slabijo, a ostajajo na zgodovinsko visoki ravni, kar kaže na nadaljevanje rasti območja evra. Evropske države morajo zmanjšati svoj primanjkljaj in javni dolg. Francija, Portugalska, Italija, Slovenija, Belgija so vse po vrsti prejele opozorila Evropske komisije zaradi kršitev zavez Pakta stabilnosti. Javne finance se oddaljujejo od načrtovanih ciljev, ki jih predvidevajo izračuni o proizvodni vrzeli. Aktualne rasti davčnih prilivov bi morale države v večji meri usmeriti v zniževanje javnofinančnih primanjkljajev ali pa v višanje presežkov.

Zasebna potrošnja bo porasla

Pričakuje se, da bo v 2019 domače povpraševanje eden najpomembnejših dejavnikov rasti v evropskih državah, v podobnem obsegu kot leta 2018. Izboljšano stanje na trgu dela naj bi povečalo kupno moč in s tem zasebno porabo. Na drugi strani pa bo višja inflacija (predvsem zaradi energentov) omejevala sposobnost gospodinjstev za višanje porabe. Zasebna potrošnja območja evra naj bi porasla za 1,6 %.

Izboljševanje na trgu dela

Stopnja brezposelnosti v območju evra se od leta 2013 nenehno zmanjšuje. Stopnja brezposelnosti v območju evra naj bi v 2019 dosegla 7,9 %, kar je blizu ravnotežni stopnji brezposelnosti 7,4 %. V Grčiji, Italiji in Španiji je trenutno še vedno višja od strukturne ravni. Skoraj vse evropske države imajo težave pri iskanju novih zaposlenih, predvsem Nemčija, Madžarska in Slovenija. Zadnja študija SAFE, ki jo je opravila ECB, kaže, da je »razpoložljivost usposobljenega osebja ali izkušenih menedžerjev« postala pereč problem za podjetja v območju evra.

Kakšne reforme se lahko pričakujejo na trgu dela?

V Grčiji in v Nemčiji lahko pride do zvišanja minimalne plače, zaradi česar bi trg dela postal bolj živahen. Na Madžarskem vlada poskuša olajšati zaposlovanje delavcev pod 25 let, starejših od 55 let in upokojenec, ki so pripravljeni delati, ter vključevanje delavcev iz javne sheme na zasebni trg dela. Na Finskem zmanjšujejo trajanje ugodnosti brezposelnih in poskušajo povečati iskanje zaposlitve brezposelnih. Na Nizozemskem so zmanjšali obdavčitev dohodnine in prispevke za socialno varnost za delodajalce ter povečali davke na porabo (na električno energijo, tobak, plin, gazirane pijače, alkohol). V Švici vlada daje prednost lokalnim državljanom za ponudbo zaposlitve v sektorjih z nadpovprečno brezposelnostjo. Na Švedskem spreminjajo subvencionirane programe zaposlovanja ter povečujejo število študijskih mest v poklicnem izobraževanju odraslih. [gg](#)

Domače povpraševanje bo eden najpomembnejših dejavnikov rasti v evropskih državah.

Skoraj vse evropske države imajo težave pri iskanju novih zaposlenih.

Gospodarska pričakovanja v državah Jugovzhodne Evrope

Kljub nekoliko nižji napovedi za svetovno in evropsko gospodarsko rast v letu 2019 ocenjujemo, da bo rast na trgih Jugovzhodne Evrope ostala nadpovprečna.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

Države JVE pred velikim infrastrukturnim bumom

Kitajski projekt svilne poti bo prinesel izgradnjo potrebne infrastrukture, vendar tudi političen vpliv in nevarnost višjega javnega dolga. Te države (z izjemo Hrvaške) imajo le omejen dostop do programov financiranja s strani EU, zato so odprte za vlaganja vseh investorjev. Financirane investicije s strani Kitajske (v obliki posojil, ki jih je potrebno vrniti) naj bi predstavljale 14 odstotkov črnogorskega BDP, 11 odstotkov BDP Bosne in Hercegovine (BiH) in 7 odstotkov srbskega BDP. Če upoštevamo še posojila EU in donacije, to predstavlja 24 odstotkov črnogorskega BDP, 21 odstotkov BDP BiH, 14 odstotkov srbskega,

10 odstotkov albanskega in 9 odstotkov makedonskega BDP.

Albanija: v luči novih investicij

Začetki pogajanja z EU so bili prestavljeni na junij 2019. Evropska komisija želi od države napredek pri boju proti korupciji in reformo pravne države. Bankers Petroleum, največji proizvajalec nafte v državi, je napovedal investicije v iskanje novih vrtin v višini 158 milijonov dolarjev. Vlada nadaljuje z izvajanjem milijardnega infrastrukturnega projekta v obliki javno-zasebnega partnerstva. V okviru tega gradijo Arbri avtocesto, ki naj bi bila zgrajena v 3 letih za ceno 240 milijonov evrov. Transatlantski plinovod naj bi bil dokončan v začetku leta 2020. Spomladi so podpisali projekt z avstrijsko družbo Ivicom Holding GmbH za izgradnjo 500 MW plinske elektrarne. Vrednost projekta je 350 milijonov evrov. Gospodarska rast naj bi v srednjem roku znašala okoli 4 odstotke, v veliki meri pa je odvisna od proizvodnje električne energije, turizma ter transferjev denarja iz tujine. Državo je v zadnjih osmih letih zapustilo 6 odstotkov prebivalstva. Neformalne oblike zaposlitve sicer predstavljajo kar tretjino vseh zaposlitev.

BiH: rast nad 3 odstotki precej verjetna

Kljub povečanemu političnemu tveganju bo rast ostala med 3 in 3,5 odstotka, spodbujena pa bo zaradi rasti prilivov iz tujine, izvoza in turizma. Glavnina financiranja primanjkljaja na tekočem računu je zagotovljena iz tujih, dolgoročnih virov. Izvoz blaga in storitev danes predstavlja okoli 40 odstotkov gospodarstva, še v letu 2009 je bil delež pri 25 odstotkih. Letna raziskava Balkanski Barometer 2018 je pokazala, da so državljani najbolj pesimistični v regiji. Posojila podjetjem rastejo okoli 8 odstotkov letno, delež slabih posojil se je znižal na 9 odstotkov, kar je najnižje po letu 2010.

Srbija: makedonski kadrovski bazen najbolj vabljev

Za to državo pričakujemo okoli 3-odstotno rast. Anketna brezposelnost je upadla na 13 odstotkov, tudi zaradi izseljevanja na Slovaško (sploh v zadnjem času). Industrijska proizvodnja naj bi se okrepila za okoli 3 odstotke, podobno tudi plače (realno). V gradbenem sektorju je zaposlenih vse več delavcev iz Makedonije, saj jim svojih primanjkuje. Inflacija naj bi ostala nekje pri 2,5 odstotka. Država si je zadala cilj, da se pridruži EU v 2025, vendar pred rešitvijo kosovskega vprašanja tega ni pričakovati.

Črna gora: visoka cena nove gradnje

Transport, gradbeništvo in druge storitve beležijo visoko rast ter naj bi prispevali k okoli 4-odstotni rasti. Velik vpliv na trende ima avtocesta Bar-Boljare. Brezposelnost je upadla na 15 odstotkov. Na gradbenem projektu, ki ga financira kitajska družba, sicer dela 3.000 kitajskih delavcev. Država pri posojilu ni kupila valutne zaščite (dolarsko posojilo), kar je strošek v evrih dvignilo za okoli 13 odstotkov. Vlada je tako morala dvigniti DDV ter zamrzniti plače v javnem sektorju. Država lahko pričakuje okoli 3-odstotno rast v naslednjih dveh letih.

Makedonija: boljše prometne povezave z Grčijo priložnost

Izvoz je poganjal rast v državi, medtem ko so se investicije znižale s precej visokih ravni. Rast naj bi ostala blizu 3 odstotkov, v letu 2018 pa so naredili korak naprej k članstvu v EU in zvezi Nato. Dokončanje avtoceste do grškega pristanišča Thessaloniki naj bi izboljšalo gospodarske tokove blaga in okrepilo turizem. Industrijska proizvodnja naj bi se povečevala za okoli 5 odstotkov letno, plače pa za okoli 3 odstotke.

Kosovo: nova termoelektrarna pod pokroviteljstvom ZDA

Gospodarska rast bo vztrajala nad 4 odstotki. Evropski parlament je potrdil liberalizacijo viz, kar pomeni, da bi se izseljevanje med mladimi lahko povečalo v prihodnjih letih. Tuje investicije se bodo v 2019 močno povečale zaradi izgradnje TE »Kosova e Re«. Projekt podpira ameriška družba ContourGlobal in naj bi stal 1,3 milijarde evrov. S tem naj bi nastalo 10.000 novih delovnih mest. Avtocesto Dukagjini naj bi pričeli graditi v drugi polovici leta 2019 (91 km). Ta projekt je ocenjen na več kot 1 milijardo evrov. Javni dolg znaša le šestino BDP ter državi omogoča spodbujanje gospodarske rasti. gg

Za Srbijo je makedonski kadrovski bazen najbolj vabljev. Makedonija si veliko obeta od dokončanja avtoceste do grškega pristanišča Thessaloniki.

Analitika
GZS

impol
Aluminium Industry

PALICE

CEVI

PROFILI

FOLIJE

VALJANI IZDELKI

RONDELICE

Zmerna rast posojil podjetjem

**Kreditiranje
potrošnikov precej
živahnejše kot
podjetij**

Posojila nebančnemu sektorju so se avgusta medletno povečala za 6,7 %. Kreditiranje prebivalstva se je letos povečalo za 6,9 %. Najbolj rastejo potrošniška posojila (za 11,7 % medletno) zaradi več zaposlenih in višje kupne moči ter zaradi poenostavljenih postopkov kreditiranja. Stanovanjsko kreditiranje (na medletni ravni višje za 4,4 %) se je

poleti nekoliko umirilo tudi zaradi nižjega števila nepremičninskih transakcij kot posledica previsokih pričakovanj prodajalcev. Posojila podjetjem so bila avgusta medletno višja za 2,8 %. Obrestna mera podjetjem za nove posle, sklenjene s fiksno obrestno mero do 1 milijona evrov, je v Sloveniji avgusta znašala 3,9 %, v območju evra pa 2,1 %.

Pripravila: Analitika GZS

Nov trend pri malih podjetjih

Pri potrošnikih je opaziti povečano potrošnjo in kreditiranje, so pa zato podjetja še vedno bolj previdna.

Žiga Kariž

**Delež dejavnosti,
ki so se pretežno
financirale pri
bankah, se je
zmanjšal.**

Na Banki Slovenije pojasnjujejo, da je na povečano kreditiranje gospodinjstev, predvsem potrošniško, vplivalo več dejavnikov: krčenje potrošniških posojil vse do sredine 2016, nizka zadolženost gospodinjstev, nizka brezposelnost, dobra kakovost tega dela portfelja v bankah oziroma relativno nizko tveganje pri kreditiranju prebivalstva ter ugodne makroekonomske napovedi za naslednja leta.

Na Uradu RS za makroekonomske analize in razvoj (Umar) dodajajo, da je opazen tudi vpliv povečane potrošnje v gospodinjstvih in pa tudi obuditve nepremičninskega trga. Gospodinjstva so tako del povečanega trošenja in stanovanjskih nakupov financirala z večjim obsegom zadolževanja. Pomemben razlog za obujeno prijateljstvo med bankami in potrošniki pa je tudi dejstvo, da so se gospodinjstva

v obdobju zadnje finančne krize za banke pokazala kot najmanj tvegan partner z nizko zadolženostjo in razmeroma skromnim porastom nedonosnih terjatev, pravijo pri Umarju. Hkrati pa banke še zlasti pri potrošniških kreditih dosegajo precej višje obrestne mere, kot bi jih s kreditiranjem podjetij.

Pri NLB menijo, da se kreditne navade Slovencev v resnici ne spreminjajo in da smo pri najemanju kreditov vedno previdni in se zadolžimo le takrat, ko za to obstaja res tehten razlog in si želene ali potrebne dobrine ne moremo privoščiti s privarčevanimi sredstvi.

Podjetja bolj zadržana

Medtem ko se potrošniki zadolžujejo bolj, pa so podjetja bolj sramežljiva. Kot pravijo v Banki Slovenije, na nižje povpraševanje podjetij po posojilih vpliva več dejavnikov: imajo dovolj notranjih rezerv oziroma ustvarjenih dobičkov ter akumuliranih denarnih sredstev, zaradi česar sredstev ne potrebujejo. Podjetja v tujem lastništvu se financirajo v tujini preko nadrejenih družb, spremenila pa se je tudi struktura financiranja domačega gospodarstva, saj se je delež dejavnosti, ki so se pretežno financirale pri bankah, kot je na primer gradbeništvo, zmanjšal.

Pri Umarju opažajo tudi porast financiranja z dokapitalizacijami in izdajami dolžniških vrednostnih papirjev ter opozarjajo na trend, ki se je pojavil pri malih zagonskih podjetjih z veliko potenciala, ki zagonske vire iščejo tudi prek platform za množično financiranje. **gg**

Gradbeništvo in proizvodnja največ zaposlovali

Rast števila novih zaposlenih se bo v 2019 nekoliko zmanjšala, na 1,3 %, tako zaradi demografskih trendov, zasedenosti kapacitet ter pomanjkanja ustreznih delavcev. Število zaposlenih se letos po močnejši rasti v drugem četrtletju v tretjem umirja. Število delovno aktivnih prebivalcev je letos v prvih osmih mesecih višje za 3,2 % oz. za dobrih 27 tisoč novih zaposlitev, a še nismo dosegli ravni iz leta 2008 (jan-avg.), ko je

bilo zaposlenih 9.500 več ljudi. Oktobra letos je bilo brezposelnih 76.232 oseb, kar je 8,1 % manj kot leto prej, oziroma za 13.600 brezposelnih več kot oktobra 2008. Število prostih delovnih mest se od julija dalje giblje nad 14 tisoč. Največ jih je s področja predelovalnih dejavnosti in gradbeništva, sledijo pa zdravstvo in socialno varstvo, trgovina, promet in skladiščenje.

V industriji in gradbeništvu največ prostih delovnih mest.

Pripravila: Analitika GZS

Premalo kadrov s poklicno izobrazbo

Podjetje Pomgrad se tudi letos sooča z velikim povpraševanjem po gradbenih storitvah, zato bodo zaposlili od 30 do 40 ljudi, predvsem na področju gradbene operative. Da primerne kadra ni, ugotavljajo tudi agencije za zaposlovanje.

Nina Šprohar

»Pomanjkanje primerno izobraženega tehničnega kadra je hkrati širši problem slovenske gradbene panoge. Najbolj opazno je pomanjkanje domačega operativnega kadra, saj sistema vajeništva trenutno ni, vpisi v zelene srednje poklicne šole pa so slabi,« pojasnita Alenka Samec, vodja splošnega in kadrovskega oddelka, ter Kristian Ravnič, član uprave v podjetju Pomgrad, kjer v prvi vrsti iščejo kader s končano srednjo poklicno ali strokovno izobrazbo, na splošno mlajše, fleksibilne delavce, ki si želijo in so sposobni opravljati fizična in terenska dela. »Seveda pa smo vedno odprti tudi za zaposlovanje višje izobraženih delavcev, ki nas prepričajo s svojo energijo, razmišljanjem in znanjem, saj so te lastnosti potrebne za delovna mesta v naših delovnih procesih,« dodata. Pravita, da je najtežje dobiti delavce s poklicno izobrazbo, zato zaposlujejo tudi nekaj delavcev iz Bosne in Hercegovine ter s Hrvaške, vendar je še vedno velika večina zaposlenih državljanov Republike Slovenije. »Ker zaupamo v domače znanje, si želimo, da bi se tudi število domačih strokovnjakov tehničnih poklicev povečalo,« še dodata.

Plače so nižje kot v sosednjih državah

Eva Babič, strokovna sodelavka za kadre v kadrovske svetovalec podjetju Kadis, potrdi, da se »glede na povpraševanja po naših storitvah iskanja in selekcije kadrov podjetja srečujejo s problematiko pomanjkanja tega kadra«. Doda, da tudi sami težko najdejo ustrezne kadre. »Nekateri se zato poslužujejo zaposlovanja tujcev,« pravi, »ki zaradi stanja na trgu

dela precej hitro dobijo dovoljenje za delo«. Ne samo gradbenih delavcev, tudi pomočnikov in tesarjev primanjkuje, pravi Babičeva. »Problem je povezan tudi s tem, da se veliko oseb rajši zaposli v sosednjih državah, saj tam prejemajo višje plače, kot bi jih v Sloveniji,« meni.

Na udaru tudi turizem

Viviana Žorž, vodja marketinga in odnosov z javnostmi v podjetju Adecco, pa meni, da je do tega, da je povpraševanje po kadrih večje, kot je njihova ponudba, zgodil zaradi ugodnih ekonomskih razmer in trendov. S tem se sooča večina podjetij na slovenskem trgu, pojasnjuje. Z letošnjim letom se je v Sloveniji povečalo zaposlovanje tujcev, predvsem tistih, ki prihajajo s področja držav bivše Jugoslavije. »Gre predvsem za val zaposlovanja nekvalificirane in kvalificirane delovne sile s pretežno poklicno in srednješolsko izobrazbo,« pravi in poudari, da poleg tega naš trg dela trenutno potrebuje tudi kandidate z visokošolsko, univerzitetno ter specialistično izobrazbo. »Podjetja v kovinski in predelovalni industriji potrebujejo veliko število ljudi in nove sodelavce iščejo tudi v tujini. V gradbeništvu opažamo rast aktivnosti in s tem potrebe po kadrih – v tej panogi je veliko delavcev iz tujine, nove kadre pa večinoma iščejo preko priporočil že zaposlenih tujcev,« pravi Žorževa in doda, da ima trenutno največje izzive pri iskanju kadrov turistična panoga. »Pred vrati je namreč turistična sezona 2019 in s tem veliko odprtih mest za gostinske delavce,« razloži. gg

Trenutno ima največje izzive pri iskanju kadrov turistična panoga.

V Adeccu so oblikovali oddelke mednarodne mobilnosti, ki skrbijo za iskanje kadra iz tujine.

Gradbeništvo z dobrimi izglei

**Rast naložb je
bila zlasti močna
v nestanovanjski
gradnji.**

Priprava: Analitika GZS

Dodana vrednost v gradbeništvo naj bi v 2019 porasla za 8 %, vrednost opravljenih gradbenih del pa za 14 %. Letos se je v 1. polletju dodana vrednost v gradbeništvo povečala za 11,2 %. Bruto investicije v osnovna sredstva so v 1. polletju porasle za dobrih 9 % (investicije v zgradbe in objekte za 12 %). Do konca leta pričakujemo podobno rast dodane vrednosti. Poleg predelovalnih dejavnosti je gradbeništvo letos

največ zaposlovalo (avgusta okoli 5.500 več zaposlenih kot januarja). V prvih 8 mesecih je bilo opravljenih za petino več gradbenih del. Močnejša rast je zaznana pri gradnji stavb (22,6 %), predvsem nestanovanjskih. Cene nepremičnin so v 1. polletju porasle za 13,4 % (novih za 27 %). Krepi se rast gradbenih inženirskih objektov (za 20,3 %), tudi zaradi podpore evropskih sredstev, ki bo v naslednjih letih še izrazitejša.

Sloveniji se v naslednjih letih obetajo velike gradnje

Večji investicijski projekti so za gradbince vselej zelo zanimivi. Poleg drugega tira in tretje razvojne osi je pričakovati, da bodo v širitev svojih poslovnih zmogljivosti vlagali tudi gospodarstveniki.

Nina Šprohar

Nadoknaditi je treba zaostanek na področju prometne in železniške infrastrukture

Eva Grošič Šen iz podjetja Kolektor Koling pravi, da je »v Sloveniji kar nekaj večjih gradenj, ki bi se lahko v naslednjih letih izvajale«. Posebej izpostavi gradnjo drugega tira med Divačo in Koprom ter drugo cev Karavanškega predora. »Zanemariti ne gre niti zaostanka na področju vzdrževanja prometne in železniške infrastrukture ter na področju izgradnje vodnih objektov. Nadgradnja in gradnja državnih infrastruktur že poteka, obseg gradenj pa se bo povečeval, vse dokler bo država v daljšem obdobju sposobna vzdrževati obseg investicij,« meni Grošič Šenova in doda, da so od pomembnejših gradenj tako na vrsti širitev pomolov v Luki Koper, tretja razvojna os, hidroelektrarna Mokrice ter izgradnja več kot 500 stanovanj republiškega stanovanjskega sklada.

Ikea končno prihaja v Ljubljano

V podjetju Pomgrad se pripravljajo na začetek gradnje trgovine Ikea v Ljubljani, končujejo hotel Orchid na Plitvicah, pričeli so tudi z gradnjo stanovanjskih blokov na Švedskem ter Študentskega Kampusa Osijek, ki bo predvidoma zaključen čez 2 leti. »Med nizkimi gradnjami so trenutno naši najpomembnejši projekti, ki bodo potekali približno dve leti, začetek nadgradnje železnice Pesnica-Šentilj, posodabljanje železniške infrastrukture na progi Poljčane-Slovenska Bistrica in podvoz Ljubljanske ceste v Mariboru,« pravita Alenka Samec, vodja splošnega in kadrovskega oddelka, ter Kristian

Foto: Depositphotos

Ravnič, član uprave v podjetju Pomgrad. Dodata, da so njihove prihodnje komercialne aktivnosti v Sloveniji usmerjene na področje nizkih gradenj oziroma prometne infrastrukture. »V Sloveniji se obetajo nekateri večji investicijski projekti, ki so za Pomgrad, kot enega največjih gradbincev v državi, zelo zanimivi. Verjamemo, da lahko pri njih, glede na naše reference, velikost, opremljenost in znanje, pomembno vlogo pri gradnji igramo tudi v prihodnjih letih,« pravita Samčeva in Ravnič. »Zanimivo je tudi področje visokogradenj, kjer pričakujemo predvsem vlaganja gospodarstva v širitev svojih poslovnih zmogljivosti. Na tem področju imamo zaradi lastne produkcije ABI hal konkurenčno prednost, ki nam omogoča pridobivanje teh poslov,« še dodata. **gg**

V podjetju Kolektor Koling poudarjajo, da se bo obseg gradenj povečeval, dokler bo država v daljšem obdobju sposobna vzdrževati obseg investicij.

V Pomgradu pričakujejo vlaganja gospodarstva v širitev poslovnih zmogljivosti.

Nad 5-odstotna rast industrijske proizvodnje v 2019

Po zadnjih napovedih Consensus Economics naj bi se rast industrijske proizvodnje nadaljevala tudi v letu 2019 (5,2 %). Spodbujena bo z ugodno pričakovano izvozno dinamiko (5-6 % realna rast). Slovenska industrijska proizvodnja se je v prvih 9 mesecih okrepila za 6,2 %. Po tehnološki zahtevnosti najbolj raste proizvodnja srednje visoko tehnološko zahtevnih proizvodov (+8,5 %) ter proizvodnja visoko tehnoloških in

srednje nizko tehnoloških zahtevnih proizvodov (+po 6,2 %). Rast narekuje večje potrebe po delavcih. Med vsemi panogami je v predelovalnih dejavnostih drugo največje število zaposlenih (avgusta slabih 4.700 več zaposlenih kot januarja). Slabih tisoč ljudi več je bilo zaposlenih v proizvodnji kovinskih izdelkov, dobrih 600 v proizvodnji električnih naprav, 440 v popravilu in montaži strojev in 420 v proizvodnji kovin.

14-odstotna rast proizvodnje proizvodov za investicije.

Priprava: Analitika GZS

Zaradi nepredvidljivih razmer podjetja ne želijo tvegati

Leta 2018 so aluminijско industrijo zaznamovale ekstremno visoke cene vhodnih surovin, ki pa se predvidoma ne bodo več višale.

Nina Šprohar

Na področju livarskih zlitin, drogov in rondelic, ki jih proizvajajo v Skupini Talum, zaradi izredne dinamike v panogi večina kupcev napoveduje letne količine, nekateri celo za krajše obdobje. Kot pravi predsednik uprave Marko Drobnič, za navedene skupine izdelkov zaradi prevelikih nihanj cen ne sklepajo dolgoročnih pogodb. »Trg je na tem področju še vedno relativno močan, čeprav rast ni več tako intenzivna,« pojasni. »Povpraševanje na področju ulitkov trenutno presega naše razpoložljive zmogljivosti zaradi potreb po investiranju v nove naprave za izvedbo poslov,« doda. Za prihodnje leto imajo razpoložljive proizvodne zmogljivosti s fizičnim obsegom prodaje praktično že pokrite.

»Takah razmer ne pomnimo«

Zaradi praktično nepretrgane proizvodnje v Talumu morajo zagotavljati določeno raven varnostnih zalog surovin za primer izrednih razmer. V drugi polovici letošnjega leta so razmere v svetovni aluminijški industriji izredno nepredvidljive, zato so v Talumu raven zalog surovin nekoliko znižali. Poleg ekstremno visokih cen so se sredi leta 2018 soočali tudi s pomanjkanjem določenih surovin, kot so glinica, petrolkoks in katranska smola. »Takah razmer ne pomnimo, podobno ugotavljajo tudi naši kolegi iz panoge. Žal niso posledica fizičnega trga, temveč drugih dejavnikov – predvsem sprejetih odločitev in vplivov s strani Kitajske, ZDA in Rusije,« je zaskrbljen Drobnič, a doda, da vseeno verjamejo, da večjih odstopanj v prihodnji polovici leta na trgu ne bo.

Skupina SIJ deluje po principu »proizvodnja za znanega kupca«

Dušica Radjenovič, direktorica prodaje v Skupini SIJ, pravi, da je dinamika sklepanja prodajnih poslov in knjiženja naročil med posameznimi programi odvisna predvsem od razmer v industriji, v kateri delujejo kupci, prodajnih kanalov, ki jih uporabljajo na posameznem trgu in od specifičnih nabavnih politik posameznih kupcev. Pri poslovanju uporabljajo poslovni model »proizvodnja za znanega kupca«, kar pomeni, da procese sprožajo skladno z naročili kupcev. »Izjema so samo manjše količine, ki jih prodajamo v skladiščno-razreznih centrih,« še doda Radjenovičeva.

»Obrnjen cenovni trend se je začel v tretjem četrtletju 2018 zaradi negotovosti, ki jo sprožajo trgovinske omejitve,« podobno ugotavlja Marjana Drolc Kaluža, direktorica nabave v Skupini SIJ. Povpraševanje po surovinah je po njenih besedah »visoko in podprto s solidno gospodarsko rastjo«.

V Krki so pričakovanja visoka

V skupini Krka so v prvih devetih mesecih leta 2018 prodali za 971,9 milijona evrov izdelkov in storitev, kar je 5 odstotkov več kot v enakem obdobju lani. V naslednjem letu načrtujejo prodajo v višini 1,375 milijarde evrov in dobiček v višini 172 milijonov evrov. Vlagali bodo predvsem v infrastrukturo, povečanje proizvodnje, prav tako načrtujejo povečanje števila zaposlenih za 4 odstotke. gg

»Obdobje presežnih surovin, ki so ključne za proizvodnjo našega jekla, se je že lani končalo, razmere pa so se zaostrele zlasti pri razpoložljivosti vanadija,« pravi Marjana Drolc Kaluža, Skupina SIJ.

Cenovni pritiski se krepijo

Na inflacijo bodo močnejše vplivali domači dejavniki.

Priprava: Analitika GZS

Cene življenjskih potrebščin se bodo v 2019 v povprečju zvišale za okoli 2,3 %, odvisno od cen energije in pričakovane rasti plač. Na inflacijo bodo vplivale vse višje cene storitev, višja rast plač, razmeroma visoke cene energentov se bodo prenesle v cene blaga in storitev. Cene življenjskih potrebščin so letos v prvih 10 mesecih zrastle za 1,7 %. Najbolj so se zvišale cene goriv in energije (za 5,7 %), cene najemnin za

stanovanja za 6,6 %, cene hrane, pijače za 2,7 %. Zaostreni pogoji trgovinske menjave lahko privedejo do višjih nabavnih cen za dobavitelje. Cene uvoženih proizvodov so se v prvih 9 mesecih zvišale za 2,4 %. Cene industrijskih proizvodov pri proizvajalcih so se letos zvišale za 2,2 %. Cene storitev pri proizvajalcih so se v prvem polletju letos zvišale za 1,5 % glede na enako obdobje lani.

Usmerjati se je treba v proizvodnjo izdelkov z visoko dodano vrednostjo

Višje cene surovin in energentov vplivajo na vsa podjetja, a jih ni mogoče neposredno prenesti v cene končnih izdelkov.

Nina Šprohar

Usmerjati se je treba v proizvodnjo izdelkov z visoko dodano vrednostjo, ki prenesejo cenovna nihanja.

Talum je za naslednje leto z energijo že preskrbljen

»Cene osnovnih strateških surovin seveda zelo vplivajo na naš poslovni izid, saj skupaj z energenti predstavljajo glavnino stroškov,« pravi Marko Drobnič, predsednik uprave v podjetju Talum. Cen strateških surovin na daljši rok ni mogoče zagotavljati, saj se nekatere oblikujejo na osnovi borznih indeksov, za druge pa se dogovarjajo kvartalno. Izjema so energenti. »Električno energijo in zemeljski plin si je možno zagotavljati na daljši rok, tudi do tri leta vnaprej, kar je glede na oblikovanje cene še smiselno. «Za prihodnje leto imamo zagotovljeno celotno količino električne energije, kot tudi večino potrebne količine plina. Kupljene imamo tudi že dve tretjini električne energije za leti 2020 in 2021. Ker smo te nakupe izvedli po ugodnejših cenah, kot trenutno veljajo na trgu, je tveganje manjše,« poslovno odločitev razloži Drobnič. Če v prihodnjih letih ne bo prišlo do bistvenih nižanj cen energije, jih na tem področju čaka velik izziv. »Višjih cen surovin in energentov ni mogoče prenesti v višje cene naših izdelkov,« poudari Drobnič, »zato se je treba usmerjati v proizvodnjo izdelkov z visoko dodano vrednostjo, ki ta nihanja prenesejo, ali pa jih ublažiti z notranjo optimizacijo procesov.«

SIJ prodaja s cenovnim dodatkom za legure

Marjana Drolc Kaluža, direktorica nabave v Skupini SIJ, pa pravi, da pri večini programov prodajajo izdelke s cenovnim dodatkom za legure. Ta model je na trgu zelo uveljavljen, predvideva pa mesečno

zniževanje oziroma zviševanje cen. Kaj pa ostali izdelki? »Ti se prodajajo po mesečnih ali četrtnih intervalih po tržnih cenah, ki jih dopušča tržna situacija,« razloži. »Pri tem obstaja določen zamik, vseh višjih stroškov pa tudi ni mogoče neposredno prenesti v cene končnih izdelkov,« še doda.

Višje cene papirja in papirnih izdelkov

Višajo se tudi cene papirja. Kot pravi Olga Verovšek iz Mladinske knjige, so po večletnem stabilnem stanju cen papirja letos prejeli že četrto napoved dviga cen. »Rast cen je različna v odvisnosti od papirnic oziroma dobaviteljev, v povprečju pa dokaj izenačena,« pojasni in doda, da se pri nabavi določenih vrst papirja, kot je na primer samokopirni papir, soočajo s težavami. »Ker je ponudba na trgu manjša, so posledično cene takega papirja višje,« razloži. Zaradi dviga cen papirja kot osnovne surovine se povečajo tudi cene vseh papirnih izdelkov, od blokov do map, obrazcev in registratorjev. Povišanja, po mnenju Verovškove, problem predstavljajo predvsem pri pogodbah, ki so cenovno fiksirane za določeno obdobje, kar se tiče tekočih ponudb in kalkulacije prodajnih cen pa so v teh razmerah primorani spremembe cen upoštevati. »Tudi za prvi kvartal naslednjega leta smo že dobili napoved dviga cen fotokopirnih papirjev, in sicer od 3 do 5 odstotkov. Kaj bo še sledilo, ta trenutek ni mogoče napovedati,« zaključuje Verovškova. gg

Za prvi kvartal 2019 je napovedan dvig cen fotokopirnih papirjev.

Cene kovin v 2018 brez večjih sprememb

Cene svetovnih surovin bodo v 2019 skupaj zabeležile zmerno rast, energetske 1,3 % (v dolarjih), ne-energetske pa 1 %. Cene kmetijskih proizvodov naj bi porasle za 1,6 %, cene kovin pa naj bi se znižale za 0,2 %. Povprečne cene energetskih surovin zadnja dva meseca letos naraščajo. Oktobra so tako višje za 36,7 % (v USD) oz. za 39,9 % (v EUR) v primerjavi z oktobrom 2017. Nanje vpliva predvsem dvig cen nafte,

ki je letos v začetku oktobra dosegla vrh (nad 85 USD/sodček) ter nato upadla nekaj nad 70 USD v začetku novembra. Cene ne-energetskih surovin so oktobra porasle po 5-mesečnem zniževanju. Te so oktobra tako medletno za 2,7 % (v USD) oz. za 0,4 % nižje (v EUR). Na padec so najbolj vplivale cene pijače, ki so glede na oktober lani nižje za 6,9 % (v USD), ter cene kovin, ki so nižje za 4,8 %.

Cene nafte precej volatilne.

Priprava: Analitika GZS

Cene energentov še ne bodo padle

Pred zimo lahko pričakujemo povečano povpraševanje in s tem višje cene energentov. Med njimi je večjim cenovnim spremembam v zadnjem času izpostavljen predvsem zemeljski plin.

Nina Šprohar

Upad domače proizvodnje je dvignil cene plina

Družba Geoplin svojim odjemalcem v Sloveniji zagotavlja cene zemeljskega plina, ki so vezane na borzne indekse z možnostjo zaklepanja cen za različne produkte, zato odjemalci, ki se odločijo za storitev zaklepanja cene, ne občutijo vpliva sprememb cen na borzah. »Sicer so cene zemeljskega plina na borzah v zadnjem letu precej volatilne predvsem zaradi večjih strukturnih sprememb na trgu – upadanja domače proizvodnje zemeljskega plina v EU, povečane odvisnosti od uvoza utekočinjenega zemeljskega plina, zaprtja največjega skladišča zemeljskega plina v Angliji, poleg tega pa tudi velikih cenovnih premikov na ostalih energetskih trgih (nafta, elektrika, premog) kot tudi na trgu emisijskih kuponov,« pravijo v družbi Geoplin in dodajo, da so nihanja letos res velika. »Recimo, 2. januarja 2018 je bila dnevna cena plina na avstrijskem vozlišču CEGH, ki je referenčna točka za določitev cene v Sloveniji, 19,175 evra na megavatno uro (EUR/MWh), 15. novembra 2018 20,250 EUR/MWh, v vmesnem obdobju pa je bila najvišja zaključna dnevna cena 77,000 EUR/MWh in najnižja 17,300 EUR/MWh,« razložijo. Zaradi vstopa v koledarsko zimo lahko pričakujemo, da se bodo zaradi povečanega povpraševanja za namen ogrevanja cene zvišale.

Letošnje podražitve niso vplivale na porabnike energentov skupine GEN

Tanja Jarkovič iz skupine GEN energija pravi, da so pričakovanja glede gibanja cen električne energije zelo različna, zato je »izredno nevhvaležno in nezanesljivo karkoli realno napovedovati«. Sedanja raven cen je za razliko od daljšega predhodnega obdobja zelo zahtevnih tržnih razmer, za energetski sistem

tudi dolgoročno vzdržna in omogoča kakovostno vzdrževanje, obnavljanje in investicije za zanesljivo oskrbo z električno energijo tudi v prihodnosti. »Za skupino GEN velja, da letošnje podražitve energentov na svetovnih trgih niso imele učinka na cene električne energije za končne porabnike in se ti trendi niso vgradili v naše poslovanje,« še doda Jarkovičeva.

Za 20 odstotkov dražje kot lani

Sebastjan Roudi, direktor podjetja ECE, ocenjuje, da se »trenutne cene pasovne električne energije v Sloveniji gibljejo okrog 60 EUR/MWh, kar pomeni več kot 20-odstotno rast v primerjavi z enakim obdobjem lani«. »Na preobrat vplivajo rast cen nafte, povišano povpraševanje po premogu, izjemna rast cen emisijskih kuponov in gospodarska konjunktura,« pravi Roudi. »Če bo slednja na podobno visoki ravni tudi v prihodnje, ocenjujemo, da v kratkem ne bo prišlo do večjega ohlajanja cene,« napove. gg

Cene pasovne električne energije so za

20 odstotkov višje kot lani.

Foto: Depositphotos

V zadnjih treh letih transport z dvoštevilično rastjo prodaje.

Priprava: Analitika GZS

Transport še vedno s krepko rastjo

Rast storitvenih dejavnosti se bo nadaljevala še v naslednjem letu, predvsem v dejavnostih, povezanih s prometom, IKT in turizmom. Zaupanje potrošnikov v storitvenih dejavnostih je letos še visoko, izkoriščenost zmogljivosti je nad 90 %. Rast prihodkov v storitvenih dejavnostih je v prvih 8 mesecih dosegla 8,7 %, raste tudi zaradi okrepljenega domačega povpraševanja in še visokega izvoznega povpraševanja.

Na rast so najbolj vplivale strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti, transport in skladiščenje (16 % rast). Turizem spremlja visoka rast prometa potnikov v pristaniščih (15,7 % v prvih 8 mesecih), rast potnikov in blaga na največjem letališču (okoli 4 in 10 %) in rast gostinskih storitev (8 %). Rast trgovine se nadaljuje (7,1 %). Raste prodaja vozil, trgovine na debelo, trajnih izdelkov in zemeljskega plina, električne energije.

V dejavnosti transporta vlada optimizem

Transportna podjetja še naprej beležijo visoke stopnje rasti, ki naj bi se nadaljevale tudi v prihodnje.

Žiga Kariž

Na Darsu potrjujejo, da so v zadnjih dveh letih zabeležili visoko stopnjo rasti, kar od pet do deset odstotkov. Kot pravijo, so uspeli zagotoviti večjo varnost, z odstranitvijo cestninskih postaj pa tudi večjo pretočnost prometa. Pričakujejo, da bodo v prihodnjem letu odstranili še ostale cestninske postaje in preuredili cestišča še na teh območjih.

Ocenjujejo, da so uspešno izvedli projekt elektronskega cestninjenja DarsGo, v katerega je do sedaj registriranih 235.000 težkih vozil, razdelili pa so 214.000 naprav DarsGo. Z novim sistemom so zabeležili kar 12 odstotkov več cestninjenih kilometrov kot pred njegovo uvedbo. Po ocenah Darsa naj bi bil za osemodstotno zvišanje zaslužen nov sistem, za štiri odstotke pa povečanje prometa na naših cestah.

Vrednost pobranih cestnin bo približno 450 milijonov evrov. Rast prometa pričakujejo tudi v letih 2019 in 2020.

Najbolj raste interkontinentalni promet

Ugodne razmere na trgu s pridom izkoriščajo pri enem največjih logističnih podjetij pri nas Intereuropi, kjer so v prvih treh kvartalih zabeležili osemodstotno rast glede na primerljivo obdobje lani. Največjo rast beležijo na področju interkontinentalnega prometa (13 %), sledita poslovni področji logističnih rešitev (8 %) in kopenskega prometa (7 %). Kljub temu, da zadnje makroekonomske napovedi opozarjajo, da prihaja do ohlajanja gospodarstva, v Intereuropi tega ne čutijo in ne beležijo padca povpraševanj po logističnih storitvah. Tako tudi za naslednji dve leti načrtujejo rast na vseh poslovnih področjih njihove osnovne dejavnosti.

Rast pri zaboju in vozilih

V Luki Koper pa bodo po stabilni rasti v preteklih letih letošnje leto zaključili s približno 23 milijoni ton pretočnega blaga, kar je približno enako kot lani. Kljub temu pa so zabeležili rast prometa na dveh strateških blagovnih skupinah, pri zaboju in vozilih. Čisti prihodki od prodaje bodo znašali predvidoma 224 milijonov evrov, EBITDA 93,7 milijona in čisti poslovni izid 54,8 milijona. **gg**

Foto: Deposiphotos

Letos bo Dars pobral približno 450 milijonov evrov cestnin.

Digitalizacija spreminja delovna mesta in veščine zaposlenih

Slovenija se po indeksu digitalnega gospodarstva in družbe (DESI 2018) uvršča na 15. mesto med 28 državami članicami EU, med srednje uspešne države. Najvišje smo pri integraciji digitalne tehnologije oz. pri vključevanju digitalnih tehnologij v podjetjih (8. mesto), kar je precej nad povprečjem EU. Slabši smo pri izboljšavah na področju uporabe interneta in povezljivosti. V bližnji prihodnosti bo

delno avtomatiziranih 37 % do 69 % delovnih mest. Digitalizacija in uvajanje novih tehnologij zahtevata zaposlene z novimi znanji, spremenil se bo trg dela, poslovni modeli in organizacijske strukture. Povečala se bo fleksibilnost zaposlenih in avtonomija odgovornosti, kar bo povečalo vrednost določenih zaposlenih. V razvitih državah je že opazno povečanje storitvene industrije, podprto s tehnologijo platforme.

Tehnološke spremembe imajo velik potencial za spodbujanje rasti in ustvarjanje delovnih mest.

Priprava: Analitika GZS

Začenjajo se vlaganja v umetno inteligenco

Nekatera slovenska podjetja so že začela, druga pa se spogledujejo z vlaganjem v umetno inteligenco.

Žiga Kariž

V podjetju SAP opažajo, da je Slovenija v evropskem merilu že tradicionalno med drznejšimi in naprednejšimi, ko govorimo o integraciji novih tehnologij. Kot pravijo, se slovenska podjetja z vključevanjem digitalnih rešitev v procese, distribucijske verige in poslovne modele uspešno odzivajo na dinamiko gospodarskega okolja. A opozarjajo, da se s trenutnimi dosežki ne smemo zadovoljiti, saj nas pritiski iz mednarodnega okolja, tako z vidika cene kot dodane vrednosti storitev in izdelkov, usmerjajo k preobrazbi v inteligentna podjetja. V SAP menijo, da slovenski gospodarstveniki z digitalno transformacijo vse prepogosto odlašajo, še posebej v tradicionalnih gospodarskih sektorjih in da je v slovenskem prostoru še veliko neizkoriščenih potencialov. Menijo, da bi bilo treba proces digitalne preobrazbe spodbujati na nacionalni ravni.

Stvari se bodo selile v oblak

Tudi v podjetju IBM menijo, da slovenska podjetja uspešno izkoriščajo priložnost, ki jo nudijo digitalne tehnologije. Opažajo več iniciativ, povezanih z internetom stvari (IoT - Internet of Things) in s tehnologijo veriženja blokov (blockchain). Pri slednji v Sloveniji deluje več pobud, kot je recimo Blockchain Think Thank, hkrati pa vedno več startupov išče vrednost v novih tehnologijah. V prihajajočih letih pričakujejo izrazit porast uporabe tehnologij v oblaku. Opazili so, da so podjetja z različnih sektorjev že začela ali pa nameravajo začeti vlaganja v umetno inteligenco, da bi povečali zmogljivosti za napovedovanje in sprejemanje odločitev, prilagodili uporabniško izkušnjo in optimizirali poslovne procese.

Premajhna dejanska uporaba e-storitev

Digitalizacija pospešeno poteka tudi v javni upravi. Kor pravijo na Ministrstvu za javno upravo RS, je potencial velik in v preteklih letih so različne institucije vzpostavile zelo napredne elektronske storitve tako za končne uporabnike kot tudi za podporo notranjim procesom. Slabe točke, ki jih bo treba odpraviti, so premajhna dejanska uporaba e-storitev, slabša razširjenost širokopasovnih komunikacijskih povezav končnih uporabnikov in pomanjkljive digitalne kompetence. Na ministrstvu tudi povedo, da jim podjetja in druge organizacije pogosto pošiljajo različne konkretne predloge za izboljšanje poslovnega okolja, ki jih je večinoma možno realizirati samo s pomočjo sodobnih digitalnih orodij. **gg**

Proces digitalne preobrazbe bi bilo treba spodbujati na nacionalni ravni, pravijo v podjetju SAP.

Foto: Depositphotos

Foto: Polona Potlikar

Investicije spet v polnem zamahu

Jesenska Akademija gradbenih investicij (AGI) požela izjemen uspeh.

Urška Naveršnik, GZS – Center za poslovno usposabljanje, in Slovenko Henigman, GZS – Združenje za svetovvalni inženiring

Zadovoljstvo z jesensko izvedbo Akademije gradbenih investicij

aktualnost	4,9
strok. predavateljev	4,6
primeri iz prakse	4,4
ocena organizacije	4,9
lokacija	4,9
pogostitev	4,8
izpolnitev pričakovanj	4,4

V septembru in oktobru 2018 smo izpeljali prvo Akademijo gradbenih investicij, ki je bila med udeleženci odlično sprejeta. Ti so usposabljanja obiskovali dvakrat tedensko v popoldanskih urah (skupaj 42 ur) in v sedmih srečanjih spoznali vse aktualne in ključne teme, potrebne za strokovno, uspešno in učinkovito izvajanje investicij. Predavanja je vodilo 24 strokovnjakov, akademija pa se je zaključila z izpitom, ki so ga vsi kandidati, ki so pristopili k izpitu, uspešno opravili.

O tem, da so strokovnost, aktualnost, priložnost in prednost AGI prepoznala tudi podjetja, priča dejstvo, da je v AGI partnerstvo trenutno povezanih že 12 vodilnih institucij in podjetij s področja investicij. Vsi ti se zavedajo pomena vlaganja v svoje kadre in znanja, ki vpliva na kakovost storitev in zadovoljstvo strank. Ne gre zanemariti tudi podatka, da je kar pet podjetij na usposabljanje prijavilo dva ali več svojih zaposlenih, kar kasneje zelo pripomore k implementaciji novih znanj v podjetje.

Večmesečne priprave, trud in delo ekipe v razširjenem Programskem svetu, organizacijskem odboru in predavateljev je tako poplačan. Izjemno ponosni smo, da so udeleženci AGI sprejeli za svojo, da smo izpolnili

njihova pričakovanja in da bodo udeležbo z veseljem priporočili tudi svojim kolegom.

V oktobru je z delom pričel tudi Strateški svet za investicije in gradbeništvo (SSIG) pri GZS, v katerem so zbrani najvišji predstavniki naročnikov, svetovalnih in izvedbenih inženiringov ter gradbenih izvajalcev. SSIG bo spremljal dogajanje na področju investicij v državi, dajal ustrezne usmeritve in je sočasno tudi najvišje telo AGI.

Prihodnje leto dvakrat

V letu 2019 sta razpisani dve izvedbi AGI, zimska in jesenska.

Zimska izvedba bo med 17. januarjem in 7. februarjem 2019. Tudi takrat bodo z vami vrhunski predavatelji, ki so ob teoretični podkovanosti tudi praktiki.

Jesenska izvedba bo v septembru in oktobru 2019. Vabljeni. [gg](#)

»Pozdravljam in podpiram organizacijo Akademije gradbenih investicij (AGI). Na enem mestu slušateljsem podaja informacije in znanja, potrebna za celovito obvladovanje gradbenih investicij, od same zasnove preko zakonodaje in tehnične regulative do uspešnega vodenja projektov ob uporabi

modernih projektnih orodij in sodobnih trendov v gradbeništvu. Med drugim izpostavlja in pojasnjuje marsikatero dilemo, s katero se v kompleksnem procesu gradbenih investicij srečujemo. Dobrodošle so tudi izkušnje z gledišča tujih gradbenih strokovnjakov. Na prvi akademiji smo imeli čast slišati nemškega strokovnjaka, gospoda Klause Greweja.

Seveda AGI ne pozablja izpostaviti, da investicijske projekte ustvarjamo ljudje za ljudi in je od kvalitete komuniciranja močno odvisna uspešnost investicije ter zadovoljstvo sodelujočih in uporabnikov.

Priporočam udeležbo vsem deležnikom gradbenih investicij!«

Bojan Črv, vodja kakovosti, Kolektor Koling, udeleženec jesenske Akademije gradbenih investicij

Dr. Tomaž Vidic, predsednik uprave DARS-a je o AGI povedal:

»Akademija gradbenih investicij je prava ideja v času, ko se je že začel nov investi-

cijski cikel, v gradbeništvu pa je še vedno močno čutiti posledice propada največjih podjetij. Pričakujem, da bo pripomogla k rasti kadrovskega potenciala v gradbeništvu, ki je potrebna za uspešno izvajanje projektov, ki jih načrtujemo.«

Foto: Dars

ebmpapst

the engineer's choice

Ob prihajajočih praznikih vam, vašim družinam in prijateljem želimo vesel božič ter lepo, zdravo in uspešno novo leto.

Tradicionalno je zdaj lahko digitalno

»Digitalizira se lahko tudi zelo tradicionalne stvari,« meni dr. Igor Benko, ki je na konferenci Go Digital! spregovoril o primerih dobrih praks digitalizacije. Svoja stališča so predstavili tudi drugi strokovnjaki, ki so ovrednotili pomen napredka na tem področju.

Nina Šprohar, foto: Polona Ponikvar

E-račune uporablja samo šestina slovenskih podjetnikov, kar je občutno premalo, izpostavlja generalna direktorica GZS Sonja Šmuc.

V začetku decembra je v Ljubljani potekala konferenca Go Digital!, na kateri so se udeleženci seznanili z vsemi prednostmi in pastmi digitalizacije, izvedeli, zakaj se ji nikakor ni več mogoče izogniti ter prisluhnili številnim strokovnjakom. Zbrane je uvodoma nagovoril državni sekretar na Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo RS (MGRT) Aleš Cantarutti: »Zakoni se morajo spremeniti, da se digitalizacija lahko implementira. Na MGRT skušamo razvoju slediti, a bomo skupaj veliko bolj učinkoviti, zato so naša vrata odprta,« je povedal in pozval strokovnjake, da skupaj oblikujejo konkretne predloge.

Generalna direktorica Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) Sonja Šmuc opazuje, da se »v Sloveniji veliko ukvarjamo z digitalizacijo, saj druge možnosti pravzaprav nimamo«. »Napredujevali smo na določenih področjih, na ostalih pa smo prepočasni,« je

opozorila. Dodala je še, da so storitvene dejavnosti bolj digitalizirane kot industrija in da e-račune uporablja samo šestina slovenskih podjetnikov, kar je občutno premalo. Strateška razvojno-inovacijska partnerstva (SRIP) so zaradi svojega povezovanja z informacijsko komunikacijsko tehnologijo (IKT) po njenem mnenju zato dober zgled za razvoj.

Digitalno in tradicionalno sta združljiva

Dr. Igor Benko, zaposlen v podjetju Google, je s primeri dobrih praks predstavil, kako uspešni produkti uporabljajo nove tehnologije z zadovoljivijo temeljnih potreb uporabnikov. Benko meni, da je najprej treba sprejeti odločitve na področju digitalne strategije. »Digitalizira se lahko tudi zelo tradicionalne stvari,« je ugotavljal in kot zgled navedel kitajsko novoletno tradicijo, kjer večina ljudi za

novo leto ljubljene obdari z denarjem v rdeči kuverti - ker je tiskanje denarja drago, je aplikacija WeChat razvila sistem, s katerim lahko ljubljene obdarijo kar digitalno, in z inovacijo požela ogromen uspeh. »Digitalizacija se mora povezati z nečim, kar so ljudje že navajeni, tako jo lažje sprejmejo,« je fenomen pojasnil Benko. Na katerih področjih pa tehnologija po njegovem mnenju najbolj napreduje? »Napredek je viden v vedno boljših baterijah, manjši porabi, navidezni resničnosti, velikosti diskovnega prostora. Informacijska tehnologija je v zadnjem desetletju naredila zelo velik skok naprej,« je ugotavljal Benko. Dodal je, da je dobra strategija potrebna tudi pri optimizaciji delovnih procesov, in opomnil, da se ne smemo izgovarjati na zakonodajo, temveč »moramo z njo delovati in pustiti, da tržne sile naredijo svoje«.

V digitalizacijo moramo prepričati tudi mala podjetja

Igor Zorko, predsednik UO Slovenske digitalne koalicije, podpredsednik UO GZS za področje malega gospodarstva ter predsednik UO Združenja za informatiko in telekomunikacije, je opozoril na pomen digitalizacije: »Vsak dan uporabljamo informacijsko tehnologijo, ne samo za komunikacijo, temveč tudi za ostale stvari.« Izpostavil je tudi problematiko hitro se spreminjajočega okolja v Sloveniji in vpliv malih podjetij. »Potrebujemo stabilno okolje za razvoj, spodbujati moramo ljudi, da (p)ostanejo aktivni in se izražajo. V te cilje moramo vložiti čim več. Mala podjetja morajo razumeti in sprejeti digitalizacijo. Ker imajo zaradi svoje velikosti probleme z investicijami, se na tem področju obotavljajo. Investicije v digitalizacijo res niso enostavne, predvsem zato, ker to ni nekaj oprijemljivega, kar bi podjetnik hitro razumel,« je razložil Zorko in nadaljeval, da je problem v tem, da ima podjetnik »nekje v daljavi cilj, a mu ni jasno, kako priti do njega«. A se časi spreminjajo in dandanes si lahko podjetnik izbere storitev, ki mu najbolj ustreza in deluje »zanj«.

»Predvsem bi morali prepričati, osvestiti podjetnike, da digitalizacijo sprejmejo kot strateško smernico svojega razvoja. Zaenkrat to delajo samo v primerih, ko to zahteva država ali kupec. Ne zavedajo pa se, da to ni samo aplikacija, temveč prednost, ki jo bo imel v naslednji fazi. Dober primer so e-računi, ki so jih podjetja zavračala, zdaj pa imamo v sistemu več koristnih podatkov kot kdajkoli. To nam omogoča, da se lahko hitreje prilagodimo trgu,« je povedal Zorko in dodal, da bi podjetja poleg vseh svojih strokovnih in finančnih kompetenc morala imeti tudi digitalne kompetence. »Ukrepati in osveščati bi morala država, GZS in šolski sistem,« je še povedal.

Milenijci ustvarjajo boljše delovno okolje

Tilen Travnik, partner in soustanovitelj podjetja D.Lab, pa je izpostavil problematiko birokracije v Sloveniji: »Namesto, da bi direktorica s kupci spila kavo, se mora ukvarjati s papirji.« Poleg tega opazja, da je inženirjev še vedno premalo, vendar pa lahko Slovenija ponudi podjetnikom dober paket. »Pri delu

je najbolj pomembno vprašanje, ali bo kdo prepoznal njegovo vrednost. Čakajo nas boljši časi, saj so milenijci že na visokih položajih. Njim je pomembno poslanstvo, povsod iščejo smisel. Mi pa se moramo naučiti, kako jih motivirati. Ko podjetja rastejo, se ta fokus namreč prehitro razgubi, sploh v EU,« je povedal in dodal, da je velik problem to, da se bojimo tvegati. »V Sloveniji boš raje stokrat preveril, preden prekršiš pravila,« je pojasnil. Po njegovem mnenju je škoda, da so naša podjetja naravnana v proizvajanje

»Digitalizacija se mora povezati z nečim, kar so ljudje že navajeni, tako jo lažje sprejmejo.«

dr. Igor Benko, Google

polizdelkov, saj imamo res dober kader. Kot primer je prikazal stanje v avtomobilski industriji, kjer je skoraj v vsakem avtomobilu na svetu en del slovenski.

Slovenija se predstavlja kot primer dobre prakse

»Začeli smo razvijati svojo znamko. Mene ne moti, da delamo polizdelke, a morajo biti ti delčki boljši od vseh ostalih,« je svoje mnenje glede proizvodnih usmeritev izrazil dr. Peter Wostner, vodja sektorja za razvoj in evropsko kohezijsko politiko v Službi Vlade RS. »Za implementacijo digitalizacije je potrebna prenova celotnega modela,« je poudaril. Razložil je, da je digitalizacija zelo širok pojem, ki zajema večino drugih panog in povedal, da se velika podjetja digitalizirajo lažje. A je vseeno prepričan, da »smo vsi pripravljeni sodelovati in delati«, da se stvari obrnejo na bolje. Dodal je, da je stabilnost izjemnega pomena, prav tako tudi medsebojno sodelovanje, predvsem z občinami. »Opremo se lahko na Digitalno inovacijsko stičišče Slovenije,« je predlagal. Razmere so sicer daleč od slabih, saj se, kot pravi Wostner, »zadnji dve leti Slovenija v EU in OECD predstavlja kot primer dobre prakse«.

Matej Čer iz podjetja Avant car pa je razmišljal, kako bi lahko še spodbudili digitalizacijo. »Volje in sposobnosti nam ne manjka, Slovenija še ni zamudila vlaka. Začeti moramo tam, kjer je ozko grlo, pri nas je to zakonodaja, nato pa dalje. A tu se predolgo vrtimo v krogu. Izobraziti je treba vse, tudi javno upravo,« je sklenil. gg

»V Sloveniji boš raje stokrat preveril, preden prekršiš pravila.«

Tilen Travnik, D. Labs

»Začeti moramo tam, kjer je ozko grlo, pri nas je to zakonodaja, nato pa dalje. A tu se predolgo vrtimo v krogu.«

Matej Čer, Avant car

Zaradi večjega števila obiskovalcev višji promet razstavljalcev

»Že lanski promet razstavljalcev na Slovenskem knjižnem sejmu je bil dober, letos pa je bil zaradi velikega števila obiskovalcev še večji,« je dejal predsednik upravnega odbora sejma in predsednik Zbornice knjižnih založnikov in knjigotržcev na GZS Zdravko Kafol.

Andreja Šalamun, foto: arhiv SKS

»Letos ni bilo niti kvadratnega metra več prostora in smo morali omejiti število razstavljalcev na 106 stojnic,« pove Kafol.

Mnoge od okoli 30.000 obiskovalcev Slovenskega knjižnega sejma, ki je med 20. in 25. novembrom gostoval v Cankarjevem domu v Ljubljani, je pritegnil tudi vedno boljši spremljevalni program, je prepričan Zdravko Kafol. »Program – pripravili smo več kot 300 spremljevalnih aktivnosti – je potekal na sedmih odrih, a kljub tolikim prizoriščem in več vzporednih dogodkih so bila prizorišča polna ljudi, kar je dokaz, da spremljevalni program ni bil zastavljen preveč obsežno,« je dejal sogovornik.

»Sejem vse bolj postaja tudi družaben dogodek. Naš cilj je, da se na njem vsi dobro počutijo – od avtorja do založnika, prevajalca, knjigotržca do bralca,« pravi Kafol.

Letošnja največja novost je, da so sejem podaljšali za pol dneva, in sicer na pet dni in pol. »V zadnjih treh letih smo tako trajanje sejma podaljšali za 19 odstotkov, kar pomeni, da imajo razstavljalci toliko dalj časa na voljo za prodajo svojih knjig in posledično morda lahko tudi za toliko povečajo promet,« pravi Kafol.

Uvedli so »foto cono« in s programom pritegnili otroke

Poleg časovne komponente pa je letošnji sejem dobil tudi dve vsebinski novosti. Prva je uvedba tako imenovane »foto cone«. Potem, ko so lani uvedli »ilustratorski kot«, so s »foto cono« zaokrožili celoten krog nastanka knjige. Druga vsebinska novost pa je strokovni del otroškega programa, ki so ga pripravili v sodelovanju z ljubljansko pedagoško fakulteto.

Morda je prav zaradi te vsebinske novosti sejem letos obiskalo veliko več otrok in mladih. Kot pravi Kafol, jih je bilo po ocenah organizatorjev med sedem in osem tisoč. »Najbolj pomembno je, da njih okužimo z virusom branja. Če bo otrok do desetega leta vzpostavil prijeten odnos s knjigo, bo bralec celo življenje. Naš namen je torej tudi ali predvsem širiti bralno kulturo,« je poudaril sogovornik.

Založbe bi želele več prostora

Sicer pa se sejem ne more več širiti, saj Cankarjev dom praktično že poka po šivih. »Letos ni bilo niti kvadratnega metra več prostora in smo morali omejiti število razstavljalcev na 106 stojnic,« pove Kafol in doda, da bi si par deset založb želelo dodatnega prostora, ki pa jim ga niso mogli zagotoviti. A s sladkim izzivom so se že spoprijeli in iščejo možne rešitve. »Razmišljamo o tem, da bi morebiti za prihodnji sejem postavili zimski šotor na ploščadi pred Cankarjevim domom ali pa da bi sejem morda preselili v sosednjo stavbo TR3. Do naslednjega leta bomo našli rešitev,« obljublja Kafol. Takrat naj bi namreč na sejmu gostovala Evropa, kar bo zagotovo zahtevalo dodaten prostor.

V desetletju se je panoga razpolovila

Razstavljalci so bili z obiskom in prodajo na sejmu zadovoljni, a to še ne pomeni, da jim gre vse kot po maslu. Založniška panoga je namreč ena od redkih panog, ki od leta 2008 še vedno ni povsem izplavala iz krize. »Promet od leta 2008 še vedno upada, zdaj sicer le rahlo, za odstotek ali dva, vendar se je panoga v desetletju dobesedno razpolovila. To pa vpliva na celotno knjižno verigo,« pove Kafol. Doda, da je stanje v panogi zelo odvisno od največje založbe, ki predstavlja več kot 40 odstotkov vseh prihodkov v panogi in ki se že leta ukvarja z lastniškimi težavami.

»Panoga je imela leta 2008 okoli 120 milijonov evrov prometa, zdaj ga ima okoli 65 milijonov,« pove Kafol in ponazori, da je cela panoga skupaj bistveno manjša od družbe Paloma. »Založniška dejavnost predstavlja le dobri dve tisočinki v bruto družbenem proizvodu Slovenije, a simbolno so knjige kot medij veliko bolj pomembne,« opozori sogovornik.

Iščejo nove prodajne poti in možnost za preživetje

Prepričan je, da je treba zelo hitro rešiti lastniško agonijo največje založbe. »Polovica založb v panogi deluje uspešno, iščejo nove razvojne možnosti in nove prodajne poti. Knjiga se na trgu bori za pozornost. Delo ni lahko in samo s knjigo, brez neke zgodbe v ozadju, to pozornost težko pridobiš. Zato založbe svojo osnovno dejavnost – založništvo – kombinirajo

z drugimi dejavnostmi, na primer prireajo dogodke, se ukvarjajo s turizmom ali celo s prodajo tekstila. Skušajo si pač pomagati na različne načine in preživeti na trgu,« pravi Kafol. Brez inovativnosti v tej panogi namreč ne gre.

Kot opozarja sogovornik, se panoga še vedno preveč zanaša na Ministrstvo za kulturo RS. »Zavedati se moramo, da gre za povsem običajno gospodarsko dejavnost, ki je podvržena istim zahtevam kot druge dejavnosti. Izdelek je treba narediti in ga prodati.«

Nujno bo sodelovanje

Kljub majhnosti pa panoga deluje zelo razdrobljeno, ocenjuje Kafol. »Trenutno je praktično nemogoče pripraviti neko skupno akcijo in na tem področju vidim še veliko priložnosti. Družbe bi se lahko povezale in pripravile skupno raziskavo trga, skupne promocijske akcije ali kaj podobnega. Panoga bo morala sodelovati, saj založbe niso sposobne same zagotoviti sredstev za takšne projekte. Tudi največja založba ne,« je prepričan Kafol.

Opozoril je tudi, da se je letos sejem prvič srečal s podobnimi vprašanji, kot se srečujejo največji sejmi, in sicer komu dovoliti nastop in komu ne. »Organizator je zavzel stališče, da je Slovenski knjižni sejem tržnica za svobodo in da na njem lahko nastopa vsaka knjiga, družba, založba in vsaka oseba, ki ni z zakonom prepovedana. Naloga knjižnih sejmov je, da dajo prostor in čas za različne ideje in misli,« je še dodal. gg

»V panogi je premalo marketinškega in voditeljskega znanja, z založništvom se lahko pri nas ukvarja kdorkoli,« ocenjuje Kafol.

Njihova pregovorna podjetnost kaže svoj pravi obraz

Uspešna, izvozno naravnana podjetja so v Kočevju in Ribnici prisotna že dolgo, zadnja pridobitev za gospodarstvo v regiji pa je prihod Yaskawe. Kljub prostorskim in kadrovskim preprekam, s katerimi se podjetja soočajo, še vedno poslujejo uspešno in z visoko stopnjo izvoza predvsem v srednjo in južno Evropo.

Nina Šprohar

»Uspehi, prodornost in stopnja izvoza vsekakor beležijo številne multiplicirane učinke na gospodarstvo v regiji,« stanje pohvali Bojan Lukšič

»Gospodarsko stanje na obravnavanem področju je vsekakor dobro in beleži naraščajoče trende tako po vprašanju prihodkov in dobička kot tudi zaposlenosti,« pravi predsednik uprave v podjetju Inles Andrej Mate. Na Ribniško-Kočevskem se trenutno vrši cela vrsta novih proizvodnih investicij, ki bodo pripomogle k nadaljnji rasti. »Ključni moment za bodočo uspešnost je splošna gospodarska situacija, ki pa se poslabšuje,« meni Mate. Doda, da naj bi, glede na dejstvo, da je »pretežni del industrije na našem področju usmerjen v proizvodnjo gotovih izdelkov in ne komponent ali polizdelkov, bodoča kriza naše področje manj prizadela«.

Bojan Lukšič, direktor podjetja Riko Hiše, ima o gospodarskem razvoju na njihovem področju zelo pozitivno mnenje. »Pregovorna podjetnost v Ribnici res kaže svoj pravi obraz. V podjetju Riko Hiše nas

veseli, da delamo v tako spodbudnem in proaktivnem okolju, kot je naše, s številnimi uspešnimi podjetji. Inotherm, Inles in Riko Ribnica so le tista večja, seznam pa zaokrožajo mnoga manjša prodorna podjetja. Tudi Kočevje v naši bližini z novo investicijo družbe Yaskawa doživlja svoj razcvet. Uspehi, prodornost in stopnja izvoza vsekakor beležijo številne multiplicirane učinke na gospodarstvo v regiji,« stanje pohvali Lukšič. V Ribnici uspehe beleži še en pomemben del Skupine Riko, podjetje Riko Kor. Njen direktor Janez Starc pravi, da imajo dela veliko, »podobno kot druga podjetja, ki funkcionirajo na tem področju in so polno zasedena«.

Tudi v najnovejšem podjetju med področnimi 'gospodarskimi velikani', Yaskawi Ristro, opažajo, da je gospodarstvo že vsa leta zelo stabilno in močno, podjetja v tem delu Slovenije pa izjemno uspešna.

Foto: inles

»Inotherm, Riko Hiše, Riko Kor, Inles in še veliko manjših dobaviteljev podpirajo gospodarstvo v ribniški občini. Gospodarstvo se tudi v Kočevju izjemno dobro razvija. Doslej prisotnemu Melaminu, ki je ravnokar odprl novo visoko tehnološko joint venture proizvodnjo s Smart Melaminom, Itas Cas, Rotis, Intersocks in drugimi se pridružujemo tudi mi s svojo tovarno robotov, kateri bo v letu in pol sledila še tovarna servo motorjev in servo regulacij. Vsekakor bo to močno vplivalo na bodočo rast gospodarstva, ne samo v Kočevju, temveč v celi regiji,« napoveduje direktor Yaskawe Ristro dr. Hubert Kosler.

Pomanjkanje prostora in kadrov ter nefleksibilna zakonodaja predstavljajo največje ovire

A trdemu delu navkljub uspeh ni vedno zagotovljen. »Naše podjetje se kljub gospodarski rasti še vedno sooča z izjemno zahtevno konkurenco. Industrijske kapacitete v proizvodnji oken in vhodnih vrat so v Evropi še vedno bistveno višje od potreb in povpraševanja. Kot proizvajalec, ki izvozijo 85 odstotkov svojih izdelkov, nam velik problem predstavlja prekomerna obdavčitev dela in povsem nefleksibilna delovna zakonodaja, kar močno zmanjšuje našo konkurenčnost v Evropi, zlasti z državami Višegrajske skupine (Madžarska, Poljska, Slovaška, Češka), ki so nam najbolj primerljive,« razloži Mate. Inles kljub temu s stalnim razvojem in znanjem ter

veliko fleksibilnostjo v poslovanju uspešno parira konkurenci, v Evropi so namreč uvrščeni v višji srednji cenovni razred. »Vse pa tudi prodamo pod svojo lastno blagovno znamko Isarholz ali Inles,« doda Mate.

Podjetju Riko Hiše največ izzivov prinaša njihova primarna surovina – les. »Kot osnovni gradnik slehernega objekta les ponuja številne izzive, ne le z vidika obdelave, oblikovanja in načina uporabe, ampak tudi s širšega vidika vključevanja v lesno predelovalno verigo. Situacija na nivoju primarne obdelave lesa v Sloveniji ni ravno optimalna, saj se slovenski les oziroma hlodovina izvažja v tujino, od koder praktično istega nato odkupujemo nazaj v obliki polizdelkov – sami ga največ odkupujemo iz Avstrije in prav na tem področju bi si želeli boljših rešitev,« pojasni Lukšič. Doda, da jim sicer največje izzive na področju lesene montažne gradnje zastavljajo sodobna arhitektura in gradbeništvo, ne nazadnje pa tudi kupci in investitorji, ki se zavedajo pomembnosti trajnostnih vidikov pri načrtovanju prostora. »Nanje uspešno odgovarjamo tudi zaradi nenehnega nadgrajevanja in optimizacije tehnoloških procesov. Le tako namreč lahko zagotavljamo odličnost in tehnološko izpopolnjenost naših produktov in rešitev. Izzive prepoznavamo tudi v izboljšavi prodajnih in poprodajnih procesov ter v krepitvi prodajne mreže,« pravi Lukšič.

Nove tovarne, ki jih načrtuje Yaskawa, bodo močno vplivale na bodočo rast gospodarstva, ne samo v Kočevju temveč v celi regiji, napoveduje dr. Hubert Kosler, direktor Yaskawe Ristro.

RIKO TEAM

Kot specialist v mehanskih obdelavah, proizvajamo visoko natančne, kompleksne komponente za strojogradnjo in orodjarsko industrijo.

Z bogatimi izkušnjami in najsodobnejše opremljenimi obdelovalnimi stroji večjih dimenzij (do 5 m in 10 ton) smo ustvarili ustrezno podlago za prilagodljivo storitev CNC obdelave večjih in manjših serij. Naša tradicija in strokovna ekipa sta jamstvo za kvalitetno, hitro in cenovno ugodno storitev!

MERITVE S 3D TIPALOM HEXAGON

ULIVANJE ALUMINIJA

VARJENJE IN BARVANJE

Andrej Mate, predsednik uprave Inlesa, opozarja na velik problem, ki ga predstavlja prekomerna obdavčitev dela in povsem nefleksibilna delovna zakonodaja.

Večino svojih produktov izvozijo tudi v podjetju Riko Kor. »Delamo predvsem za tujino, za podjetja, kot so Escava, Caterpillar in druga – njihova naročila so že zapolnila celo naslednje leto, nekateri kupci pa nam dajo celo avanse za materiale. Dela je torej veliko. Pri nas velja, da to, kar se dogovorimo, tudi drži. S tistimi, ki se dogovora niso držali, ne sodelujemo več,« je oster Starc. Soočajo se predvsem s kadrovskimi in prostorskimi omejitvami. »Lani smo že postavili en šotor, ki ga uporabljamo kot skladišče, letos pa bomo, kot kaže, morali postaviti še enega,« pravi, kadre pa zdaj uvažajo iz Srbije ter Bosne in Hercegovine.

Foto: Yaskawa

»Lani smo že postavili en šotor, ki ga uporabljamo kot skladišče, letos pa bomo, kot kaže, morali postaviti še enega,« pravi Janez Starc, direktor Riko Kor.

Kosler pa pravi, da so Yaskawina hčerinska podjetja vsako posebej izpostavljena svojim izzivom. »Yaskawa Slovenija je odgovorna za prodajo robotskih rešitev na trgih Slovenije in bivše Jugoslavije. Trenutno beležimo veliko rast v naročilih, saj je tudi povpraševanje po uvajanju robotizacije visoko. Vseeno pa je na trgih bivše Jugoslavije rast počasna,« pravi. Yaskawa Ristro se kot inženirsko in proizvodno podjetje, ki podpira vsa Yaskawina podjetja v regiji EMEA (Evropa, Bližnji vzhod, Afrika, Rusija) zaradi izjemne rasti naročil sooča s kadrovskimi in prostorskimi izzivi. »Kmalu bo potrebna širitev – tako prostorska kot kadrovska,« napove Kosler. Kmalu se obeta tudi odprtje tretjega Yaskawinega hčerinskega podjetja, Yaskawa Europe Robotics, saj je trenutno v zaključni fazi izgradnje tovarne, sledi pa še integracija opreme in zagon celotnega postrojenja. »Sočasno poteka kadrovanje in šolanje kadrov. Prva skupina je že preživela 8 tednov na Japonskem in Kitajskem v Yaskawinih tovarnah robotov, s ciljem, da usposobimo bodoče trenerje,« razloži Kosler.

V Yaskawi skrbijo za šolanje kadra za delo v novi tovarni.

Prva skupina delavcev se je 8 tednov izobraževala v Yaskawinih tovarnah na Japonskem in Kitajskem.

»Upamo, da nam vlada ne bo premočno znižala konkurenčnosti«

V zadnjem obdobju so v podjetju Inles ponovno razvili celo vrsto novih ali dopoljenih produktov, ki ustrezajo vse višjim zahtevam trga. »Treba je poudariti, da več kot polovico svojih produktov prodamo v Nemčijo, ki je za okna najzahtevnejši trg. Tudi v bodoče bomo aktivno nadaljevali z dosedanjim uspešnim načinom dela. Čeprav so trendi nasprotni, upamo, da se gospodarska situacija ne bo preveč poslabšala, ter da nam naša vlada ne bo premočno znižala konkurenčnosti,« si želi Mate.

V podjetju Riko Hiše so ponosni predvsem na letošnje uspešne projekte v Sloveniji – vrtec v Šentjerneju, objekt v Kampu Šobec, apartmajske hiše v Prekmurski vasi, leseno fasado na objektu Expanso v Murski Soboti, vrtec Kamnitnik v Škofji Loki ter na nove stanovanjske hiše. Poleg tega so bili uspešni tudi v tujini. »Preboj nam je uspel na švicarskem trgu, kjer smo dokončali projekt petih hiš dvojčkov v bližini ženevskega jezera, tudi v Italiji nadaljujemo z uspešnimi projekti lesene montažne gradnje, med zadnjimi in odmevnejšimi je gotovo kompleks hiš v bližini smučarskega središča Valtournenche,« pravi Lukšič. Doda, da so prisotni tudi na angleškem trgu, saj »v prestižnem naselju blizu Londona stoji že več kot 90 naših hiš, pred nami pa so že nova naročila«. Kakšne pa so želje za naprej? »Pot, ki smo si jo zastavili v preteklosti in se izkazuje za uspešno in učinkovito, bomo seveda nadaljevali – želimo še razširiti svojo tržno mrežo ter poglobiti sodelovanje z obstoječimi poslovnimi partnerji, s katerimi vzajemno uspešno uresničujemo zaupanje končnih naročnikov že vrsto let. V prihodnje si želimo postati vodilen proizvajalec lesenih montažnih objektov na vseh obstoječih trgih,« zaključuje Lukšič.

Starc opaža, da bi morali za določene stroje postaviti še eno delavnico, za katero je prostor že pripravljen, poleg tega pa bi potrebovali tudi lakirnico. »Naše podjetje deluje že 25 let. V tem času se je spremenilo marsikaj. Zdi se mi, da moraš, ko je dela premalo, delati še več, da ga bo dovolj. Ko je dela preveč, pa zopet ni v redu,« se pošali.

Za Yaskawo sta december in januar polna izzivov. »V teh šestdesetih dneh nameravamo pridobiti uporabno dovoljenje, prestati notranjo presojo in pa končno presojo s strani matičnega podjetja Yaskawa Electric Corp,« pojasni Kosler in doda, da bodo po uspešni končni presoji vendarle dobili zeleno luč za proizvodnjo robotov za trg. gg

MOTOMAN HC10

6-osni-kolaborativni robot

Motoman HC10 je 6-osni kolaborativni robot z nosilnostjo 10kg in polmer dosega R=1200mm.

HC10 predstavlja novo generacijo robotov, ki so zmogljivi, cenovno dostopni, vsestransko uporabni, preprosti za uporabo in izdelani za integracijo v industrijske procese. Roboti so namenjeni uporabnikom, ki iščejo preprosto in hitro avtomatizacijo nalog, ki jih industrijski roboti opravljajo v bližini ljudi v sodelujočem načinu delovanja.

Varno sobivanje z uporabniki

Varnostni krmilnik FSU: Functional Safety Unit

Nadzor nad različnimi mejnimi vrednostmi sile merjene s senzorji sile na vseh šestih robotskih oseh.

Tehnologija PFL Power and Force Limiting

Robot se takoj odzove na zunanje sile in tako ščiti uporabnika.

Aplikacija EasyTeach – natančno ročno vodeno učenje in programiranje robota

Poenostavljena izvedba in preprosta uporaba robota HC10.

Brez varnostne ograje

- Vgrajena funkcija kontrole sile ob dotiku na vseh šestih robotskih oseh
- Gibljivi deli robota so oblikovani tako, da preprečujejo možnost poškodb
- Varnostni standard – aplikacija za industrijske robote: ISO 10218-1 (5.10.5 Power and Force limiting)
- Varnostne funkcije za krmilnike industrijskih robotov: ISO 13849-1, PLd, CAT3
- Tehnična specifikacija za delovanje kolaborativnih robotov: TS15066

Enostavno programiranje

- Neposredno premikanje robotske roke s pomočjo ročnega vodenja
- Pametni vmesnik (Smart HUB) za programiranje po principu »enostavnega učenja«

Krmiljen z
YRC1000

Boniteta odličnosti
2017

A Blisnode Solution

Zanimanje za doživetja na Kočevskem in Ribniškem vsako leto večje

Kočevska in ribniška občina se med drugim ponašata z neokrnjenimi gozdovi, ki predstavljajo odlično tržno nišo v turizmu. Pragozd Krokar je bil lani celo vpisan na Unescov seznam svetovne naravne dediščine, dostop do vseh znamenitosti in naravnih bogastev pa bo kmalu olajšala modernizirana železniška proga.

Nina Šprohar

Popotnike bo privabil »okus gozda«

»Najbolj obiskane lokacije na naši destinaciji so zagotovo Bunker Škrilj, Kočevski Rog, Kolpska dolina in mesto Kočevje,« pravi Tina Peček iz Javnega zavoda za turizem in kulturo Kočevje. Vsaka destinacija za obiskovalca predstavlja svojevrstno doživetje - Bunker Škrilj je ekskluziven turistični produkt, ki je po desetletjih odprl vrata za turistične namene, Kočevski Rog ponuja neizmerno moč in čarobnost neokrnjene narave, Kolpska dolina poleg čudovitega razgleda vabi še na adrenalinske vodne užitke, mesto Kočevje pa z bogato kulturno dediščino ponuja številne zanimive zgodbe. Tudi gostov je vedno več. »Destinacija Kočevsko je še mlada destinacija v fazi razvoja turističnih produktov, a kljub temu zanimanje za obisk skrivnostnega gozda iz leta v leto raste,« pravi Pečkova. »Ljudi privabljamo s promoviranjem

destinacij preko digitalnih platform (spletna stran, Facebook, Instagram), preko kanalov Slovenske turistične organizacije in z udeležbo na različnih dogodkih ter sejmih tako doma kot tudi v mednarodnem okolju,« doda.

Kaj načrtujejo v prihodnje? »Predvsem razvoj produktov doživetja v naravi, razvoj produktov opazovanja divjih živali v naravnem okolju, razvoj kulinarčne blagovne znamke s poudarkom na »okusih gozda« in razvoj produktov kulinarčnih doživetij,« pojasni Pečkova in še doda, da hkrati urejajo tudi infrastrukturo za »eno izmed poglavitnih in edinstvenih doživetij na naši destinaciji,« tako imenovano Doživetje bližine pragozda Krokar, ki je bilo lani vpisano na Unescov seznam svetovne naravne dediščine.

»Želimo si, da bi obiskovalci ostali dlje«

V Ribnici lahko obiskovalci turistične informacije dobijo v Rokodelskem centru Ribnica (RCR), ki pod svojim okriljem združuje različne enote, v sklopu zavoda pa deluje tudi muzejska trgovina s pestro ponudbo lončenih in suhorobarskih izdelkov iz ribniško-kočevskega območja. »Obiskovalcem nudimo ogled razstav, demonstracij in delavnic v Rokodelskem centru, ogled razstav Muzeja Ribnica v Ribniškem gradu, ogled razstav v Galeriji Miklova hiša, lokalno vodenje po ribniškem trgu, ogled cerkve sv. Štefana, ogled Škrabčeve domačije ter obisk rokodelskega mojstra na domu,« pravi Tina Haler iz RCR. Kaj obiskovalce najbolj navduši? »Največkrat se odločijo za voden ogled Muzeja Ribnica in Rokodelskega centra,« pojasni Halerjeva. Svoje vsebine ponujajo različnim društvom, šolam in podjetjem ter se skušajo pojavljati v različnih katalogih turističnih storitev in televizijskih ter radijskih oddajah. »Na dogodke in

Doživetje bližine pragozda Krokar je bilo lani vpisano na Unescov seznam svetovne naravne dediščine.

Foto: Zeljko Pleše

Foto: Rokodelski center Ribnica

Foto: Rokodelski center Ribnica

Na Ribniškem si želijo, da bi obiskovalci na območju ostajali dlje časa.

aktivnosti, ki jih pripravljamo znotraj zavoda, vabimo obiskovalce s tiskanimi in elektronskimi vabili, prek družabnih omrežij ter prek lokalnih medijev,« doda Halerjeva. Obisk je, kot pravi, zadovoljiv, vendar pa se trudijo, da bi njihove vsebine privabile še več obiskovalcev. »Želimo si, da bi obiskovalci na Ribniškem ostajali dlje časa, vendar je to povezano tudi z drugimi ponudniki turističnih storitev, ki jih trenutno nihče ne povezuje v skupno turistično destinacijo,« problematiko opiše Halerjeva. **gg**

Po medvedovih stopinjah

Tone Krkovič iz Turističnega društva Brezpotja opaža, da »zanimanje sicer ni veliko, a se vsako leto veča«, kot najbolj obiskane destinacije pa izpostavi Kočevski Rog, ki je po njegovem mnenju najbolj privlačen za pohodnike in kolesarje, gozdni rezervat Krempa in pragozd Krokar za pohodništvo in fotolov ter Kočevsko reko, Kostel in dolino Kolpe. Turiste povečini privabljajo preko digitalnih medijev. »Najbolj promocijsko odmeven je vzdržljivostni pohod Po medvedovih stopinjah, ki se ga je letos udeležilo okoli dva tisoč pohodnikov, pripravljamo pa tudi nove programe in skušamo okrepiti promocijske akcije,« še doda Krkovič.

Foto: Jurij Pelc

Z novimi naložbami krepijo razvojno usmerjenost

Foto: Bojan Strojnik

V Kočevju s politiko investicij zagotavljajo razvoj, hkrati pa vzdržujejo visoko raven prihodkov in ustvarjajo nova delovna mesta. Trenutno izvajajo tri pomembne infrastrukturne projekte, ki bodo po besedah župana odločilno vplivali na nadaljnji razvoj občine.

Projekti za višjo kakovost življenja in nova delovna mesta

»Finančno najbolj zahteven projekt je popolna prenova vodooskrbnega sistema, s katerim zagotavljamo varno, stabilno in dolgotrajno oskrbo s pitno vodo za naslednjih 50 let. To je predpogoj za razvoj občine kot tudi za razvoj gospodarstva,« pove dr. Vladimir Prebilič, župan Občine Kočevje. Drugi projekt je posodobitev cestne in železniške infrastrukture, ki poteka v tesnem sodelovanju z državo in prinaša

bolj sonaraven, varen in predvsem, z gospodarskega vidika, racionalnejši dostop do občine. Kot tretje župan izpostavlja, da je Občina Kočevje s spremembo občinskega prostorskega načrta (OPN) in razširitvijo gospodarske cone ustvarila pogoje za nadaljnje investicije. »Hkrati pa je z MGRT zagotovila sredstva za izvedbo komunalnega opremljanja gospodarske cone ter s tem investorjem omogočila izjemno kakovostne pogoje že v samem začetku investicije. Na ta način se bo v naši občini ustvarilo dodatnih 700 novih delovnih mest,« še poudari Prebilič.

V 2019 bodo nadaljevali načrtano pot

V 2019 bodo nadaljevali z investicijami v kolesarsko infrastrukturo, zagotavljanjem novih prenočitvenih kapacitet in še dodatno širitvijo gospodarske cone. Nadaljevali bodo tudi z uspešnim privabljanjem investorjev.

»V letu 2019 računamo na prihod vsaj treh večjih podjetij, s katerimi pogovori že potekajo,« napoveduje župan Občine Kočevje dr. Vladimir Prebilič.

»Smo največji proizvajalec aluminijastih vhodnih vrat v Evropi«

Tako ponosno povedo v podjetju Inotherm iz Ribnice; upravičeno ponosno, saj so se od ustanovitve leta 1991 iz majhnega družinskega podjetja razvili v največjega proizvajalca aluminijastih vhodnih vrat za hiše in druge stanovanjske objekte v Evropi z 245 zaposlenimi.

Njihov vodilni položaj v branži potrjujejo tudi številke: lani so ustvarili 53,4 milijona evrov prihodkov in 9,5 milijona čistega dobička. Dodana vrednost na zaposlenega je bila s 93.479 evri več kot dvakrat večja od slovenskega povprečja. Na tujih trgih ustvarijo 95 odstotkov vseh prihodkov, letos bo iz njihovih proizvodnih hal prišlo 30 tisoč vrat. Večino prodajo na nemškem trgu ter Avstriji, Švici in Franciji, sicer delujejo še na osemnajstih tujih trgih.

Široka izbira modelov

»V ponudbi imamo več kot 400 modelov vrat, stranka pa lahko dodatno prilagodi dizajn in opremo vrat lastnim željam. Imamo izjemno hitro obdelavo naročil, ponudbe z barvnimi skicami vrat so narejene v roku 24 ur, dobavni roki so kratki in držimo se jih zelo natančno. Vrata izpolnjujejo najzahtevnejše norme varnosti in toplotne izolativnosti, za kar imamo tudi certifikate nemškega inštituta IFT Rosenheim,« povedo v podjetju Inotherm.

Odpornost tudi na velike temperaturne razlike

Inotherm je bil eno prvih podjetij na trgu aluminijastih vhodnih vrat za hiše. Do takrat so tovrstna vrata uporabljali le v poslovnih prostorih, Ribničani pa so se

lotili izdelave aluminijastih vhodnih vrat tudi za stanovanjske hiše. Vrata so plod izključno njihovega lastnega razvoja, pri njihovi izdelavi združujejo najnovejšo tehnologijo in precizno ročno delo.

Kakovost je eden njihovih močnejših prodajnih adutov. »Vendar ne gre samo za samo za tehnologijo izdelave,« pojasnjujejo v Inothermu. »Odličen in okolju prijazen je tudi material, iz katerega so vrata narejena. V svojem razvojnem oddelku smo razvili posebne aluminijaste profile, zaradi katerih so naša vrata bolj stabilna in se ne zvijajo tudi ob velikih temperaturnih razlikah.«

Vlaganje v razvoj in okolje

Eden od razlogov za uspeh Inotherma je tudi v tem, da se ves ustvarjeni dobiček vlaga nazaj v podjetje. V Ribnici prav zdaj postavljajo na

noge novo lakirnico, kjer že stojijo prvi stroji, proizvodnja pa bo stekla v začetku leta 2019. Lakirnica, v katero so vložili 7 milijonov evrov, bo sodobna, avtomatizirana in je zgrajena po najsodobnejših tehničnih in okoljevarstvenih standardih. Njihov naslednji večji projekt je izgradnja oziroma povečanje leta 2012 postavljene fotovoltaične sončne elektrarne, s pomočjo katere si bo podjetje zagotovilo velik del potrebne električne energije.

Kot družbeno odgovorno podjetje se v Inothermu zavedajo vpetosti v naravno in družbeno okolje na kočevsko-ribniškem območju, zato sodelujejo s kooperanti in podjetji iz lokalnega področja. Zaposlujejo predvsem ljudi iz lokalnega okolja.

INOTHERM

Nove ceste in renovacija železnice

Po več kot desetih letih bo končana modernizacija kočevske proge. Obetajo se nove obvoznice za bolj tekoč promet.

Nina Šprohar

Na Ministrstvu za infrastrukturo RS (MzI) pravijo, da so v letu 2018 na področju Občine Ribnica že porabili približno 289 tisoč evrov v sklopu rednega vzdrževanja, dela pa trenutno potekajo na odseku ceste G2 Žlebič–Koče. V načrtu imajo tudi ureditev ceste Ribnica–Breg–Grič ter ureditev pločnika Breže–Žlebič, kjer so se zaradi zapletov pri odkupih zemljišč v soglasju z Občino Ribnica vse aktivnosti sicer začasno ustavile. »V letu 2019 je predvidena izdelava Pobude in analize smernic za pripravo državnih prostorskih načrtov (DPN) za obvoznico glavne ceste G2-106 na območju Ribnice in ločeno na območju Kočevja,« pravijo na ministrstvu. Za obvoznico Velike Lašče so se na zahtevo Ministrstva za finance RS aktivnosti prenesle na nov investicijski projekt. »Trenutno je v izdelavi študija variant s predinvesticijsko zasnovo, v naslednjem letu bo predlagan sprejem najustreznejše variante, nato pa bomo pristopili k izdelavi DPN,« še pravijo.

Na območju Občine Kočevje so letos v sklopu rednega vzdrževanja že porabili približno 1,15 milijona evrov. Uredili bodo še križišče med Kolodvorsko in Ljubljansko, kjer je zdaj postavljeno začasno montažno krožišče, ter Roško cesto. Tam bodo dela predvidoma zaključena konec prihodnjega leta, modernizirali pa bodo tudi cesto Brezovica–Koprivnik.

Bliža se zadnja faza renovacije železniške infrastrukture

Na področju železniške infrastrukture trenutno izvajajo modernizacijo regionalne železniške proge Grosuplje–Kočevje in s tem povezane aktivnosti za zagotavljanje cestne infrastrukture zaradi ureditve nivojskih prehodov. »Prva faza renovacije je bila zaključena leta 2011, trenutno pa je v zaključni fazi izvedba del v okviru druge faze, ki je bila ocenjena na 15,82 milijona evrov. »Za zagotovitev vseh pogojev za varno in učinkovito izvajanje železniškega prometa na kočevski progi je nato potrebno izvesti še tretjo fazo projekta, v kateri bodo nameščene signalno-varnostne in telekomunikacijske naprave. Za izvedbo tretje faze projekta je v podpisu pogodba za izvedbo del v vrednosti 16,24 milijona evrov,« še pravijo na ministrstvu in dodajo, da bo tako po več kot desetih letih zaključena modernizacija kočevske proge, ki je bila »zaradi pomanjkanja finančnih sredstev večkrat prekinjena«. Na MzI predvidevajo tudi gradnjo povezovalnih cest zaradi ureditve nivojskih prehodov na železniški progi. gg

R&GE, d.o.o.

Izdelovanje kovinskih konstrukcij, transportnih naprav za lesno predelovalno industrijo, vibracijskih transporterjev, vibracijskih sit, strojev za mletje lesa/lubja, nakladalne žlice za viličarje.

Rok Smola
Reška cesta 13
1330 Kočevje
+ 386 (0)31 259 447
info@r-ge.si

TOP 10 podjetij v občini Kočevje po prodaji v 2017

Krajše ime podjetja	Dodana vrednost (EUR)	Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	Zaposleni (po del. urah)
SiDG d. o. o.	22.504.090	137.817	163
MELAMIN d.d. Kočevje	12.477.240	65.784	190
INTERSOCKS d.o.o., Kočevje	4.814.106	55.189	87
ITAS-CAS d.o.o.	3.742.719	36.033	104
VAROVANJE GALEKOM d.o.o.	2.512.026	17.967	140
RECINKO, d.o.o., Kočevje	2.461.788	19.544	126
SNEŽNIK d.o.o.	2.358.781	19.642	120
KOMUNALA KOČEVJE, d.o.o.	1.850.387	28.040	66
GOZDARSTVO GRČA, d.d., Kočevje	1.784.310	30.449	59
IBS VAROVANJE d.o.o.	1.323.555	19.562	68

Razvrščeno po dodani vrednosti
Vir: GVIN

VAROVANJE GALEKOM

Družba VAROVANJE GALEKOM d. o. o. je podjetje za zasebno varovanje ljudi in njihovega premoženja pred uničenjem, poškodovanjem, odtujitvijo in pred drugimi škodljivimi učinki. Smo edino podjetje, ki je na področju varovanja prvo prejelo certifikat kakovosti ISO 9001 in ki je posebej specializirano na področju varovanja trgovskih verig. Naše storitve so:

FIZIČNO VAROVANJE- trgovin | FIZIČNO VAROVANJE- objektov
VAROVANJE OSEB | Varovanje javnih zbiranj | Požarno
varovanje | Tehnično varovanje | Intervencijsko varovanje
Svetovanje na področju varovanja | Varnostno izobraževanje

VAROVANJE GALEKOM, družba za varovanje, d.o.o.

Podjetniško naselje Kočevje 1 | 1330 KOČEVJE | T: 01 8950 268 | E: info@galekom.si

www.galekom.si

TOP 10 podjetij v občini Ribnica po prodaji v 2017

Krajše ime podjetja	Dodana vrednost (EUR)	Dodana vrednost na zaposlenega (EUR)	Zaposleni (po del. urah)
INOTHERM d.o.o. Prev.v nem.:INOTHERM GmbH	22.112.566	93.480	237
YASKAWA Ristro, d.o.o.	8.671.036	61.497	141
INLES d.d.	5.970.517	22.468	266
PETEK TRANSPORT, d.o.o., Ribnica	4.826.454	37.420	129
ERTL GLAS STEKLO d.o.o.	3.904.453	38.696	101
RIKO KOR d.o.o.	2.236.304	26.406	85
IP INLES d.o.o.	2.177.421	22.369	97
DETA & CO. d.o.o.	2.145.153	57.098	38
RIVE d.o.o.	2.034.415	28.993	70
FIPIS, d.o.o.	1.946.567	22.110	88

Razvrščeno po dodani vrednosti

Vir: GVIN

Prenova in širitev Grče

Gozdarstvo Grča ima 54 zaposlenih in dve žagi, v Kočevju in Ribnici. Obe lahko zdaj v dveh izmenah razžagata do 100 tisoč kubičnih metrov lesa na leto. V primerjavi z letom 2017 so v letu 2018 podvojili razrez lesa, kar pomeni, da bodo tudi dosegli načrtovano realizacijo.

Dejavnost Grče bo šla v smeri lesne primarne predelave, čeprav je v sklopu tudi dejavnost strojne in ročne sečnje ter prevozi hlodovine, ki ostajajo tudi v prihodnje kot dodatna dejavnost. Gozdarstvo Grča je žago Ribnica v letu 2018 že delno posodobila, naložbeni cikel pa se nadaljuje, tako da bo v letu 2019 razžagala sto tisoč kubičnih metrov lesa iglavcev na leto. V Kočevju pa se bo postavila popolnoma avtomatizirana žaga za pretežno listavce in delno tudi iglavce, z letno zmogljivostjo 150 tisoč kubičnih metrov. Investicija na obeh žagah se ocenjuje na približno deset milijonov evrov. Skupno se bo zmogljivost obeh žag povečala iz sedanjih 100 tisoč kubičnih metrov na skupno 250 tisoč kubičnih metrov v leto 2021. Ob primarni predelavi lesa se bo zgradilo tudi skladišče polizdelkov, ki jih bodo prodajali mizarjem in izdevalcem pohištva. Nameravajo razviti osnovno lesarsko proizvodnjo, torej poleg žaganja izdelovati tudi različne lesene profile za stavbo in drugo pohištvo, debel furnir in druge polizdelke za mizarstvo in industrijo. Slovenska mizarstva in pohištvena proizvodnja bo potrebovala surovine in tudi polizdelke. Gre za idejo, o kateri govorijo številni lesarji in tudi ekonomisti, ki so prepričani, da je les bogastvo naše države, ki bi ga morali veliko bolj izkoristiti, namesto da se izvažajo hlodovina. S tem se bo doma predelalo več surovega lesa in vzpostavile se bodo povezave tudi z drugimi žagami na širšem območju.

V letu 2018 je Grča, d. d. pridobila in tudi izkazuje status strateškega investitorja v lesno-predelovalni industriji, kar pomeni, da so na pravi poti.

Večinski lastnik (98,93 %) Gozdarstvo Grča, d. d. je GH Holding in Blaž Miklavčič, ki je v letu 2017 odkupil terjatve upnikov do Grče, povečal lastniški delež z nakupom ostalih delnic, družbo prvič dokapitaliziral konec leta 2017 in tudi v letošnjem letu 2018. Družbo Gozdarstvo Grča, d. d. vodita direktor Stojan Rovin in njegov namestnik ter prokurist Ivan Novak.

Med vodilnimi pri razvoju in proizvodnji funkcionalnih športnih nogavic v Evropi in svetu

Kočevski Intersocs se je s kakovostjo in inovativnostjo na svojem področju prebil med najboljše na stari celini, z gradnjo nove tovarne pa bo svoj položaj še okrepil.

Družinsko podjetje Intersocks, d. o. o., ki proizvaja tehnične nogavice z dodano vrednostjo in razvija športno perilo, v Kočevju deluje od leta 1992. Ima italijanske korenine, saj ga je v mestu Trieste leta 1979 ustanovil De Louis Hurwits, v celoti pa ga je v Kočevje prenesel v letu 2004. Vodita ga direktorja Debby Hurwits in Marjan Kočila.

Stabilna in vztrajna rast

»S konstantno in stabilno rastjo v zadnjih 15 letih povečujemo obseg poslovanja. V poslovnem letu 2017 smo ustvarili 37,3 milijona evrov čistih prihodkov in 1,7 milijona čistega dobička. Vsako leto večji del dobička namenjamo za nove naložbe in razvoj, razlika pa gre v poslovne rezerve. Trenutno je v podjetju zaposlenih 137 ljudi,« pravi direktor Marjan Kočila.

Po besedah sogovornika je Intersocks sodobno, dinamično in v prihodnost usmerjeno podjetje, ki kapital in znanje zaposlenih usmerja v raziskave in razvoj, proizvodnjo ter prodajo nogavic. »V evropskem merilu smo podjetje v vrhu razvijanja in prodaje tehničnih nogavic s funkcijo in kupcem omogočamo celovite rešitve znotraj visoko tehnološke industrije na področju nogavic in športnega perila,« poudarja Kočila. Poleg naštetega sta njihovi konkurenčni prednosti tudi lokacija v Evropi in fleksibilnost proizvodnje. Izdelujejo nogavice za številne uveljavljene svetovne blagovne znamke, ob tem pa so razvili tudi dve lastni: Reflexa na področju zdravja in BRBL na področju športov, ki se izvajajo na prostem.

Prodor na nove trge

Intersocks posluje z več kot 400 kupci, v več kot 60 državah sveta. Njihovi glavni trgi so države Evropske unije (Nizozemska, Nemčija, Švedska, Poljska ...) in Združene države Amerike. Odpirajo pa se jim Kanada, Rusija, Avstralija in Nova Zelandija.

Z novo tovarno še bolj konkurenčni

V Kočevju ob svojem distribucijskem skladišču zaključujejo gradnjo nove tovarne na površini 3.540 m² s pripadajočimi tehničnimi pisarnami v velikosti 450 m². Naložba je vredna okoli štiri milijone evrov.

Proizvodnja bo razdeljena na dva dela. V prvem delu bo postavljena sodobna pletilnica nogavic, ki bo povezana z delno avtomatiziranim procesom konfekcije. »Uporaba najnovejših tehnologij na področju proizvodnje nogavic in hkratna avtomatizacija proizvodnih procesov bo vplivala na skrajšanje časov dobave od prejema naročila do dobave blaga končnemu kupcu in bo posledično vplivala na boljšo učinkovitost proizvodnega procesa. V začetni fazi se pripravlja investicija za proizvodnjo manjših kapacitet. Po uspešni implementaciji začetne faze bomo nadaljevali s postopnim širjenjem proizvodnih linij do polne zasedenosti tovarne,« razlaga Marjan Kočila.

Po sogovornikovih besedah so za prihodnost družbe pomembni tudi razvojni projekti, ki jim odpirajo vrata na področje športne obutve, digitaliziranega tiska in uvajanja robotov v proizvodnjo.

Odgovorni do zaposlenih in okolja

»Družbena odgovornost do zaposlenih, poslovnih partnerjev in do okolja je ena od pomembnejših vrednot našega podjetja,« poudarja sogovornik. Zapisali so jih v kodeksu etičnega upravljanja, kjer družba zagovarja temeljne vrednote standarda družbene odgovornosti SA 8000. V praksi te smernice tudi izvajajo. Zaposlenim želijo ustvariti prijazno in stimulatивно delovno okolje, kar je udeleženo v novih poslovnih prostorih, kjer so pogoji dela mnogo boljši, kot so bili prej. V proizvodnji uporabljajo energetske varčne in okolju prijazne stroje. Izvedbo gradnje nove tovarne so zaupali domačim podjetjem. Prav tako podpirajo različne športne, kulturne ter druge dejavnosti v mestu in regiji, kjer delujejo.

Velika zmaga slovenskega podjetja na sodišču

Slovensko podjetje pred sodiščem EU zmagalo proti Avstriji. Avstrijska protidampinška zakonodaja je v nasprotju s pravom EU.

Urška Sojč, Pravna služba GZS

Sodišče Evropske unije je v zadevi Čepelnik odločilo v prid slovenskemu podjetju. Slovenski tožnik je trdil, da je Avstrija s svojo zakonodajo diskriminirala slovensko gradbeno podjetje ter da s trga namerno izriva podjetja iz drugih članic EU, pri čemer je socialni damping služil le kot slab izgovor.

Družba Čepelnik s sedežem v Sloveniji je za Michaela Vavtija opravila storitve s področja gradbeništva v vrednosti 12.200 evrov. Te storitve so napoteni delavci opravili v hiši Vavtija v Avstriji, za kar je Vavti družbi Čepelnik plačal 7.000 evrov predplačila.

Storili naj bi dva prekrška

Avstrijska finančna policija je leta 2016 na gradbišču opravila nadzor in družbi Čepelnik očitala dva prekrška, in sicer za dva napotena delavca ni pravilno prijavila začetka dela in za štiri ni predložila dokumentov o plačah v nemščini. Finančna policija je Vavtiju odredila ustavitev plačil in plačilo varščine za zavarovanje plačila morebitne denarne kazni, ki bi lahko bila družbi Čepelnik izrečena v okviru postopka, uvedenega na podlagi opravljenega nadzora. Finančna policija je zahtevala, naj bo varščina določena v višini še neplačanega zneska, in sicer 5.200 evrov. Pristojni organ je Vavtiju naložil plačilo varščine, ker da bosta kazenski pregon in izvršitev precej težja ali onemogočena, ker ima družba Čepelnik sedež v Sloveniji. Proti družbi Čepelnik je bil

v zvezi z zatrjevanima prekrškoma uveden postopek. Oktobra 2016 ji je bilo naloženo plačilo denarnih kazni za prekrška v višini 1.000 evrov in 8.000 evrov. Na obe se je pritožila.

Naročnik plačilo zavrnil

Po dokončanju del je družba Čepelnik Vavtiju izdala račun v višini 5.000 evrov. Slednji je plačilo zavrnil in ob tem navedel, da je plačal varščino v višini 5.200 evrov. Družba Čepelnik je zato proti njemu na sodišču v Pliberku sprožila postopek za izterjavo neplačanega zneska. Pliberško sodišče se je obrnilo na sodišče EU v Luksemburgu z vprašanjem, ali evropsko pravo prepoveduje članici, da naročniku del odredi ustavitev plačil in varščino za morebitno globo, ker ima izvajalec sedež v drugi državi članici.

Pravobranilec je sodišču predlagal, naj odloči, da je avstrijska zakonodaja glede tega v nasprotju s pravom EU. Uradni cilj avstrijske zakonodaje je varovanje pred nelojalno konkurenco in preprečevanje socialnega dampinga. Ureditev, po kateri bi moral naročnik plačati varščino za izvajalca, po oceni pravobranilca omejuje prosti pretok storitev. Ukrepi, kot je obravnavani, lahko povzročijo veliko negativnih učinkov za naročnike, ki se odločijo storitve naročiti pri tujih ponudnikih.

Ureditev ni v skladu s pravom EU

Sodišče je sklenilo, da avstrijska ureditev, v skladu s katero lahko pristojni organi naročniku del odredijo ustavitev plačil njegovemu sopogodbenuku, ki ima sedež v drugi državi članici, in mu celo naložijo plačilo varščine za zavarovanje plačila morebitne denarne kazni, ki bi bila lahko temu sopogodbenuku naložena v primeru ugotovljene kršitve delovnega prava prvonavedene države članice, ni v skladu s pravom EU. Tak ukrep presega to, kar je nujno za uresničitev ciljev varstva delavcev ter boja proti goljufijam, zlasti socialnim, in preprečevanja zlorab (preprečitev socialnega dampinga). Avstrijski zakonodajalec bo moral uskladiti zakonodajo s pravili EU in določila o varščini v celoti razveljaviti. Odločitev iz Luksemburga je zavezujoča tudi za vsa avstrijska in druga evropska sodišča. [gg](#)

Avstrijski ukrep presega to, kar je nujno za uresničitev ciljev varstva delavcev ter boja proti goljufijam.

Odločitev je zavezujoča tudi za vsa avstrijska in druga evropska sodišča.

Foto: Depositphotos

Foto: Zare Modlic

Zdaj je čas za nov sistem nagrajevanja za ključne kadre

Rekordni dobički in pritiski na plače.

Bojan Ivanc, Analitika GZS

svetovalec

Za ključne kadre je smiseln razmislek o vezavi njihove delovne uspešnosti na nekaj ključnih pokazateljev poslovne uspešnosti v podjetju.

V slovenskih podjetjih za variabilno nagrajevanje namenimo le okoli 3 odstotke mase plač.

V slovenskih podjetjih za variabilno nagrajevanje namenimo le okoli 3 odstotke mase plač.

Analitika
GZS

Izziv za poslovodstvo: *Naše srednje veliko podjetje bo letos ustvarilo rekordne rezultate, ki so posledica novih poslov ter izjemnih rezultatov na izvoznih trgih. Prav vsi zaposleni v podjetju so pri tem prispevali ustrezen delež, nekoliko večjega sicer prodaja in sektor tehnične izvedbe projektov. Dobre rezultate imajo tudi druga podjetja v dejavnosti, ki intenzivno iščejo nove zaposlene. Ker jih na trgu dela ni, se poslužujejo taktike prevzemanja zaposlenih v drugih podjetjih, tudi v našem. Pri tem nudijo premijo nad njihovo aktualno plačo, medtem ko so razmere na delovnem mestu slabše kot pri nas. Kaj lahko storimo, da preventivno preprečimo odhod ključnih sodelavcev? V ta namen nam je nadzorni svet odobril posebna sredstva (5 odstotkov mase plač), ki jih lahko namenimo boju za zadržanje svojih ključnih zaposlenih.*

Vaši zaposleni so, kot kaže, eden od ključnih členov vašega uspešnega poslovanja. Primerno je, da jih skladno z odličnimi rezultati nagradite. V ta namen je smiselno razmisliti o izplačilu nagrade za poslovno uspešnost, katere izplačana višina je lahko različna, vendar mora biti vezana na vnaprej določene kriterije. Do višine 100 odstotkov povprečne plače v RS (okoli 1.650 evrov) izplačilo takšne nagrade ni predmet obdavčitve po dohodnini.

Izplačila ključnim kadrom vežite na denarni tok podjetja

Za ključne kadre je smiseln razmislek o vezavi njihove delovne uspešnosti na nekaj ključnih pokazateljev poslovne uspešnosti v podjetju, kot so EBITDA ali prost denarni tok iz poslovanja. Nekatera uspešna podjetja nagradijo takšne zaposlene tudi z lastniškim deležem, vendar je to smiselno predvsem v primeru, da realno obstaja sekundaren trg za te delnice oziroma je realno pričakovati, da bo prodajna cena delnice v bodoče naraščala.

Transparentnost se spleča

Zelo smiselno je biti povsem odkrit do vaših zaposlenih ter jim tudi s pomočjo zunanjega strokovnjaka na dogodku neformalne narave predstaviti obstoječe stanje na trgu dela, vaše ukrepe, s katerimi jim želite povedati, da so pomembni za vas ter tudi prednosti ter slabosti njihovega odhoda h konkurenčnim delodajalcem. Ta način je pošten do vseh ter bo odvrnil morebitne špekulacije posameznih nezadovoljnih

zaposlenih. Zahteva pa od vas izgradnjo objektivnega sistema, ki bo nudil zadosti veliko stimulacijo za delo ter morebitne korekcije, do katerih bi morale prihajati. V slovenskih podjetjih za variabilno nagrajevanje namenimo le okoli 3 odstotke mase plač, v državah OECD je ta delež skoraj dvakrat višji. Pomen tega nagrajevanja je med različnimi dejavnostmi različno pomemben. Družbe, kjer so nihanja v poslovnih rezultatih velika ter imajo širok razpon produktivnosti med zaposlenimi pri podobni vrsti opravil, imajo ta delež višji. V primeru rekordnih poslovnih rezultatov se tako delež fiksne mase plač ne poveča toliko, ampak se poveča variabilni del. Vendar tudi v času slabih rezultatov ta delež ne sme pasti pod določeno mejo, saj se prostovoljno odrečete orodju za motivacijo zaposlenih.

Preverite, kaj delajo tekmeci

Zelo pomembno je tudi, ali vaši tekmeci tak sistem imajo ali ne. Če ga imajo, je pritisk na vas toliko večji. Če je tekmec tuje podjetje, je precej verjetneje, da imajo že dobro vpeljan sistem nagrajevanja, ki spodbuja dobro opravljeno delo. V takšnih sistemih je razpon med izplačanimi dohodki večji, vendar boljše nagraduje uspehe ter znižuje verjetnost odhoda ključnih zaposlenih. [gg](#)

Foto: Depositphotos

Smernice, ki jim morate slediti

Evropska komisija je objavila tehnične smernice o razvrščanju odpadkov, ki zagotavljajo pojasnila o pravilnem razvrščanju odpadkov, glede na veljavno zakonodajo in smernice različnih držav članic EU.

Antonija Božič Cerar, Služba za varstvo okolja GZS

Foto: Zare Modic

Ko se imetnik odloči, da je določena snov ali predmet odpadke, mora slediti zahtevam zakonodaje o odpadkih, začenši s pravili za razvrščanje odpadkov. Razvrščanje odpadkov kot nevarnih ali nenevarnih in zlasti razumevanje, kdaj in pod katerimi pogoji je treba odpadke šteti za nevarne, je ključna odločitev v celotni verigi ravnanja z odpadki od nastanka do končne obdelave.

Evropska komisija je 9. aprila letos v uradnem listu EU objavila tehnične smernice o razvrščanju odpadkov.

Kdo odloča, ali je odpadke nevaren ali nenevaren?

V skladu s tehničnimi smernicami mora pri vrednotenju odpadka z vidika nevarnosti njegov imetnik najprej preveriti evropski seznam odpadkov, ki zagotavlja dodatne določbe za vrednotenje nevarnih lastnosti in razvrščanje odpadkov. Vsak odpadke v seznamu je opremljen z eno od treh vrst dodatnih oznak, in sicer absolutno nevaren odpadke, absolutno nenevaren odpadke in zrcalni odpadke.

Odpadki, ki so označeni kot absolutno nevaren odpadki, ne morejo biti razvrščeni kot nenevarni odpadki in so nevarni brez nadaljnjega vrednotenja.

Odpadki, ki so označeni kot absolutno nenevarni odpadki, ne morejo biti razvrščeni kot nevarni odpadki in so nenevarni brez nadaljnjega vrednotenja.

Odpadki, ki so označeni kot zrcalni, so lahko odpadki iz istega vira, ki so v seznamu odpadkov označeni kot nevarni ali kot nenevarni, odvisno od posameznega primera in sestave odpadka.

Na spremembo razvrščanja med absolutno nevaren ali nenevarne odpadke sam imetnik oziroma posamezno podjetje nima vpliva, saj ima le država članica pristojnost odločiti, da bo odpadke, ki je označen kot nevaren, obravnavala kot nenevaren in obratno. Država članica mora uradno obvestiti komisijo o vseh morebitnih tovrstnih odločitvah.

Ali veljajo dodatne zahteve za ravnanje z nevarnimi odpadki?

Kadar je odpadke pravilno razvrščen kot nevaren, začnejo veljati številne pomembne obveznosti glede označevanja in pakiranja, pa tudi glede sledljivosti in obdelave.

Slovenska uredba o odpadkih med drugim za nevarne odpadke, ki niso mešani komunalni odpadki, določa:

- da morajo ti odpadki pri začasnem skladiščenju, zbiranju, prevažanju in skladiščenju biti opremljeni s podatki o nazivu in številki odpadka in napisom »nevarni odpadke«;
- da morajo biti nevarni odpadki pri začasnem skladiščenju, zbiranju, prevažanju in skladiščenju shranjeni v posodah, rezervoarjih, zabojnikih ali drugi embalaži tako, da ne ogrožajo okolja in človekovega zdravja. Embalaža, v kateri so shranjeni nevarni odpadki, mora biti izdelana iz materiala, odpornega proti učinkovanju shranjenih odpadkov;
- da je nevarne odpadke prepovedano mešati z nevarnimi odpadki, ki imajo drugačne fizikalne, kemične ali nevarne lastnosti, z drugimi odpadki in snovmi ali materiali, vključno z mešanjem zaradi redčenja nevarnih snovi;
- da morajo med prevozom odpadkov, ki so nevarno blago po predpisih, ki urejajo prevoz nevarnega blaga, le ti biti označeni tudi v skladu s predpisi, ki urejajo prevoz nevarnega blaga;
- da morajo biti pošiljke nevarnih odpadkov med prevozom opremljene s kopijo evidenčnega lista, ki je lahko v elektronski obliki. Za kopijo poskrbi izvirni povzročitelj odpadkov ali drug imetnik odpadkov oziroma ustrezno pooblaščen prevzemnik odpadkov pred začetkom prevoza.

Zbiralec poskrbi za izpolnjevanje zahtev za nevarne frakcije komunalnih odpadkov iz gospodinjstev. [gg](#)

svetovalec

Seznam odpadkov je kot sklep EU v celoti zavezujoč, naslovljen je na države članice in ga ni treba prenesti v nacionalno zakonodajo.

Kaj so nevarni odpadki?

Odpadke je snov ali predmet, ki ga imetnik zavrže, namerava zavreči ali mora zavreči. Nevaren odpadke je opredeljen kot odpadke, ki ima eno ali več sledečih nevarnih lastnosti:

- eksplozivnost
- oksidativnost
- vnetljivost
- dražilnost – draži kožo in poškoduje oči
- specifična strupenost za posamezne organe (stot)/strupenost pri vdihavanju

- akutna strupenost
- rakotvornost
- jedkost
- infektivnost
- strupenost za razmnoževanje
- mutagenost
- sproščanje akutno strupene plina
- povzroča preobčutljivost
- ekotoksičnost
- odpadke izkazuje navedeno nevarno lastnost, ki jo izvorni odpadki neposredno ne izkazujejo

foto: Tadej Kret

Boste v vašem podjetju letos izplačali nagrado za poslovno uspešnost?

Konec koledarskega leta je obdobje, ko se v podjetjih pogosto odločajo za izplačilo nagrade za poslovno uspešnost.

Urška Sojč, Pravna služba GZS

svetovalec

Izplačilo poslovne uspešnosti brez obremenitve z dohodnino je mogoče le do višine 100 odstotkov povprečne mesečne plače.

Del plače za poslovno uspešnost, ki je določen v individualni pogodbi o zaposlitvi, se ne všteva v davčno osnovo.

Ker gre za poslovni uspeh družbe kot celote, so do izplačila za poslovno uspešnost po kolektivnih pogodbah praviloma upravičeni vsi delavci. Poslovno uspešnost je treba ločiti od delovne uspešnosti. Za delovno uspešnost je nagrajen delavec za svoje individualne rezultate pri delu, poslovna uspešnost pa se izračunava za doseganje načrtovanih ciljev iz tekočega poslovanja na osnovi letnega načrta in sicer z merili, kot so ustvarjeni dobiček, dosežena planirana prodaja, povečan izvoz, povečana proizvodnja in obseg storitev, zmanjšana izguba idr.

Pogoji za davčno ugodnejše izplačilo

Zakon o dohodnini omogoča izplačilo poslovne uspešnosti brez obremenitve z dohodnino (torej ne da bi se ta del plače všteval v delavčevo davčno osnovo) od 1. januarja 2018 dalje do višine 100 odstotkov povprečne mesečne plače zaposlenih v Sloveniji.

Pri tem je treba upoštevati naslednje omejitve:

- izplačilo za poslovno uspešnost se izplača le enkrat v koledarskem letu vsem upravičnim delavcem hkrati;
- vsi delavci pri delodajalcu imajo pravico do izplačila dela plače za poslovno uspešnost;
- pravica do izplačila dela plače za poslovno uspešnost ter merila za njegovo izplačilo so določeni v:
 - splošnem aktu delodajalca, s katerim so delavci vnaprej seznanjeni ali

- je s kolektivno pogodbo dogovorjena možnost izplačila dela plače za poslovno uspešnost po merilih, dogovorjenih v tej kolektivni pogodbi ali dogovorjenih na način ali na podlagi te kolektivne pogodbe.

Kolektivna pogodba dejavnosti pogosto napotuje na podrobnejšo ureditev v splošnem aktu delodajalca. Da bi delodajalec del plače iz naslova poslovne uspešnosti lahko izplačal davčno ugodnejše obravnavano (brez dohodnine), mora sprejeti interni akt, v katerem mora opredeliti:

- kdaj je podjetje poslovno uspešno,
- kriterije, ki bodo zagotavljali enotno obravnavo vseh delavcev in bodo znani vnaprej.

Izplačilo poslovne uspešnosti je prepuščeno avtonomni ureditvi oz. odvisno od določil, postavljenih v internem aktu delodajalca, vendar je avtonomija omejena z zakonsko določbo o prepovedi diskriminacije in enakem plačilu. Šteje se, da imajo pravico do dela plače za poslovno uspešnost vsi delavci pri delodajalcu, če so pogoji za pridobitev pravice do dela plače za poslovno uspešnost s splošnim aktom delodajalca določeni enotno za vse delavce. Določba ne pomeni, da morajo vsi delavci dobiti absolutno enak znesek, temveč, da del plače prejmejo vsi delavci, ki izpolnjujejo pogoje, ki so vnaprej določeni in znani.

Izplača se lahko tudi več ali drugače

Izplačila nagrad so lahko višja, a je iz dohodnine izvzet le del do 100 odstotkov povprečne bruto plače v RS. Prispevki za socialno varnost se ne glede na to plačajo od celotnega izplačanega zneska.

Poslovna uspešnost se lahko izplača tudi na podlagi pogodbe o zaposlitvi. Vendar se del plače za poslovno uspešnost, ki je določen v individualni pogodbi, ne obravnava kot dohodek iz delovnega razmerja, ki se ne všteva v davčno osnovo. [gg](#)

Foto: Depositphotos

Na kaj moramo biti pozorni pri poslovanju z Japonci?

Ne pozabite, da gre za popolnoma drugačno poslovno kulturo. Bolj kot neposrednost in učinkovitost cenijo vljudnost in lojalnost.

Rok Tomažič, Poslovno svetovanje Mugen s.p.

Foto: osebni arhiv

Vsako podjetje lahko brez težav posluje z Japonci, če le upošteva nekatera preprosta načela in pravila.

1. Pripravljenost in točnost

Pri poslovanju z Japonci so najpomembnejše priprave. Vsi zaposleni v podjetju, ki bodo prišli v stik z Japonci, morajo biti konzervativno oblečeni ter brezhibno urejeni. Čevlji morajo biti zloženi in čisti, saj jih bodo gostje pri priklonu, ki je tradicionalni japonski pozdrav, prve opazili. Vsi zaposleni morajo tudi imeti pripravljene vizitke, ki naj bodo dvojezične. Iz njih mora biti jasno razviden položaj zaposlenega v podjetju, saj je hierarhija za Japonce zelo pomembna. Ob tem se je potrebno držati pravila dajanja in sprejemanja vizitk z obema rokama.

Na sestanke z Japonci moramo biti pripravljeni vsaj deset minut pred pričetkom, končati pa jih moramo v dogovorjenem času. Gostom ponudimo pisna gradiva v angleščini, saj Japonci angleščino bolje berejo, kot pa poslušajo. Če je le mogoče, naj bo pri sestanku prisoten tudi tolmač, ki lahko razreši morebitne jezikovne zadrege.

2. Prijaznost in tankočutnost

Način komunikacije je prav tako izjemno pomemben. Japonci so v komunikaciji vedno prijazni in ustrežljivi, zavračanja oziroma besede »ne« pa ne poznajo. Enako seveda velja tudi za vaše zaposlene. Ti naj ne varčujejo z zlatimi besedami: »hvala, prosim in oprostite«. Pri tem pa moramo paziti, da nas japonska vljudnost ne zavede, saj se za njo lahko skrivajo nezadovoljstvo in neodobravanje. Japonci od nas pričakujejo, da bomo znali »brati med vrsticami«. Če njihovih namigov ne opazimo, lahko pride do hudih nesporazumov.

Klasičen primer tovrstne zadrege je zavračanje. Japonci skoraj nikoli ne bodo direktno pokazali nestrinjanja z vašimi predlogi, ampak vam bodo rekli, da je nekaj problematično ali pa da morajo o predlogu razmisliti, v resnici pa želijo s tem le izraziti zavrnitev. Če tega ne razumemo, lahko hitro dobimo napačen vtis, da bodo naš predlog ali ponudbo prej ali slej sprejeli.

3. Primerna distanca

V medosebnih odnosih so Japonci precej bolj hladni in nedostopni, kot je običajno v zahodnih državah. Njihov osebni prostor je prav tako večji od našega, občutljivi pa so tudi na telesni kontakt, ki je rezerviran le za družino in prijatelje, zato se moramo odreči medvedjim objemom, poljubom na lica ter trepljanju po ramah. Japoncev tudi ne gledamo v oči, saj to velja za nevljudno in izzivalno početje.

V komunikaciji se izogibamo temam, kot so na primer družina, osebne finance, zdravje, počutje itd. O tovrstnih temah se Japonci z izjemo najboljših prijateljev in družine ne pogovarjajo. Pri poslovanju z Japonci je popolnoma sprejemljivo, da tudi po desetih letih tesnega sodelovanja o svojih sogovornikih v resnici ne vemo prav veliko.

4. Sproščenost

Na koncu pa vam polagamo na srce, da se z zgoraj napisanim pretirano ne obremenjujete, saj se Japonci dobro zavedajo, da o njihovi kulturi vemo precej manj kot oni, zato vam ne bodo preveč zamerili, če boste zagrešili kakšen spodrsrlaj ali napako. Kljub temu pa lahko z upoštevanjem vsaj osnovnih načel in pravil poslovanja ustvarite dober vtis, ki nato vodi do dobrega poslovnega rezultata. gg

svetovalec

Japonci od nas pričakujejo, da bomo znali »brati med vrsticami«.

Japoncev ne gledamo v oči, saj to velja za nevljudno in izzivalno početje.

Foto: Depositphotos

Foto: Nelson

Razlika med 1. in 5. mestom je predvsem v glavi

Izkoristite tehnike mentalnega treninga za doseganje svojih osebnih in poslovnih ciljev.

Andreja I. Kanduč, diplomirana mentalna trenerka

svetovalec

Prevzemite odgovornost zase in za svoja dejanja.

Mentalna trdnost nam omogoča, da kontroliramo svoja čustva in reakcije, da delujemo zavestno in v skladu s svojimi vrednotami in cilji.

Že stari slovenski pregovor pravi, » Vsak je svoje sreče kovač«. Pregovor, ki ga danes razumem precej drugače, kot sem ga razumela na začetku svoje življenjske poti. Takrat so nas starši in učitelji učili, naj pridno študiramo in trdo delamo, pa bomo srečni. Nikar ne razumite narobe, trdo delo in stalno izobraževanje zame še vedno predstavljata ključna stebra za osebno srečo in uspeh.

Vseeno pa na ta pregovor danes kot diplomirana mentalna trenerka gledam malo drugače. Ko kujemo svojo usodo, se nemalokrat zgodi, da smo prav mi tisti, ki sami porušimo tisto, v kar smo vložili toliko napora, časa in sredstev. Kako je to mogoče? Zakaj se nam to dogaja?

Glavni razlog za to je preprosto dejstvo, da ljudje nismo stroji, nismo zgolj fizična bitja, ampak je velik in pomemben del nas tudi naš mentalni del. Kaj pravzaprav zajema pojem »mentalno«? Mentalno je duševno, intuitivno, je čustveno, je duša, je bit, je misel in je tisto nekaj v nas, kar nam omogoča, da dosegamo nadpovprečne dosežke, hkrati pa nas lahko popolnoma onemogoči. Ko se končno zavemo, da smo več kot zgolj fizično telo, začnemo skrbeti za svoje mentalne potrebe in razvijati tudi svoje mentalne spretnosti. Šele takrat postanemo uspešen kovač svoje sreče.

Razvijmo mentalno trdnost

Mentalna trdnost nam omogoča, da kontroliramo svoja čustva in reakcije, da delujemo zavestno in v skladu s svojimi vrednotami in cilji. Mentalno trdnost razvijamo z mentalnim treningom z namenom doseganja treh ciljev:

1. Optimalno počutje – samo zdrava in zadovoljna oseba je lahko tudi uspešna.

2. Optimalno delovanje – vedeti kaj in kako.

3. Optimalni način – narediti stvari pravilno.

Mentalni trening se začne z zavedanjem, z našim spoznanjem, da smo nekaj več kot zgolj tisto, česar se lahko dotaknemo in kar lahko izmerimo.

Danes vemo, da smo s svojimi čutili in današnjo tehnologijo sposobni zaznati približno 5 odstotkov tega, kar nas obdaja. Skoraj 25 odstotkov vesolja predstavlja temna snov in skoraj 70 odstotkov nam povsem neznana, tako imenovana temna energija. Vedno bolj razumemo, da je vse povezano in je vse energija. Energija pa je valovanje. Naša čustva, naše misli, naši odzivi so posledica energij, ki se pretakajo v našem telesu in vplivajo tako na naša ravnanja kot na naše zdravje (fizično telo).

Zato ne zanemarjajte svojih čustev in misli. Prevzemite odgovornost zase in za svoja dejanja. Z metodami mentalnega treninga se naučite prepoznavati prepletenost podzvestnega in zavestnega in kako lahko vplivamo na svoje misli. Človek ima v dnevu med 30.000 in 70.000 misli, vendar naenkrat eno samo. Dobra novica je, da mi odločamo o tem, katera bo ta misel. Poskrbite, da bo prava! **gg**

Seminar:

Nove ključne kompetence vodij

GZS-jev seminarski trojček Nove ključne kompetence za vodje je namenjen posameznikom, vodjem in podjetnikom, ki ste pripravljeni in željni spreminjati sebe in svojo okolico v družbo z višjo dodano vrednostjo. Če želite spoznati nove ključne kompetence za vodje, potem ne smete preslišati najnovejših spoznanj s področja vodenja, ki jih bodo z vami delili Sanela Dmitrovič, dr. Marko Divjak in Andreja I. Kanduč. Seminar bo **12. februarja 2019** v dvorani A na GZS med 9. in 16. uro.

Foto: Depositphotos

DARS SVETUJE:
V ZIMSKIH RAZMERAH
RAČUNAJMO Z DALJŠIM
ČASOM POTOVANJA,
ZATO SE NA POT ODPRAVIMO

VSAJ 10 MINUT PREJ

KOT OBIČAJNO.

Preden se v zimskih razmerah odpravite na pot, očistite stekla
in v celoti odstranite sneg z vozila ter se pozanimajte o razmerah na cestah.

 1970

promet.si

DARS

Skoraj 30 milijonov evrov za MSP

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo bo predvidoma do konca decembra objavilo dva razpisa, na katerih bo na voljo slabih 30 milijonov evrov.

Barbara Perko

V okviru Javnega razpisa »Spodbude za MSP za razvoj in uvajanje novih produktov v lesarstvu 3.0« je namenjenih 5.554.701,04 evra. Sredstva so namenjena spodbujanju uvajanja novih ali dvigu zahtevnosti izdelkov, ustvarjanju novih delovnih mest ali rasti dodane vrednosti na zaposlenega v MSP, spodbujanju učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije ter izvedbi ukrepov za izboljšanje učinkovite rabe virov, ki bodo prispevali k prehodu Slovenije v krožno gospodarstvo.

Do sredstev so upravičena mala in srednja podjetja. Sredstva so namenjena za stroške nakupa opredmetenih osnovnih sredstev, kot je nakup nove opreme, novih strojev, proizvodnih zgradb, do višine 80 odstotkov celotnih upravičenih stroškov operacije. Med upravičene stroške se štejejo tudi stroški nakupa neopredmetenih osnovnih sredstev (nakup tehnologije z nakupom patentnih pravic, licenc, blagovnih znamk, znanja ali nepatentiranega tehničnega znanja) v višini do 20 odstotkov vrednosti celotnih upravičenih stroškov operacije ter stroški plač novo zaposlenih (nova zaposlitev povezana z izvedbo začetne investicije).

S sredstvi do znanja in kompetenc

Predvidoma decembra je načrtovana objava razpisa Vzpostavitev celovitega vavčerskega sistema spodbud malih vrednosti za MSP 2019-2023. Na voljo bo 23.720.000 evrov. Z operacijo se bodo zagotovile

Foto: Depositphotos

enostavne spodbude manjših vrednosti do 10.000 evrov, s katerimi bodo MSP pridobila znanje in kompetence, ki jim bodo omogočili hitrejšo rast in razvoj: digitalni in vsebinski marketing, prenos lastništva, zaščita intelektualne lastnine, certifikati kakovosti, internacionalizacija (tržne raziskave, izhodne delegacije ...), varstvo osebnih podatkov, tehnologija veriženja podatkovnih blokov.

Do sredstev so upravičena mala in srednja podjetja, ki lahko sredstva porabijo za subvencije za stroške zunanjih izvajalcev, plače in materialne stroške. Skladno z Zakonom o podpornem okolju za podjetništvo (ZPOP-1) je maksimalna vrednost sofinanciranja do 10.000 evrov na podjetje. [gg](#)

**Več o trenutno
odprtih
razpisih, na
katere je
prijava še
možna**

POPRAVEK

V lestvici »Seznam zavarovalnih subjektov na slovenskem zavarovalnem trgu leta 2017«, ki je bil objavljen v novemberskem Glasu gospodarstva na strani 68, smo napačno navedli, da so v njej navedeni vsi zavarovalni subjekti, ki so aktivni na slovenskem zavarovalniškem trgu. Navedeni so le podatki za posamezne članice SZZ, po podatkih Statističnega zavarovalniškega biltena 2018. Zavarovalni subjekti so tako širši pojem, saj obsegajo tudi ostale zavarovalne družbe in zavarovalne družbe iz držav članic EU, ki opravljajo zavarovalne posle v Sloveniji neposredno. Za napačno navedbo se opravičujemo.

Odlagališče ni nujno končna postaja za odpadke

Slovenska podjetja z dobrimi praksami pozitivno vplivajo na okolje in spodbujajo princip krožnega gospodarstva.

Nina Šprohar

Nenehno vlagajo v izboljšave

»V Ljubljanskih mlekarneh je učinkovito ravnanje z okoljem ena od naših najpomembnejših dolgoročnih strateških usmeritev. Tako smo se že leta 2013 kot prvo živilsko-predelovalno podjetje v Sloveniji vpisali v register EMAS,« pravi Renata Lovrak iz podjetja Ljubljanske mlekarne. »Z naložbami smo izboljšali okoljski odtis, optimizirali poslovne procese, jih dodatno avtomatizirali in izboljšali energetske učinkovitost, okoljska politika podjetja pa je sestavni del integriranega sistema vodenja,« razloži. Podjetje si vsako leto zastavi cilj izboljšati svojo energetsko učinkovitost in zmanjšati relativno porabo elektrike, pare, vode ter količino mešanih komunalnih odpadkov. »Naše cilje dosegamo z vlaganjem v izboljšave, ki pozitivno vplivajo na okoljsko učinkovitost našega podjetja,« še doda.

Foto: Ljubljanske mlekarne

Od odpadka do surovine

Dober primer krožnega gospodarstva je podjetje Steklarna Rogaška. Zavezanost k trajnostnemu razvoju je podjetje soočila s problemom nastajanja velikih količin odpadne sadre, ki so jo nekoristno odlagali na bližnje industrijsko odlagališče odpadkov. Sadra, ki je po svoji sestavi kalcijev sulfat, je končni produkt postopka čiščenja odpadnih vod iz proizvodnje kristalnega stekla. »Iskanje rešitev je potekalo v dveh smereh. Potrebno je bilo najti uporabnika za sadro in hkrati tehnološke postopke prilagoditi tako, da bi bilo odpadnih vod čim manj,« pravi Ksenija

Čuješ, direktorica službe za VZPD in ekologijo v podjetju Steklarna Rogaška.

Ena od komponent odpadnih vod je raztopina za čiščenje odpadnih plinov iz procesa kemijskega poliranja stekla. »Pri tem postopku nastanejo hlapne spojine, ki jih iz odpadnega zraka odstranimo s pomočjo vodnih zaves, skozi katere potuje zrak, pri tem pa nastaja raztopina heksafluorosilicijeve kisline,« doda Čuješeva. Ta kislina se na trgu skoraj v celoti porabi pri predelavi aluminijeve rude, ponekod pa jo uporabljajo za fluoriranje pitne vode. Njene spojine so pomembna surovina v proizvodnji zobnih past, pralnih praškov, porcelana in cementa. »Kupca te surovine smo našli v Nemčiji. Tehnološke postopke smo priredili tako, da nam omogočajo pripravo dovolj koncentrirane kisline in njeno ločeno zbiranje,« pravi Čuješeva. Zdaj jo kot pomožno surovino prodajajo pogodbenemu odjemalcu, s čimer so dosegli zmanjšanje volumna odpadnih vod in zmanjšanje količine odpadne sadre. »Najbolj pomembno pa je, da smo industriji zagotovili dragoceno surovino,« zaključuje Čuješeva.

Z ustreznimi tehnološkimi postopki so v Steklarni Rogaška iz odpadnih voda izločili kislino, ki jo prodajajo kot pomožno surovino.

Foto: Iztok Nikolić

Neskončna ponovna uporaba aluminija

»V času hiperprodukcije in ob hkratni omejenosti z obsegom virov vse bolj raste zavedanje o pomenu varovanja okolja in ohranjanja naravnih virov,« pravijo v Impolu. Aluminij in njegova predelava omogočata neskončno ponovno uporabo povratnih surovin

V Impolu razvijajo kalkulator, ki omogoča izračun sestave optimalnega vložka za pretaljevanje.

z ohranjanjem prvotnih lastnosti. Skupina Impol kot vhodno surovino za izdelavo svojih polizdelkov uporablja več kot 75 odstotkov recikliranega aluminija, pri čemer so izredno pomembni tudi dogovori s kupci izdelkov, da vračajo odpadni material, kar omogoča, da celotni sistem predelave deluje po principu povratne zanke. »Sam odpadni (sekundarni) aluminij delimo na več podskupin, in sicer na interni odpad (kar ostane po obdelavi znotraj skupine Impol), povratni aluminij naših kupcev (po principu povratne zanke) in na sekundarni aluminij, ki ga kupujemo na trgu. V skupini Impol skupaj uporabljamo 75 odstotkov sekundarnega aluminija, od tega je 35 odstotkov internega krožnega odpada,« pravijo.

V okviru treh raziskovalnih projektov trenutno proučujejo možnosti optimizacije recikliranja aluminija. »Prvi je analiziranje refinacije,« pravijo, kar predstavlja proces čiščenja taline, saj se zaradi povečevanja scrapa povečujejo tudi nečistoče v talini, »to raziskavo izvajamo v okviru razvojno-raziskovalnega programa MARTINA, ki ga vodi Inštitut za kovinske materiale in tehnologije (IMT)«. Prav tako je odprt projekt OPTIAL, ki ga izvajajo v lastni režiji v sodelovanju s podjetji Alcad in C3M. »V okviru tega projekta razvijamo kalkulator, ki omogoča izračun sestave

optimalnega vložka za pretaljevanje,« pojasnijo. Zaključujejo pa tudi s projektom kognitivnega računalništva v sodelovanju z IBM Zürich po metodologiji IBM-ovega produkta Watson, s katerim osvajajo napovedovanje mehanskih lastnosti materiala v odvisnosti od kemijske sestave vložka. [gg](#)

Foto: Arhiv Impol

»Paket finančnih informacij« Analitike GZS

**Pravi naslov
za objektivne napovedi**

Analitika GZS

Pridobite

- primerjalno analizo finančnih podatkov vašega podjetja s panogo ali regijo
- letni pregled poslovanja gospodarstva iz letnih poročil po različnih kriterijih
- ura svetovanja s področja financ

Zakaj to potrebujete?

- prepričali se boste, kje prekašate tekmece
- ugotovili, kje imate še prostor za izboljšave
- imeli pregled nad poslovanjem slovenskega gospodarstva ter po panogah
- dvignete kakovost vaših poslovnih odločitev
- upravi oziroma nadzornemu svetu predstavite gradivo, za katerim stoji Analitika GZS kot strokovna institucija

Kje lahko dobim več informacij in se naročim na paket:

**Gospodarska zbornica Slovenije, Analitika GZS,
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana
01 5898 170, analitika.gzs.si, analitika@gzs.si**

DIGITALNA PREOBRAZBA V PRAKSI

Odkrijte priložnosti izdelajte načrt začnite proces

pričnemo: 31. 1. 2019
(5 srečanj)

Več info: Urša Naveršnik, ursa@cpu.si, 01 5897 651

Pri razvoju programa sodelujejo:

Univerza v Ljubljani
Fakulteta *za elektrotehniko*

Katedra za informacijske
in komunikacijske
tehnologije

Gospodarska
zbornica
Slovenije

IKT
horizontalna
mreža
Vaš partner za digitalno preobrazbo

Gospodarska
zbornica
Slovenije

Spremljajte
stališča in
komentarje GZS
o aktualnih
tematikah.

UO GZS O MINIMALNI PLAČI

Člani UO GZS so ocenili, da šok terapija, kot jo predstavlja trenutni predlog novele Zakona o minimalni plači, ni potrebna in bi povzročila nepredvidene posledice. GZS se zavzema za oblikovanje srednjeročnega socialnega sporazuma, v okviru katerega bi opredelili vprašanja gibanja plač glede na rast produktivnosti.

V tem trenutku okoli 38.000 zaposlenih prejema minimalno plačo, vsaj še okoli 20.000 pa jih prejema do 20 evrov višjo plačo. Po številu prejemnikov minimalne plače izstopa javni sektor, trgovinska dejavnost, zaposlovalne dejavnosti in gradbeništvo, kar je podobno kot v drugih evropskih državah. Načrtovani dvig minimalne plače bi imel določene pozitivne posledice (npr. verjetno višjo potrošnjo zaradi večje nagnjenosti prebivalstva k trošenju, spodbujanje podjetij k izboljšanju učinkovitosti poslovanja ...), pa tudi negativne, saj bi se podjetjem znižal razpoložljivi delež za variabilno nagrajevanje, povečalo bi se nezadovoljstvo zaposlenih na dnu plačne lestvice, kar bi negativno vplivalo na produktivnost, možna bi bila selitev delovno-intenzivnih dejavnosti ob naslednji gospodarski krizi ter manjše zaposlovanje ranljivih skupin delavcev. Povečali bi se tudi tako stroški plač za državo in stroški poslovanja za majhne podjetnike.

UO GZS je podprl predloge za ublažitev novele Zakona o minimalni plači. Od Vlade RS do 1. junija 2019 pričakuje zakonske rešitve za razbremenitev stroškov dela v višini vsaj 250 milijonov evrov. Na seji je bil imenovan Strateški svet GZS za kolektivno dogovarjanje/bipartitni socialni dialog. UO GZS je podprl stališča in predloge Strateškega sveta GZS za davke glede kratkoročnih ukrepov na področju davkov s poudarkom na razbremenitvi stroškov dela, pravične obdavčitve nepremičnin in razvojno naravnanih davčnih spodbud za podjetja.

PREDLOG ZA RAST PLAČ IN RAZBREMENITEV STROŠKOV DELA

Gospodarska zbornica Slovenije je skupaj z nekaterimi drugimi delodajalskimi organizacijami pripravila predlog za rast plač in razbremenitev stroškov dela. Slovensko gospodarstvo je bilo v zadnjih letih nadpovprečno uspešno, gospodarska rast je v povprečju presegala 3 odstotke. V zadnjih petih letih se je BDP tako realno dvignil za 18 %. Delo je dobilo 80.000 delavcev. V prihodnjih letih se pričakuje nekoliko nižja rast, ki pa bo še vedno presegala rast v območju evra za 1 do 1,5 odstotne točke. Obstaja določena verjetnost večjega gospodarskega ohlajanja, a so bilance podjetij v precej boljšem stanju, kot so bile v letu 2008. Gospodarstvo ni prezadolženo, je likvidno ter lahko bolje preživi morebitno recesijo na ključnih izvoznih trgih. Kljub temu pa velja poudariti, da prestrukturiranje v nekaterih gospodarskih panogah še vedno ni zaključeno.

Gospodarska rast se odraža tudi v rastočih davčnih prihodkih, ki bodo v letošnjem letu prvič presegli 16 milijard EUR, kar je na letni ravni za 2,2 milijarde EUR več kot pred tremi leti (2015). Od tega zneska je bilo pobranega 400 milijonov EUR več dohodnine, 990 milijonov EUR več socialnih prispevkov in 230 milijonov EUR več davka od dohodka pravnih oseb. Državni proračun bo imel javnofinančni presežek tako v tekočem kot tudi v naslednjem letu. Razlika med tekočimi javno-finančnimi prihodki in odhodki pred plačilom obresti na državni dolg je pozitivna že od leta 2016. Tudi napovedi o gibanju teh ključnih javnofinančnih kategorij so ugodne.

Predstavljen predlog predvideva, da se 250 milijonov EUR (0,5 % BDP) oz. dobrih 10 % dodatnih davčnih prilivov na letni ravni nameni razbremenitvi stroškov dela. To bi vsem zaposlenim omogočilo višji življenjski standard, delavce bi zadržali na trgu dela v Sloveniji in pospešili domačo potrošnjo, ki je v zadnjem četrtletju medletno ostala nespremenjena. Posledično bi velik del te davčne razbremenitve povečal druge davčne prilive, še posebej davke na potrošnjo (DDV, trošarine). Predlog upošteva tudi ugoden učinek pričakovanih davčnih prilivov, ki bodo nastali kot posledica večjega trošenja prebivalstva.

Predlagatelji pričakujejo, da se Vlada RS zaveže, da bo do 1. junija 2019 sprejela ustrezne zakonske podlage za izvedbo njihovih predlogov, in sicer:

- razbremenitev regresa na 100 % povprečne plače v Republiki Sloveniji,
- znižanje progresije dohodninske lestvice nad 1,6-kratnikom povprečne plače,
- uvedbo razvojne kapice na zdravstvene in pokojninske prispevke,
- skrajšanje obdobja plačila nadomestila za bolniško odsotnost v breme delodajalca s 30 zaporednih delovnih dni na 20 delovnih dni in iz največ 120 delovnih dni v koledarskem letu na največ 90 delovnih dni v koledarskem letu,
- odpravo veriženja bolniške odsotnosti,
- določitev novega odpovednega razloga (redefinicija odpovednega razloga).

Ob tem dodajajo, da napovedi Umarja kažejo, da se bo povprečna bruto plača v naslednjih dveh letih povečala za okoli 3 do 4 odstotke. Predlagana razbremenitev plač bi tako rast dodatno okrepila za več kot odstotno točko. Socialne partnerje tako novič pozivajo k sklenitvi socialnega sporazuma, kjer bi se socialni partnerji dogovorili o rasti plač do 2025.

Foto: Sonja Erjavec

POMURSKA PODJETJA NA OKROGLI MIZI O KADROVSKIH POTREBAH V REGIJI

Pomurska gospodarska zbornica je v Murški Soboti v sklopu projekta Right Profession II – Pravi poklic za razvoj regije, s katerim želijo partnerji zmanjšati strukturno brezposelnost in izboljšati kadrovske sorazmerje na trgu dela, v času festivala mladih – IZUM pripravila okroglo mizo o kadrovskih potrebah v regiji ter o soočanju podjetij s pridobivanjem mladih v proces dela. Direktor Pomurske gospodarske zbornice Robert Grah je poudaril pomembnost dogodkov, ob katerih mladi dobijo priložnost spoznati podjetja od blizu. Direktor podjetja Medicop Peter Podlunšek je predstavil inovativno podjetje in pomen razvoja. Direktorica družbe Varis Sabina Sobočan je poudarila, da se brišejo meje med ženskimi in moškimi poklici in mlade povabila, da izberejo zaposljive poklice. Strokovna sodelavka za kadre v podjetju Elrad International Simona Kovač je povedala, da v podjetju zaposlujejo kader s tehnično izobrazbo in znanjem tujega jezika. Vidik inovativnosti na področju agronomije, je predstavil direktor družbe Paradaž Martin Žigo. Najpomembnejša je vizija in želja. S tem se je strinjala vodja področja kadri in splošne zadeve v družbi Arcont Metka Svetec Šooš, kjer odpirajo vrata mladim in nudijo možnost štipendiranja. Vodja obrata podjetja XAL Svetila Tadej Topolnik je poudaril, da nudijo zaposlenim možnosti razvoja ob inovacijah in moderni tehnologiji. O Akademiji Pomgrad je vodja akademije Sanja Miljuš Herman pojasnila, da se je odločitev o ustanovitvi akademije izkazala za uspešno. Andreja Sever, direktorica Službe za razvoj kadrov in izobraževanje pri GZS, je predstavila vajeništvo, dr. Miha Lovšin, Center za poklicno izobraževanje, pa tekmovalne Euroskills. Okrogli mizi je v nabito polni dvorani prisluhnilo lepo število učencev ter staršev, ki so spoznali delovanje podjetij ter dobili dobre smernice o tem, kje iskati uspešno poklicno pot. Pripravila: Pomurska gospodarska zbornica

ODLOČEVALCI MORAJO MISLITI NA MAJHNA PODJETJA

V sklopu avstrijskega predsedovanja Svetu Evropske unije je med 19. in 21. novembrom 2018 v Gradcu potekalo že tradicionalno evropsko zborovanje za srednja in majhna podjetja (SME Assembly), ki je skušalo odgovoriti na vprašanja, kakšne naj bodo prihodnje politike EU, da bodo pospeševale podjetniško rast. Tudi tokrat so predstavili novo poročilo o stanju podjetništva v EU.

Letošnje srečanje, ki se ga je udeležila tudi direktorica GZS-PTZ Vida Kožar, je potekalo pod geslom: »Povezujmo. Delimo. Inovirajmo.« Posebna pozornost je bila posvečena temam, kot so digitalizacija, internacionalizacija, žensko podjetništvo, inovacije, globalizacija, »blockchain« tehnologija, zagotavljanje kapitala za zagonska podjetja, javna naročila.

Kot je na otvoritveni okrogli mizi z naslovom »Zgradimo našo podjetniško pokrajino« poudarila podpredsednica Avstrijske gospodarske zbornice Ulrike Rabmer – Koller, ki je tudi sama že vrsto let uspešna podjetnica, je pomembno, da odločevalci pri vsakem ukrepu najprej pomislijo, kako bo ta vplival na majhna podjetja. Danes se tudi majhni podjetniki v Avstriji srečujejo s pomanjkanjem ustrezno izobraženih kadrov. Tej težavi v Avstriji uspešno pomagajo z dualnim sistemom izobraževanja, ki ne velja le za obrt, ampak za vse vrste šolanja. Tudi študentje se morajo že v času študija obvezno preizkusiti tudi v praksi. Digitalizacija je danes nujna tako v visoko tehnološkem podjetju kot v pekarni. Za to pa potrebujemo hitri internet v vsakem okolju,« je poudarila Ulrike Rabmer – Koller. Pripravila: Vida Petrovčič

Foto: Vida Petrovčič

NOV PROJEKT, NAMENJEN MAJHNIM PODJETJEM

Informacijski pooblaščenec je z namenom izobraževanja manjših podjetij o reformi zakonodaje s področja varstva osebnih podatkov zagnal nov projekt RAPID.SI. V okviru projekta je zaživila spletna stran www.upravljavec.si, ki odgovarja na najpogostejša vprašanja, s katerimi se v praksi srečujejo majhna podjetja. Na spletni strani so na voljo pojasnila in konkretni napotki, kako zadoštevati zakonskim zahtevam s področja varstva osebnih podatkov in tudi neobvezujoči obrazci, ki so podjetjem lahko v pomoč.

Majhnim podjetjem bo vse do konca septembra 2019 na voljo tudi telefonsko svetovanje na brezplačni številki 080 29 00, vsak delovni dan med 8.30 in 12.30. Na telefonski številki, ki je namenjena izključno podjetjem, bodo na voljo strokovni sodelavci informacijskega pooblaščenca.

Majhna podjetja morajo svoje delovanje prilagoditi Splošni uredbi o varstvu podatkov, ki je v veljavi od 25. maja 2018. Skupaj s prihajajočim Zakonom o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-2) predstavljata za upravljavce precejšnjo širitev obveznosti in nalog. Uredba širi nabor pravic posameznikov, upravljavec pa nalaga, da posameznikom zagotavljajo pregledne in lahko dostopne informacije o obdelavi njihovih osebnih podatkov.

Koledar
dogodkov
GZS

DOGODKI GZS

9. januar 2019 Ljubljana	Skrivnosti uspešnega vsebinskega in e-mail marketinga v dobi avtomatizacije in GDPR Udeleženci se bodo naučili pisati zanimive vsebine za bralce, oblikovati privlačne e-mail kampanje, pridobivati kontakte potencialnih strank in pripraviti e-mail sporočila, ki dobro prodajajo.
23. januar 2019 Ljubljana	Kako do dobre uporabniške izkušnje na spletni strani in aplikacijah? Udeleženci bodo spoznali področje uporabniške izkušnje, kako graditi konkurenčno prednost na tem ter napake na spletnih straneh, ki se jim morajo izogniti.
12. februar 2019 Ljubljana	Nove ključne kompetence vodij GZS-jev seminarski trojček je namenjen posameznikom, vodjem in podjetnikom, ki ste pripravljene in željni spreminjati sebe in svojo okolico v družbo z višjo dodano vrednostjo.
12. – 14. februar 2019 Nemčija	Izhodna sektorska delegacija v Nemčijo – lesarji GZS bo v sodelovanju s partnerji organizirala predstavitev slovenskih proizvodnih in storitvenih podjetij s področja notranje opreme zasebnih, javnih in poslovnih prostorov ter gradnje objektov na Bavarskem. Udeleženci se bodo predstavili na sedežih bavarskih gradbenih podjetij in arhitektov z namenom iskanja možnosti sodelovanja.
15. februar 2019 Ljubljana	Nacionalna konferenca 55+ na temo starejših zaposlenih Na konferenci bodo osvetljeni ukrepi za pospešeno rast stopnje delovne aktivnosti starejših v Sloveniji, pri tem pa bodo izpostavljeni ključni elementi, ki omogočajo ohranjanje zaposlitev starejših in oblikovanje delovnih mest glede na potrebe starejše populacije. Konferenca je namenjena vodstvom gospodarskih družb, kadrovskim službam in organizatorjem dela, predstavnikom varnosti pri delu in medicine dela. Podprta bo z uporabnimi rešitvami za podjetja ter s predstavitvami dobrih praks.
15. februar 2019	Predstavitve publikacije Gospodarski uspehi v regiji Zbornica osrednjeslovenske regije bo predstavila publikacijo Gospodarski uspehi v regiji.

www.posta.si

Po vinjeto na pošto!

Letna vinjeta za osebna vozila
s kartico Diners Club
na 3 obroke –
od 1. 12. 2018 do 28. 2. 2019.

Na izbranih poštah*, razen pogodbenih, lahko kupite vinjete za leto 2019 za vse cestninske razrede. Imetniki kartice Diners Club lahko vinjete plačate v več obrokih. Najmanjša vrednost obroka od 1. decembra 2018 do 28. februarja 2019 je 30 EUR, po končani akciji, od 1. marca 2019 naprej, pa 40 EUR. Letno vinjeto za osebna vozila v vrednosti 110 EUR lahko tako do konca februarja plačate v treh obrokih. Nakup večjega števila vinjet je možen na največ 12 obrokov.

Vsem voznikom želimo prijetno in varno vožnjo.

Info: na poštnem okencu in 080 14 00.

Pošta Slovenije
Zanesljivo z vami!

Imetniki certifikata Excellent SME Slovenija dosegajo izjemne rezultate:

- imajo 19 % višje prihodke na zaposlenega od povprečja te velikosti podjetij,
- ustvarijo 3,7 krat višji dobiček na zaposlenega,
- ustvarijo za 13,4 % višjo dodano vrednost na zaposlenega.

excellent-sme.gzs.si

Certifikat Excellent SME ima v Sloveniji preko 900 podjetij.

Prejemniki certifikata Excellent SME Slovenija po 5. oktobru 2018

ALUBOMA d.o.o. Sežana	INOTHERM d.o.o.	Raci d.o.o.
ALUVAR d.o.o.	INPRO d.o.o. Novo mesto	ROBOTINA d.o.o.
APIA Trgovsko podjetje d.o.o.	INTER MINERAL d.o.o.	ROLETARSTVO MEDLE d.o.o.
AUDITORIUM SC d.o.o.	iPiramide d.o.o.	SENČILA MEDLE d.o.o.
AVIO PARTNER MARIJANA MLINAR S.P.	JANJA ŠKOFLANC CERJAK S.P.	SGP GRADITELJ D.O.O.
AVTO - KOČEVJE d.o.o.	JEZIKOMAT, MOJCA PREMRL S.P.	SILVESTER MURGELJ S.P.
AVTOPREVOZNIŠTVO JOŽE PROSENJAK S.P.	JP.MONTAGE, d.o.o.	SON d.o.o. Vinica
BAGERKOM, MONTAŽE IN GRADBENA	KOMUNALA TRBOVLJE, d.o.o.	Sonček d.o.o.
MEHANIZACIJA, MATEJ JUSTINEK, s.p.	KONEM COLOR, Ozeljan d.o.o.	S-TMM sistemi d.o.o.
BIAL, d.o.o.	KOVINTRADE d.d. Celje	STRAMEX PET d.o.o.
BINTEGRA, d.o.o.	LKK, d.o.o.	STRIKAN, d.o.o., Ljubljana
BIROPRODAJA d.o.o.	MARCHE d.o.o.	STROJNIK, d.o.o.
BOGNER UROŠ JENKO S.P.	MOGA D.O.O.	STROJNIŠTVO HOLC d.o.o.
DEBRIA D.O.O.	NEBULA D.O.O.	STUDIO MATEVLJIČ d.o.o.
DENTACOM d.o.o.	OBRTNO PODJETNIŠKI SERVIS KOPER d.o.o.	SUMAND D.O.O.
DOMO, d.o.o.	PALMA, d.o.o., Celje	TABOR TRADE d.o.o.
E.P.S. INŽENIRING d.o.o.	Parsis, d.o.o.	TIKO PRO d.o.o.
E2E, trgovina in storitve, d.o.o.	PE - TI KONTO, d.o.o.	TINEX d.o.o.
EGAL PB d.o.o.	PINACEA d.o.o.	TURISTIČNA AGENCIJA MOVIS d.o.o.
EGRO ZORMAN d.o.o.	PINKERTON INTERNATIONAL d.o.o.	TUTOR TEAM d.o.o.
EHO d.o.o.	PLANEN d.o.o., Škofja Loka	VELB d.o.o. Cerkno
EKOSEN, d.o.o.	PLASTA d.o.o.	VEMAR d.o.o.
EMUNDIA	PLASTIKA SKAZA d.o.o.	VIBOR D.O.O.
EURO - VRT PTUJ d.o.o.	PMS KOVINOPLASTIKA PLESTENJAK d.o.o.	VIVA - PROJEKT d.o.o.
EVENTUS, NOVO MESTO, D.O.O.	Poslovni sistem Kostanjevec,	VIZIJA RAČUNOVODSTVO d.d.
FILTEC d.o.o.	Drago Kostanjevec s.p.	VRC d.o.o.
FINES d.o.o.	PR, d.o.o.	ZAAL zavarovalni posli d.o.o.
FIRST, Murska Sobota d.o.o.	PRIMA d.o.o.	ZASTOR d.o.o.
Fotona d.o.o.	Projekt.si d.o.o.	ŽIVIĆ d.o.o.
Helios Kemostik, d.o.o.	PROVAR, d.o.o.	

Najboljši ga že imajo. Pridobite ga tudi vi!

VSAKO LETO NOV MOBITELE? S PAKETOM PLATINUM JE TO LAHKO VAŠA NOVA NAVADA.

Že letos si lahko naročniki paketa izberete eleganten **Samsung Galaxy Note9** za samo 1 €, prvih 20 pa ekskluzivno prejme pametno uro **Samsung Galaxy Watch**.*

DARILO
ZA NAJBOLJ
URNE*

www.telekom.si/poslovni

*Pogoj za pridobitev darila Samsung Galaxy Watch je sklenitev ali podaljšanje naročniškega razmerja s paketom Platinum in istočasen nakup subvencionirane naprave znamke Samsung Galaxy Note9 z vezavo za 12/24 mesecev v skladu s Pogoji akcijskega nakupa naprav. Akcija velja za prvih 20 kupcev. Akcijska cena velja ob sklenitvi oz. podaljšanju mobilnega naročniškega razmerja s paketom Platinum B (z vezavo za 12 mesecev) z enkratnim plačilom kupnine za napravo v znesku 1 EUR. Velja za vse, ki nimajo veljavnega Aneksa št. 20/2013 (z vezavo naročniškega razmerja za 12 ali 24 mesecev) in izpolnjujejo ostale pogoje akcijskega nakupa naprav. Ponudba velja do odprodaje zalog. Slike so simbolične. Telekom Slovenije, d.d., si pridržuje pravico do sprememb cen in pogojev. Cene so v EUR z DDV. Za več informacij o ponudbi in akcijskem nakupu naprav obiščite www.telekom.si, Telekomov center, pooblaščen prodajno mesto ali pokličite 080 70 70. Slike so simbolične. Telekom Slovenije, d.d., Ljubljana